

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 13 december 2010*§ 2 Interpellation om utförsäkrade (nr 2010:24)*

Anförande nr 1

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

B e r i t K r u s e (S): Ordförande! Tack för svaret, socialborgarrådet! Det har tagit tid innan jag har fått svar på den här interpellationen, och nu kommer det plötsligt först på dagordningen. Jag har nästan inte hunnit hit.

Det är nio månader sedan jag lämnade in den här interpellationen. Då ansåg jag att den här frågan var mycket angelägen och viktig. Tiden har gått. Det nya system som Alliansen har genomfört har nu varit i gång i två och ett halvt år, och inget nytt har egentligen hänt till det bättre. Det har inte skett några förändringar till det bättre för de människor runt om i landet och i Stockholm som oroar sig för att bli utförsäkrade.

Människor har drabbats hårt, och det gäller särskilt dem som har svåra sjukdomar och olika former av kroniska sjukdomar. Många har kommit med sina läkarintyg och journaler i handen och förklarat att de inte kan eller orkar återgå till arbetet, men alltför många har fått nej till fortsatt sjukpenning eller sjukersättning. Efter påtryckningar från massmedierna har några fall blivit omprövade, och man har efter en förnedrande lång tid fått besked om fortsatt ersättning från Försäkringskassan. Flera ärenden kommer hela tiden till.

Det är många svar som saknas i socialborgarrådets svar, och det har blivit fler sedan jag skrev den här interpellationen. Den viktigaste frågan är om ni i Alliansen förstår vilken skada det här har inneburit för enskilda människor. Är ni beredda att ändra reglerna och göra dem mänskliga?

I lördagens Aftonbladet står det om Jan Gustafsson som är 43 år, rullstolsburen, gravt synskadad och har dialys fyra gånger i veckan i väntan på en njurtransplantation. Han är ett av många exempel. Försäkringskassan har beslutat att utförsäkra honom den 1 mars. Det är katastrof. För inte så länge drabbades en av våra kamrater i fullmäktige på samma sätt, men efter massmedial uppmärksamhet lät ni Försäkringskassan ändra detta.

Låt mig gå över till mina frågor. Har staden reagerat gentemot regeringen i den här frågan? Det var min första fråga. Borgarrådet svar är: Nej, vi har inte tagit kontakt med regeringen. Jag ställer mig bakom vår förändring.

Nu har ni sagt att det är en utredning på gång som ska vara klar i maj 2013. Vad händer fram till dess? Vad jag förstår ingår socialborgarrådet i den utredningen. Det är ju bra om du då kan ta med dig konkreta exempel från Stockholms verklighet.

Nästa fråga är: Hur många personer i staden står utan inkomst på grund av de nya reglerna? Där är ditt svar: Oförändrat jämfört med tidigare. De ska gå till Arbetsförmedlingen där de har rätt till aktivitetsstöd.

Det framgår inte av vilken orsak man söker ekonomiskt bistånd och av vilken orsak man måste gå till Arbetsförmedlingen.

Fråga tre är: Hur många personer har utförsäkrats utan att skriva in sig på Arbetsförmedlingen? Hur ser deras livssituation och ekonomiska situation ut i dag? Det har du inte något svar på.

Fråga fyra är: Hur ser beredskapen ut för ett ökat antal ansökningar om ekonomiskt bistånd? Där säger du helt enkelt, och det är väl bra om det stämmer, att staden alltid har beredskap.

Fråga fem är: Hur lång är väntetiden från ansökan till beslut för ekonomiska bistånd? Där är ditt svar att riktlinjerna är två veckor, men jämförelseprojektet i SKL får visa hur det är.

Vi ingår tydligen där, och det är inte klart än. Jag vet att det är väldigt lång tid i vissa stadsdelar. Det här är ganska akut för många människor som hamnar i horribla ekonomiska lägen där det finns barn inblandade.

Min viktigaste fråga kvarstår dock: Socialtjänstlagen har ju alltid det yttersta ansvaret för medborgarna, och det är vi i kommunen och ni i den borgerliga alliansen som har det ansvaret. Hur många är det i Stockholm som har blivit utsatta för de vassa regler som ni använder för att få personer i arbete oavsett hälsotillstånd? Är man frisk utan arbete är situationen lite annorlunda. Är man sjuk tar det hårt. Ansvaret ligger nu på den nuvarande borgerliga majoriteten.

Anförande nr 3

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag har läst igenom Berit Kruses frågor och gett svar på dem, vilket också redogjordes för här från talarstolen på ett föredömligt sätt.

Det var mycket kritik som riktades härifrån alldeles nyss mot regeringens förändringar i sjukförsäkringssystemet. Tidigare kunde man beskriva och sammanfatta den förda politiken genom två ord, nämligen gömd och glömd. Det var mycket så det såg ut tidigare. Det var många unga människor som förtidspensionerades alldeles för tidigt. Det får vi inte glömma. Människor bedömdes utifrån sin oförmåga snarare än utifrån sin förmåga. Det har vi ändrat på. 17 miljarder satsas på aktiv rehabilitering av de här människorna. Bara under det här året har 50 000 människor fått rehabilitering i Sverige.

Men vi får inte glömma att detta är Stockholms stad, och vi ska svara utifrån kommunens politik. Det har vi också gjort. Vi arbetar aktivt med att minska beroendet av ekonomiskt bistånd och få fler människor i arbete. I Stockholms stads egna nyhetsbrev där man beskriver arbetet i T 2:an kunde vi läsa att vi har rekordlåga nivåer när det gäller ekonomiskt bistånd. Det beror mycket på arbetet med jobbtorgen som har lett till att fler har gått från bidragsförsörjning till arbete i en tid då vi har upplevt en av de värsta kriserna genom tiderna. Det ska vi vara väldigt stolta över.

Samtidigt som detta sägs ska vi också vara ödmjuka och säga att det kan finnas behov av att se över systemet och hitta förbättringar. Regeringen har flaggat för att man redan tidigare kan ta tag i de personer som till exempel saknar SGI. Detta kan man göra innan den parlamentariska utredningen ska vara klar. Man ska redan tidigare kunna ta tag i den här gruppen eftersom man ser att man behöver en mer långvarig och tryggad försörjning i den här gruppen. Vi ska vara ödmjuka och följa detta noga.

Men det är klart att Stockholms stad gör ett gediget arbete med att minska utanförskapet och få människor att gå från bidragsförsörjning till eget arbete. Där har vi väldigt goda resultat. Det ska vi vara stolta över. Jag skulle vilja säga att vi för en dialog med regeringen. Jag har nu av sagt mig min roll i utredningen eftersom jag vill fokusera helt på Stockholmspolitiken, men det är klart att jag för en nära dialog med regeringen om detta. Jag försöker hela tiden att följa läget för stockholmarna. Än så länge ser vi att vårt arbete har gett resultat, och det kommer vi att fortsätta med.

Anförande nr 4

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Som ett mantra upprepar Moderaterna att Socialdemokraterna utförsäkrade 140 personer om dagen. Det är en förenkling av ett komplicerat system som skulle kräva alltför lång tid att utveckla här. Hur många har hamnat i utanförskap sedan valet 2006 och till dags dato? Hur många av dessa tusentals sjuka utförsäkrade har fått ett riktigt jobb? I interpellationssvaret står det att alliansregeringen ser människors behov av hjälp och ger dem en chans att komma tillbaka till arbetet. Det är väl snarare så att utförsäkringen är regeringens akilleshäla. Ibland är det oacceptabelt och inhumant.

Berit tog just upp fallet Jan Gustafsson, så det tar jag inte upp igen. Nu ska han alltså tvingas ut i arbetslivet. Vi kunde läsa om honom i Aftonbladet den 11 december. Är det humant? Är det rimligt? Vi har också fallet med Annica Holmquist som skakade om Moderaterna rejält i slutspurten inför valet 2010.

Du har svarat med att delvis ta upp detta på regeringsnivå, så jag gör likadant. I Ekot den 19 november sade folkpartiledaren Jan Björklund: Förklaringen till att alliansregeringen förlorade sin majoritet i riksdagen var sjabblet med sjukförsäkringen. Av interpellationssvaret verkar det som om allt är under kontroll.

Fråga tre i interpellationen ger anledning till en reflexion. Den lyder: Hur många personer i Stockholms stad har utförsäkrats utan att skriva in sig på Arbetsförmedlingen? Hur ser deras livssituation och deras ekonomiska situation ut i dag? Är inte svaret att de har tvingats att först fattiggöra sig, ett uttryck som även forskare

använder. De måste alltså göra sig av med det lilla de äger innan de får söka socialbidrag. Vad innebär det för deras fortsatta liv? De kan ju inte påverka ogenomtänkta politiska beslut. Dessa personer förlorar också sin sjukpenninggrundande inkomst, SGI. Hur ser dessa personers livssituation ut? Det frågar jag liksom interpellanten. Vad lever de och deras barn av?

Stockholmsalliansen har inte reagerat gentemot regeringen när det gäller socialförsäkringarna, står det i svaret. Den statistik som SCB nyligen tagit fram på uppdrag av Sveriges Kommuner och Landsting visar att drygt hälften av socialbidragstagarna, 52 procent, bestod av arbetslösa och utförsäkrade sjukskrivna. Statistiken bygger på uppgifter från 239 kommuner under perioden januari till maj i år. Detta drabbar basverksamheterna skola, vård och omsorg som får mindre pengar. Är det en bra utveckling?

Jag har svårt att tolka svaret. Anser majoriteten och Alliansen, som du hänvisar till i svaret, verkligen att situationen är godtagbar för stadens utförsäkrade. Det finns anledning att återkomma i den frågan.

Anförande nr 5

K a r i n R å g s j ö (V): Ordförande, ledamöter! Vi är ganska bekymrade, Anna. Även om Stockholm går som tåget finns det en grupp som inte riktigt är med på tåget. Det är helt uppenbart. Tittar man lite på siffrorna ser man att 69 procent som har ekonomiskt bistånd får det på grund av arbetslöshet och sjukdom. Det är en väldigt hög siffra. För fyra år sedan var de här siffrorna 20 procentenheter lägre. Man kan fundera på om det är toppen eller om det är botten. Det gör vi. Det här handlar om att människor faktiskt blir bidragsberoende.

Transaktionssystemen är i dag så urholkade att är man sjuk eller arbetslös riskerar man till slut att bli utförsäkrad. Då återstår bara försörjningsstöd. Dessförinnan ska man dessutom ha sålt alla sina ägodelar, och man ska inte ha ett öre på banken. Det först då man kan få försörjningsstöd. Det här kan drabba vem som helst om man inte har fiffiga försäkringar från sina arbetsgivare, och det har kanske inte alla.

Andelen fattiga bland sjuka, arbetslösa och pensionärer har ökat väldigt kraftigt under de senaste åren. Det kan man också se i olika mätningar. Under 2008 levde nästan var femte sjuk, arbetslös eller pensionerad i ett hushåll med låg inkomst. Det här handlar också om unga arbetarkvinnor. Vi pratar om reellt fattiga. Det här är ett problem. Flera organisationer i Stockholm, till exempel Frälsningsarmén, Stadsmissionen och Ny Gemenskap, har flaggat för att man ser väldigt många som står utanför. Det handlar inte om att de är missbrukare och hemlösa, utan det handlar om att de är fattiga. De får inte ihop det för dagen. Församlingarna runt om i Stockholm flaggar också för det här. Diakonverksamheten i församlingarna får ta emot massor av ansökningar från fattiga människor som har utförsäkrats. Jag tycker att det är ett problem.

Anförande nr 6

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige och Anna! Jag skulle vilja berätta en kort historia. Vi kan döpa den här kvinnan till Linda. Försäk-

ringskassan behandlar människor på följande sätt: Hon skulle ha blivit utförsäkrad vid årsskiftet. Då passade man på att dra in sjukpenningen två tre dagar innan utförsäkringen. Det innebär att hon inte kommer in i några aktiviteter. När hon sedan kommer till Arbetsförmedlingen har hon en arbetsförmedlare som sitter med fötterna på bordet, pekar på en hög med papper och säger till Linda: Linda, titta, där har jag alla cancersjuka och alla möjliga diagnoser. Jag kan inte få er i arbete.

Det svaret fick hon. I dag är hon hemma. Hon har ingen lön och bor i villa. Hon har inte fått försörjningsstöd eftersom de äger detta hem tillsammans.

Där har du anledningen till varför de här siffrorna ser så bra ut. Det beror just på att de som blev utförsäkrade vid förra årsskiftet fortfarande lever på sina tillgångar. Man försöker att hanka sig fram med hjälp av make eller maka, men den dagen kommer då det inte går. Jag lovar att om ett år har vi helt andra siffror. Då har man sålt sin bostad och det lilla man äger. Sedan får man försörjningsstödet.

Jag kollade med en av våra kranskommuner. Vad är det man får äga för att få försörjningsstöd i den här staden? Jo, när det gäller smycken får du äga dina vigselringar, ingenting mer. Du får inte ha två tv-apparater. Den ena ska säljas.

De människor som är utförsäkrade håller fortfarande på och säljer. Sedan kommer de in i försörjningsstödet. Det kommer Linda också att göra. Jag tycker att det är fantastiskt otroligt att man kallar detta för en av de bästa reformerna. Medge, precis som Husmark Pehrsson gjorde någonstans, att man har gjort den här förändringen för att jag ska få ett jobbavdrag! Eller hur?

Anförande nr 7

B e r i t K r u s e (S): Jag vill gå tillbaka till Jan, som inte bor i Stockholm utan i Småland. Han är ett gott exempel på hur misslyckad den här förändringen är. Som jag sade tidigare har han endast ledsyn. Han är diabetiker sedan tidigare och är rullstolsburen. Han väntar på en njurtransplantation. Han får dialys fyra gånger i veckan. Man kräver att han ska in och prövas på en arbetslivsintroduktion. Jag tycker att det är hiskeligt. Hur ser hans ekonomi ut? I dag har han 11 000 plus 1 800 från en försäkring som jobbet har. När man kommer in på arbetslivsintroduktionen sjunker det hela till 9 000. Det blir svårt för honom att betala sina mediciner, läkarbesök och sin hyra. I dag har han 1 800 kvar när allt är betalt. Det här blir en betydlig försämring. Den 1 mars ryker han. Då är han utanför utan dess like. Ni har skapat ett utanförskap som är kolossalt, obehagligt och läskigt.

Min fråga till dig är nu: Vad gör ni fram till dess att er utredning är klar i maj 2013 och förhoppningsvis har förbättrat detta så att människor inte drabbas så här? Jag ställer samma fråga som jag ställde i interpellationen. Kommer du att ta kontakt med regeringen? Nu avgick du ur den här utredningen. Jag tycker att det var lite synd, för kopplingen var ju bra. Kommer du att trycka på och se till att det går fort? Vad gör ni för dessa människor som drabbas så fruktansvärt hårt av den här reformen?

Anförande nr 8

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Historier om personer som Jan och Linda fanns även före 2006. Kvällstidningar och andra tidningar gjorde reportage om unga människor som tvingats ut i förtidspensionering just därför att man fokuserade helt på deras oförmåga och inte på vad som kunde få dessa människor – kanske med stöd – att komma tillbaka till en mer tryggad anställning. Vill man ha verklig trygghet måste vi göra allt för att människor ska kunna få jobb. Det är så vi på allvar kan bryta fattigdomen i Sverige. Det måste vara vårt huvudfokus. Det får vi inte glömma.

I Stockholm befinner vi oss faktiskt på historiskt låga nivåer. Jag vill upprepa det, för det är viktigt. Sedan 2006 har också bidragsberoendet i Stockholm minskat. Vi är nu nere på väldigt låga nivåer. Vi jobbar också aktivt med jobbtorg och annat för att kunna fortsätta att bryta utanförskapet.

Tre av fyra långtidssjukskrivna var kvinnor. Jag skulle vilja säga att det är en jämställdhetsreform som vi har genomfört. Den tog fasta på Anna Hedborgs – den tidigare socialdemokratiska ministern – idéer om hur vi skulle kunna få människor tillbaka från långtidssjukskrivning, genom rehabilitering, till arbete. Vi tog fasta på Anna Hedborgs utmärkta idéer och byggde på dem. Vi fortsätter också att utveckla dem genom den utredning som är tillsatt. Den ska mycket riktigt vara klar 2013. Vi har också flaggat för att om det finns behov av mer direkta insatser, kanske för just den grupp som saknar SGI, är vi beredda att agera snabbare. Jag tycker att det är ett tillfredsställande svar. Vi får hoppas att så också sker.

Vi ska aldrig försvara systemen före människor. Bakom alla dessa tusentals människor som var långtidssjukskrivna finns tragiska livsöden. Människor kanske har varit sjukskrivna i tio år utan att ha fått rehabilitering. Det ändrar vi på nu. Men visar det sig att enskilda människor kommer i kläm måste vi också titta på hur vi kan förbättra systemet. Människor går först. Det var också anledningen till att vi tog mod till oss och genomförde den här reformen. Det krävs mod att genomföra så här stora förändringar. Vi fick också gehör hos väljarna. Både vi i Stockholms stad och regeringen jobbar vidare med detta för att människor förtjänar en bättre livschans än en förtidspensionering.

Anförande nr 9

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige och Anna! Jag glömde att berätta att samma Linda också har gjort två multiprofessionella arbetsförmågeutredningar. Den ena är gjord på kassans egen anläggning i Nynäshamn och den andra av företagshälsovården. Problemet är att jag just nu skulle kunna lyfta fram 50 Lindor vars ärenden jag har på mitt skrivbord som överklaganden till förvaltningsrätten. De är i precis samma situation. Poängen är att dessa människor inte har någon försörjning i dag. Att hantera ett ärende i förvaltningsrätten tar ett helt år. Det löser vi inte här.

Däremot önskar jag att du som ansvarigt borgarråd hade något slags beredskap för att de här siffrorna inte kommer att se så bra ut om ett eller två år. Jag är väldigt övertygad om detta. Det är då vi kommer att se de människor som är utförsäkrade i

kommunens statistik. Det bör man ha en stor beredskap för. Tro mig, det är inte bara en eller två som hamnar mellan stolarna. Det finns otroligt många stockholmare där ute som hamnar mellan stolarna just, mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Dessutom blir de mitt i den här situationen obehagligt behandlade av de myndigheter som har ansvaret att se till att människor inte hamnar i utanförskap utan får ett drägligt liv. Det ser inte de här tjänstemännen till. Jag tycker att det är ytterligare en sak. Ha beredskap! Jag ber dig, för du kommer att behöva det.

Anförande nr 10

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Den här sjukförsäkringsreformen är ett hastverk från regeringens sida. Individer faller mellan stolarna. Det har skrivits spaltkilometer om många fall, men ingenting har hänt hittills. Det skulle ha funnits ett väl beprövat samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som hade fångat upp de här personerna i stället för socialbidrag. Nu blir Moderaterna det stora socialbidragspartiet genom alla dessa utförsäkringar.

Eftersom det handlar om utförsäkrade har jag en fråga. Jag läste om en kvinna som uppbar socialbidrag. Hon fick ett tremånadersvikariat. Då hade hon ju ingen sjukförsäkring. Efter detta gick hon till socialtjänsten igen för att få ersättning. Då fick hon svaret att hon skulle ha sparat av de pengar hon hade tjänat under dessa tre månader, och därför skulle hon inte få någon ersättning i två månader. Då är min fråga: Vilken policy har Stockholms stad för liknande fall nu under borgerligt styre?

Anförande nr 11

B o r g a r r å d e t K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag ska fatta mig kort. Jag vet att man inte har möjlighet att skicka ut frågor i sitt sista inlägg, men jag tänkte att oppositionen kan få med sig en fundering. Vi har historiskt låga siffror när det gäller ekonomiskt bistånd i Stockholm. Sjukskrivningstalen har halverats. Aldrig förr har det varit så låga sjuktal i Sverige. Jag vill skicka med följande fundering: Om det är dåligt i dag, vad var det inte när ni styrde?

Anförande nr 12

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Visst har sjukskrivningstalen halverats, men det betyder inte att antalet sjuka människor har halverats. Det är en viss skillnad. I min verksamhet ser jag att vi säger upp människor som sjukskrivna på löpande band för att de inte kan arbeta, och det är ingen som tar hand om dessa människor. Vi kan inte lösa det här. Ha beredskap! Jag förstår också siffrorna USK-rapporten, men jag befarar att de kommer att se sämre ut om ett år. Då kommer vi att stå här igen, Anna. Då kommer vi att säga: Vad var det vi sade. Jag ber dig bara att ha beredskap. Det kommer att bli mycket värre även om det är rätt så hyfsat i dag. De är inte många av de sjuka som har blivit friska. Det ska du ha klart för dig.

Anförande nr 13

B e r i t K r u s e (S): Ordförande! Socialborgarrådet inbjuder lite till att man går upp igen. Det är bra. Vi får en bra debatt. Vad var det inte när ni styrde, säger du. Det har vi hört i fyra år nu. Ni börjar på ert femte år nu. När ska ni sluta skylla på

oss? När ska ni ta ansvar för det ni har genomfört under de här fyra åren? Det gör ni inte. När jag hör dig säga att om det blir hemskt kommer ni att göra förändringar vill jag säga att det har blivit våldsamt hemskt för många. Ni måste göra förändringar nu. Här gäller samma sak som när vi pratade om demensboendena och katastrofen där på förra fullmäktigemötet. Det måste åtgärdas nu. Det får inte hända att människor drabbas så hårt.

Jag tycker att det är bra med rehabilitering. Det är bra att människor får stöd att komma tillbaka i arbete om det finns arbeten att få, men man kan inte köra hur som helst och på vilka spår som helst med människor som har långvariga och svåra sjukdomar. De kommer inte ur sängen. De orkar faktiskt inte mer än att gå på sina behandlingar. Ni måste skaffa er lite empati i ert parti. Ni måste förstå att situationen är allvarlig nu.

Anförande nr 14

K a r i n R å g s j ö (V): Jag gör som du, Anna. Vi har lärt oss. Man ställer frågor till dem som inte kan svara. De siffror vi får in pekar på att antalet unga människor som får försörjningsstöd ökar. De har nämligen inga försäkringar. Det handlar om unga arbetslösa och unga människor som är sjuka. De hamnar på socialtjänstförvaltningen och söker bidrag och blir därmed bidragsberoende. Det är någonting som ni har skapat genom att urholka systemet. Jag tycker att det är ett stort problem när man får starta sitt liv inom socialtjänsten i stället för att få ett sjyst jobb, för det har ni inte lyckats skaka fram under de här fyra åren. Jag tycker inte att det är så hoppsan att hamna på försörjningsstöd.

Anförande nr 15

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det påstods här att den sittande majoriteten inte tar ansvar för det som har gjorts under mandatperioden. Det var väl just det som socialborgarrådet gjorde när hon konstaterade att det har gjorts en mängd olika saker, att antalet som har ersättning har minskat och att vi i dag har en helt unik situation när det gäller hushåll som är beroende av stöd. Hon jämförde det med hur det var under den förrförra mandatperioden. Det är inte att inte ta ansvar. Det är att jämföra vår politik med oppositionens politik. Det utfallet blir väldigt tydligt.

Vi kan konstatera att när den socialdemokratiska sjukvårdspolitiken gällde var det 15 personer per dag som kördes ut från arbetsmarknaden och blev förtidspensionerade. När vår politik råder är det 15 personer per dag som kommer in på arbetsmarknaden från utanförskap. Jag tycker att det är en mycket relevant jämförelse. Det är ingen bortförklaring, och det handlar inte heller om att skylla ifrån sig. Vi är stolta över att vi har tagit tag i de här frågorna som var ett moras tidigare.

Sedan finns det anledning att se att det finns vissa delar som inte fungerar så bra som de borde göra. Där pågår det ett arbete, precis som Anna nämnde. I det här sammanhanget är det viktigt att komma ihåg en sak. Jag träffade mängder av människor i valrörelsen som var otroligt nöjda med att det nu plötsligt finns människor på Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen som faktiskt bryr sig om ifall man har någon procents arbetsförmåga eller inte. Det var ingen som frågade om det tidigare.

Då blev man förtidspensionerad. Det var därför som vi hade över 500 000, nästan 550 000, människor som var förtidspensionerade i Sverige inför valet 2006.

Det är bakgrunden till att regeringen har vidtagit de här åtgärderna. Vi har en helt annan attityd i dag i det svenska samhället när det gäller vilka Arbetsförmedlingen ska jobba för att de ska få möjlighet att jobba. RUT-avdragen, denna enligt er så förkastliga förändring, har också inneburit att många människor med bara någon procentandels arbetsförmåga har möjlighet att successivt komma tillbaka till arbetsmarknaden på ett sätt som man över huvud taget inte hade möjlighet att göra tidigare. Jag tycker att det finns en viss anledning att också titta på de positiva saker som har hänt under den här mandatperioden. Med det sagt finns det ingen anledning till att man inte också ska titta på hur tillämpningen av systemet sker i de olika sammanhangen, både hos Försäkringskassan och hos Arbetsförmedlingen. Ni målar en viss potentat på väggen, och det finns inte skäl till det. Det har hänt otroligt mycket som är positivt för alla de människor som tidigare var helt utslagna från arbetsmarknaden.

Anförande nr 16

K a r i n R å g s j ö (V): Så kul att det blir lite debatt här. Det kunde man inte tro så här före jul. Jag ska repetera vad jag sade tidigare. Vi är bekymrade över det som händer inom den sociala sektorn i Stockholm i dag. Vi står alla för arbetslinjen. Vi vill att alla ska kunna få jobb. Det är jättebra, men man ska också kunna ha en rimlig levnadsnivå, och det har inte människor i dag.

I Stockholm får 69 procent ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet och sjukdom. För fyra år sedan var andelen arbetslösa med försörjningsstöd ca 20 procentenheter lägre än i dag. Vi tycker att det är ett problem att folk hamnar inom socialtjänsten i stället för att få de här försäkringarna. Det här är inga bidrag. Arbetslöshetsförsäkringen är en försäkringen. Den är inget bidrag. Det är samma sak med sjukkassan. Det inte heller något bidrag. Det är någonting man har betalat in. Så är det, och nu har det klippts av. Det är väldigt bekymmersamt när många unga människor hamnar i försörjningsstöd. Vi tycker att det är ett bekymmer.

Sedan finns det ett annat bekymmer, och det är att så många människor i den medelklass som jag själv tillhör har blivit bidragsberoende just genom RUT. Det tycker jag också är ett bekymmer.

Anförande nr 17

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag kan instämma i Karin Rågsjös bekymmer för att det är alldeles för många unga människor som i dag faller mellan stolarna och hamnar i socialbidragsberoende väldigt tidigt. Det är en anledning till varför vi i arbetsmarknadsnämnden, där både Karin och jag kommer att sitta framöver om jag har förstått saken rätt, har fått i uppdrag att titta på de här frågorna. Det handlar bland annat om att fånga upp de här 16–19 åringarna och se till att de inte helt hamnar vid sidan om.

Det är också oerhört viktigt att vi blir ännu bättre på att jobba med den här typen av frågeställningar när ungdomarna är kvar i skolan. Det är viktigt att vi fångar upp

ungdomar, hittar vad de är intresserade av och vad som engagerar dem för att se till att de skaffar sig en bra grundutbildning och skapar bättre förutsättningar för att de ska kunna få jobb.

Jag tror inte att vi har olika uppfattning i den frågan. Det kan möjligen vara så att metoderna skiljer sig något åt i det här sammanhanget. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi jobbar vidare med den här typen av frågeställningar.

Sedan har vi uppenbarligen helt olika uppfattningar när det gäller hushållsnära tjänster och den typen av företag. Min syn är att de har en viktig roll att spela, inte minst när det gäller just möjligheten för många av dem som har varit utanför arbetsmarknaden att successivt komma tillbaka. Jag har besökt ett antal företag där man kan visa vilket bra arbete man utför tillsammans med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan när man lägger upp en plan för hur de här personerna systematiskt ska kunna komma tillbaka i arbete och därmed öka sin egen försörjningsgrad på ett fantastiskt bra sätt.

§ 4 Interpellation om förödelsen i Mörtviksparken, Vinterviken (nr 2010:32)

Anförande nr 18

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 19

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag tackar för det svar som har kommit! Jag skrev den här interpellationen i början av maj. Nu kommer den upp här i december. Det är ganska lång tid.

Jag tycker att man ska ta snödumpningen i Stockholm lite mer på allvar. När vi hade majoritet förde vi ett resonemang, bland annat i samband med den här miljömiljarden som vi hade, om att man också skulle kunna göra kyla av snö i olika typer av bergum. Det har visat sig vara något dyrt, men jag tror ändå att det skulle kunna vara en sak som staden skulle kunna satsa på i ganska stor skala. I dag är problemet att det går åt mer el till att kyla än till att värma olika anläggningar i Sverige. Då skulle man kunna använda sig av fjärrkyla från snö i bergum.

När jag besökte Vinterviken kunde jag konstatera att efter den här snövintern hade det blivit väldigt stora skador på de grönområden som använts som upplagsplats för snön. Det var snö, skräp och mycket annat som låg kvar efter snödumpningen. Det blir faktiskt en ganska stor miljöbelastning när man lägger snö på mark. Under en kortare tid urlakas ganska mycket salter. Finns det då metaller i marken kommer de också att bli mer lösliga och gå ned i jordlagret.

Om man däremot fortsätter att dumpa snön vid kajer, som man har gjort tidigare, gör man det i olika omgångar. Den sprids ut. Snön kommer också ut på en större yta och blir mer utspädd.

Det här kommer att bli ett jätteproblem för Stockholm. Väldigt många av våra hårdgjorda ytor i dag planeras till exempel för sådana saker som ny bostadsbebyggelse eller någonting annat. Det innebär att för varje vinter kommer vi att få färre och färre platser att dumpa den här snön på. Jag tror att vi måste vara väldigt vaksamma på hur vi ska klara snöhanteringen i framtiden på ett bra och miljövänligt sätt.

Jag tror inte att det bästa i dag är att ha deponi på land för snön eftersom det blir en ganska stark koncentration av salter och andra saker, visserligen under en kortare tid, som går ned i marken och kan lösa ut metaller och annat. Det finns inga utredningar som säger att landdeponi är bättre än att lägga den här snön över kajkant till exempel.

Jag tycker också att man ska starta ett ordentligt utredningsarbete för att till exempel göra snölager i de bergum som vi har för att producera fjärrkyla till staden. Även om det är dyra investeringar tror jag den här fjärrkylan på sikt skulle kunna bli en intäktskälla för staden.

Jag har några konkreta frågor i interpellationen. Under Essingeleden har det funnits en parkeringsplats som inte använts för den här snödumpningen. Man har haft en bollplan där man mycket väl hade kunnat lägga de här snömassorna. Det som är mest intressant är frågan hur man ska lösa de här snödumpningarna i rekreationsområden i en framtid.

Anförande nr 20

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det var länge sedan interpellationen skrevs, men vi har faktiskt haft möjlighet att diskutera den tidigare. Det beror inte på mig att den inte har kommit upp tidigare.

Det här är ett angeläget område. Som Malte och många andra känner till är det mycket reglerat hur man hanterar snön. I Sverige är det så att när man lyfter på snön och ska lägga ned den någon annanstans ska den hanteras som farligt avfall. Vi i Stockholm har, precis som Malte säger, försummat mycket av planeringen av hur man ska hantera det här med snörika vintrar. Det beror väl bland annat på att man glömmer ganska fort och inte planerar för var man behöver ha snöupplag någonstans.

Nu har staden fått dispens från Naturvårdsverket för sjötippor. 800 000 kubikmeter innerstadssnö får tippas Mälaren, vid Stadsgårdskajen, Blasieholmen och Värtan. Det som är intressant mot bakgrund av den argumentation som Malte Sigemalm framförde här är att ni har sagt nej till sjötippor. Ni har sagt att ni inte tycker att man ska få tippa snön i sjön, och ni tycker inte att man ska få lägga den land. Ni förespråkar ett system med berglagring. Det har man tittat på och konstaterat att det inte fungerar. Det är en väldigt intressant fråga var ni ska göra av snön när den kommer om man inte får lägga den på land och inte i vattnet. Det finns anledning för er också att fundera igenom hur man ska hantera de här frågorna.

På trafik- och renhållningsnämndens möte i morgon har vi ett gediget ärende som handlar om en återrapportering av det uppdrag som tidigare gavs till trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden att samverka inom staden för att finna landdepåer för snö inom ramen för en miljövänlig vinterhållning. Där konstaterar man att man har hittat ett område för ungefär 770 000 kubikmeter i västerort och ett område för 180 000 kubikmeter i söderort där man kan lägga snömassor i landdepåer. Det täcker ungefär det behov som finns för man ska kunna klara av snöröjningen av kollektivtrafikstråken. Under den senaste vintern har vi använt landdepåer för 438 000 kubikmeter snö. Det här är verkligen ett bekymmersamt område.

Anförande nr 21

M a l t e S i g e m a l m (S): Motionen handlar om Vinterviken. Det var en väldigt stor förödelse i det här rekreationsområdet. Jag menar att man mycket väl skulle ha kunnat använda andra platser inom området för att deponera den här snön.

Det är också ett problem när snön tas bort. Ju längre snön ligger på gatumark, oavsett om det är i staden eller i ytterförorterna, desto mer förorenad blir den. Jag tror att en snabbare hantering av snön, att man tar bort den fort, ger renare snö att hantera. Det finns en del utredningar som har visat att snön har en liten miljöpåverkan i

jämförelse med till exempel dagvatten som i innerstaden kan uppvisa ganska stora avhalter av koppar som troligtvis kommer från koppartak som det har regnat mycket på.

När man har de här landtipparna blir det en ganska stor belastning, i och för sig under en kortare tid, som utlöser en hel del olika metaller och salter som kommer ned i marken. Vi kan inte kontrollera vilka föroreningar det blir.

Jag skulle vilja ta upp det här med fjärrkyla igen. Jag kanske ska skriva en motion om det, så att vi kan få ytterligare en debatt om detta. Jag tror att en ordentlig fjärrkylanläggning där man tippar snön och sedan kan sälja den här fjärrkylan till olika företag skulle innebära att man skulle slippa producera fjärrkyla via elen. Då skulle man också kunna få en försäljningsintäkt till staden, om den nu inte såldes ut till någon annan anordnare. Jag tror att det skulle kunna vara ett väldigt bra komplement till att lägga snön på landbaserade tippor och dumpa den i sjön. Vi har de utrymmena inte så långt ifrån oss i Stockholm. Vi skulle kunna nyttja dem.

Anförande nr 22

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! I vintras kom det 13 miljoner kubikmeter snö i Stockholms ytterstad. Då säger Malte Sigemalm att man ska ta bort snön så snabbt som möjligt. Då var det okej att tippa 600 000 kubikmeter. Hade vi tagit bort all den snön från början, hade vi verkligen suttit med skägget i brevlådan någon gång i januari, med tanke på hur mycket snö som kom. Var skulle vi då ha gjort av resten av snön? Trafikkontoret måste ha en ordentlig logistik och en planering för hur man hanterar de här frågorna. Man kan inte bara ta bort allting från första början, när det finns en verksamhet som är helt och hållet beroende av dispenser.

Dessutom är det lastbilar som ska frakta bort de här snömassorna. Trafikkontoret och miljöförvaltningen har konstaterat att det också handlar om att minimera antalet transporter eftersom transporter med lastbilar i staden också har en miljöpåverkan. Det är just därför som vi tycker att det är viktigt att man har möjligheten att tippa i sjön i innerstaden och att man inte kör snön från ytterstaden in till innerstaden och sjötippor där eftersom det skulle generera oerhört mycket mer trafik, vilket också påverkar miljön.

Här finns det en mängd olika aspekter som man måste ta hänsyn till. Vanligtvis blir det en period då det töar lite grann, och då rinner vattnet undan ned i dagvattensystemen. Men i vintras hade vi faktiskt tre månader då det var minusgrader under hela tidsperioden. Då blir det mer bekymmersamt när det gäller hur man ska hantera de här frågorna. Därför behöver vi också ha en beredskap med landdepåer. Jag tror inte att vi någonsin kommer att hamna i en situation där vi inte kommer att ha behov av att använda oss av sjötippor och landdepåer.

Den inventering som nu har gjorts och som återrapporteras på trafik- och renhållningsnämndens möte i morgon visar också att vi har en ganska bra situation en normal vinter om vi använder de A-platser, som de kallar dem för, där Vinterviken ingår. Men de här områdena minskar också ganska snabbt eftersom det är områden

som är på gång att exploateras. Vi behöver verkligen jobba hela tiden för att hitta nya möjligheter. Jag tror att det kommer snö även i framtiden.

Anförande nr 23

Malte Sigemalm (S): Vi fick ju en dispens från 600 000 till 800 000 förra året. Frågan är om inte staden borde ha förberett sig så att man redan från början hade funderat på ytterligare dispenser och fått en högre nivå på dumpning av snö. Det tar också ganska lång tid att få igenom de här besluten. Ett av problemen förra året var ju att det tog lång tid att få den här höjningen. Det hade kanske varit bra om man hade höjt detta tidigare.

Förutom det finns det också många kajkanter i ytterområdena som man mycket väl skulle kunna använda för att avlasta de här landdeponierna.

Anförande nr 24

Stellan Hamrin (V): Man hade det här uppe i miljönämnden förra veckan. Man tre sådana här ärenden tror jag. Det är en svår fråga, och det finns inga givna svar. En sak som jag tycker att man ska tänka på är att när man ger dispens ska man inte ge det för små vattensystem. De här massorna innehåller också mycket fosfor och kväve, upptäckte vi. Det kan faktiskt förstöra de här små systemen. Ska man lägga dem någonstans ska det vara i stora system.

Sedan tror jag att Malte har rätt i att vi bör se över det här med ett fjärrkylsystem som inkluderar de här frågorna. Det visade sig förut att det inte var företagsekonomiskt lönsamt, men det kan mycket vara samhällsekonomiskt lönsamt. Man skulle kunna komplettera det med att man tar kallt bottenvatten sommartid när snön möjligen inte räcker till. Man skulle kunna skapa något slags dubbelsystem som gör det hela lättare att hantera.

Anförande nr 25

Borgarrådet Hamilton (M): Kallt bottenvatten används ju redan till viss del, vilket Stellan mycket väl känner till eftersom han sitter eller har suttit i Stockholm Vattens styrelse. Jag är naturligtvis inte negativt inställd till att göra någonting sådant, men man kan inte bygga upp hela sin planering på att man ska hitta en sådan här modell som ännu inte finns utvecklad. Man har ju faktiskt testat detta, och det visade sig att det inte gick att hitta någon bra lösning. Jag vet att man har sådana system till exempel i Sundsvall, och där fungerar det rätt bra. Men Stockholm är oerhört mycket större än Sundsvall.

Malte Sigemalm säger att han tycker att vi borde ha ansökt om en större volym när det gäller dispensen för sjötippning. Sanningen är att det har ökat från 400 000 kubikmeter till 800 000 kubikmeter till 2013. Det är en ganska kraftig ökning. Jag tycker att det är intressant att Malte argumenterar för att man ska öka volymen för sjötippning samtidigt som han i miljö- och hälsoskyddsnämnden faktiskt har sagt nej till sjötippning. Jag tycker att det är ett väldigt pikant inslag i debatten, fru ordförande.

*§ 6 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Trängselskatten*

Anförande nr 26

Borgarrådet J ä m t i n (S): Tack, herr ordförande, som har en fin slips i dag också, dagen till ära!

Jag ska prata om en fråga som är allvarlig och viktig för alla stockholmare, kanske framför allt för bilisterna men också för alla oss andra.

Min utgångspunkt i den här frågan är att regeringen hittills, under den förra mandatperioden och också i och med budgetpropositionen inför nästa år, har undanhållit 673 miljoner kronor från investeringar i det stockholmska vägnätet. Det gäller närtidssatsningsinvesteringar, det gäller investeringar som vi var överens om i Stockholmsöverenskommelsen och som jag tycker är viktigt att vi håller oss till.

Trafikverket skickades alldeles nyligen ett brev till Finansdepartementet, där man påtalar att om man inte får pengarna snart så kommer man att vara tvungen att sluta göra närtidssatsningar eftersom man nu lånar pengar från andra regioner.

Min enkla fråga är: Hur ska finansborgarrådet verka för att stockholmarnas betalade trängselskatter också ska återkomma till investeringar i det stockholmska trafiknätet?

Anförande nr 27

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Tack, Carin Jämtin, för frågan! Först tycker jag att det är viktigt att understryka hur viktigt det ändå är med de överenskommelser vi har när det gäller trängselskatten i stort, det vill säga att det säkrar byggandet av Förbifart Stockholm. På det sättet har vi kunnat se till att det här nu kan komma till stånd.

När det gäller de pengar som kom in tidigare och som inte har räknats in till Förbifarten – man talar om så kallade trimningsåtgärder som de ska gå till – är det alldeles riktigt att det finns en diskussion om dessa pengar. Jag har varit verksam i den här frågan bland annat som ledamot av Trafikverkets styrelse, så jag står bakom det brev som har skickats till regeringen i frågan med en redovisning av att det här är väldigt nödvändigt.

Jag förutsätter att regeringen i de regleringsbrev som ska gå ut till myndigheterna, däribland Trafikverket, kommer att bringa klarhet i den här frågan om att få loss pengar till de nödvändiga åtgärderna.

Anförande nr 28

Borgarrådet J ä m t i n (S): Tack för det svaret, som dock inte var det minsta uttömmande.

Problemet i det här är att pengarna har gått in till Finansdepartementet, och där sitter de. Trafikverket har inte fått tillgång till de 673 miljoner som de borde ha tillgång till, vilket betyder att den som borde klargöra saker och ting är finansministern så att pengarna faktiskt går till Trafikverket.

Överenskommelsen om trängselskatten handlar nämligen om stockholmarna och att investeringarna i det stockholmska vägnätet ska komma till. Från början var det både i väg- och kollektivtrafiken som investeringarna skulle komma till, men det ändrade ni på.

Det är det som överenskommelsen handlar om, och det kommer inte att avhjälpas med ett regleringsbrev till Trafikverket utan möjligen med ett till finansministern.

Anförande nr 29

Borgarrådet N o r d i n (M): När det gäller investeringarna har vi ju löst frågan både om Förbifartens finansiering och om finansiering av en rejäl utbyggnad av kollektivtrafiken inom ramen för 100-miljarderspaketet. När man diskuterar de här frågorna tycker jag ändå att man ska komma ihåg att det i dag ju finns en samsyn mellan regeringen och regionen kring 100-miljarderspaketet som är väldigt viktig och som det egentligen är unikt att vi har.

Jag tycker nog att jag var uttömmande, för jag förutsätter att man också i det här regleringsbrevet kan klargöra att det finns pengar som Trafikverket nu kan lyfta från de pengar som har gått in på trängselskattekotot, om man får uttrycka sig så vårdslöst om de statliga finanserna. Men det är ju ändå så löftet och tänket är: Trängselskattepengarna ska vara öronmärkta för åtgärder i regionen.

Där har Trafikverket påbörjat ett arbete och förskottat medel. Jag förutsätter att man från regeringens sida kommer att lösa frågan till Trafikverket.

Anförande nr 30

Borgarrådet J ä m t i n (S): Tack för det fortsatta svaret! Vi har nu i nästan fyra års tid levt på de förutsättningar som finansborgarrådet tar upp här. Regeringen har suttit på pengarna; det är faktiskt fjärde året på raken om man fortsätter under 2011. De pengarna borde användas till att investera i det stockholmska vägnätet så att både bussarna kommer fram snabbare och så att kollektivtrafikanter och cyklister inte behöver trängas med bilarna och för den sakens skull i mindre omfattning behöver stå i kö.

Jag kan bara uppfatta finansborgarrådets svar som att han är nöjd med situationen. Jag kan också läsa svaret som att det är inte så förvånande att infrastrukturministern har försenat svaret till riksdagsledamoten Ygeman med en månad kring samma fråga. Vi får se vad hon svarar i nästa vecka. Jag tycker att trängselskatten som stockholmarna har betalt ska gå till det stockholmska vägnätet.

Anförande nr 31

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag vet inte riktigt hur Carin Jämtin tolkar mig, för jag har ju som ledamot i Trafikverkets styrelse varit med och skrivit det brev som Carin Jämtin har som underlag och argumentation i sitt första inlägg. Det visar väl om någonting att jag är beredd att föra diskussionen väldigt tydligt om trängselskattpengarna och nödvändigheten av att Trafikverket nu får loss pengar så att man kan fullfölja de trimningsinvesteringar som man delvis har påbörjat i regionen.

Vi har inte olika uppfattningar i den frågan, och jag är inte nöjd med situationen så länge man inte har löst den här frågan.

Fråga nr 2. Isytor på trottoarerna

Anförande nr 32

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Jag vill ställa en fråga till borgarrådet Hamilton om hon avser att vidta några åtgärder för att fastighetsägarna ska ta bort de halkfarliga isvalkar som bildas på gångbanorna när vatten från stuprören fryser.

Vi trampar alla dagligen på de här hala ytorna i staden. Jag har sett flera halktillbud. Jag har ännu inte sett någon som har ramlat, men det är säkert många som har ramlat både här och där. Det beror på att vattnet kommer ned i stuprören, och sedan kommer det ut och fryser. Jag har försökt ta reda på vem som är ansvarig för detta. Man får olika besked från trafikkontoret, men det är tydligen ändå fastighetsägarna som är ansvariga. Då måste vi tala om det för fastighetsägarna, för de bryr sig inte om det.

Anförande nr 33

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Tack för frågan! Den 10 december skickade Fastighetsägarföreningen i Stockholm ut ett pressmeddelande med rubriken ”Bättre framkomlighet på Stockholms trottoarer”. Där står det: I vinter ska det bli lättare för fotgängare, cyklister och funktionshindrade att ta sig fram på Stockholms gång- och cykelbanor. En ny överenskommelse har tecknats mellan Stockholms stad, trafikkontoret och fastighetsägarna i Stockholm för vintern 2010-2011.

Sedan framgår det att man är överens om hur man ska hantera snöröjningen, både på taken, det vill säga att man ska synka det med när man har snöröjning på gatorna, hur man ska spärra av detta och hur man ska se till att den snö som kommer ner från taken faktiskt inte ligger kvar där och orsakar problem utan skottas ut i vägbanan så att den sedan kan tas om hand när man kommer med snöröjningsfordonen.

Därmed blir hanteringen förhoppningsvis mycket bättre. Jag har själv sett att olika fastighetsägare i staden har börjat jobba på det här sättet, så jag hoppas att det kommer att leda till en bättre tingens ordning. Dessutom är de medvetna om vilka effekter just uppvärmningen av stuprören kan leda till, så där pågår det också en diskussion. Även det finns inom ramen för denna överenskommelse.

Anförande nr 34

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det låter naturligtvis bra med en överenskommelse, men jag tvivlar på att en majoritet av fastighetsägarna kommer att bry sig om det här. Jag tror att de kommer att fortsätta göra det som de alltid har gjort, det vill säga ingenting alls. Då är frågan vad vi ifrån stadens sida ska göra när vi märker att fastighetsägarna fortfarande inte bryr sig om det, utan vi har de här halkfarliga ytorna kvar.

Vad har borgarrådet för tankar om åtgärder för dem som missköter detta?

Anförande nr 35

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det verkar inte vara en speciellt begåvad strategi att skicka ut ett pressmeddelande om en överenskommelse som man inte har för avsikt att följa. I så fall borde man ha låtit bli det där pressmeddelandet, tycker jag. Det indikerar ändå att man har för avsikt att jobba med frågorna, men skulle det visa sig att man har slutit en överenskommelse med staden som man bara fullständigt struntar i tänker staden naturligtvis vidta åtgärder i den delen.

Jag är dessutom helt övertygad om att vi kommer att få hjälp från stockholmarna när det gäller att påtala när det inte fungerar någonstans på gångbanorna, för det brukar stockholmarna vara väldigt duktiga på.

Anförande nr 36

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det är en bra uppmaning till dem som hör på den här diskussionen: att de stockholmarna som efter nyår märker att det finns sådana här halkfarliga ytor hör av sig till trafikkontoret och påtalar detta och talar om den exakta adressen och att så här ska det inte vara, så får trafikkontoret förhoppningsvis ingripa med kraft.

Anförande nr 37

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det tycker jag är en utmärkt idé. Den här överenskommelsen gäller från och med nu, och man kan med fördel gå in och titta på den på Fastighetsägarförningens hemsida. www.fastighetstidningen.se har skrivit om detta, läser jag från min Ipad här.

Dessutom finns information på trafikkontorets egen hemsida kring hela snöröjningsfrågan och hur man jobbar med snöröjningen i staden när det gäller gator, gångbanor, cykelvägar och så vidare. Den rekommenderas också för läsning. Jag tänkte lägga upp en länk på min blogg.

Fråga nr 3. Bostadsrättsomvandling

Anförande nr 38

A n n M a r i E n g e l (V): Joakim! Vi är ju inte överens om utförsäljningen av allmännyttan, men jag hoppas att vi är överens om att de försäljningar som sker ska följa stadens regler och gå någorlunda sjyst till.

Tyvänn gör de inte det i många fall. Jag måste fråga dig om du tycker att det är rimligt som i fallet med kvarteret Skottet. Där löpte erbjudandet ut den 15 juni 2009 efter många förlängningar. Man har haft fem stämmor, varav två har blivit nej, två har underkänts av tingsrätten och en hölls ett år efter att erbjudandet hade gått ut. Ändå ska de enligt beslut fortfarande erbjudas köp. Tycker Joakim Larsson att det är rimligt?

Jag undrar också om det är rimligt att man som i kvarteret Vråken nu har kallat till köpstämman den 23 december kl. 19.00. Tycker du att det är ett seriöst hanterande av de här frågorna?

Anförande nr 39

Borgarrådet L a r s s o n (M): Tack för frågan! Jag kan börja med den sista, för den tog jag reda på nyss eftersom det var lite enklare att veta vilken ombildning det gällde när vi fick reda på kvarteret.

Det stämmer att de hade kallat till den 23 december. Familjebostäder hade meddelat att det var en olämplig tidpunkt, så nu har de ändrat det. Jag vet inte exakt när det blev, men man insåg att det kanske inte var världens bästa datum att ha en stämman på, så det skulle tydligen ha ändrats.

När det gäller kvarteret Skottet kan jag säga som så att det är väldigt viktigt att man följer regelverket. Det gäller alla. I de allra flesta fall fungerar det här väldigt smidigt, men ett antal förlängningar beror ibland på avtal och annat som handlar om mark runt fastigheterna. Ibland gör bolagen sådant som gör att det krävs en förlängning, men det har varit i undantagsfall.

Det som gäller är att när man får ett erbjudande så ska det vara tre månader plus tre, som många utnyttjar, för att hinna med stämmor och ta ställning till det erbjudande man fått från bolaget. Det rimliga är att det finns en gräns efter sex månader, och det är det som också koncernstyrelsen har tagit med i regelverket.

Sedan kan det vara några enstaka fall där det under resans gång har kommit upp saker. Ibland har det varit bolagen som varit orsaken till att man begärt ytterligare förlängning, men på din beskrivning lät det ju som att det var något betydligt längre.

Anförande nr 40

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tackar för svaret när det gäller kvarteret Vråken. Det måste ha ändrats för tio minuter sedan, för jag pratade med dem för 15 minuter

sedan, och då var detta inte klart. Men det är bra att man inser att det kanske inte var så seriöst.

Jag håller med dig – jag tror absolut att många går rätt till men desto större skäl då till att ta tag i dem som inte går rätt till. Staden har ju ändå ett ansvar för sina hyresgäster.

När det gäller Skottet går det inte att få ett ordentligt svar. De har alltså haft ett erbjudande som löpte ut den 15 juni 2009, efter ett års förlängning. De har haft fem stämmor – två blev nej och två blev klandrade i tingsrätten som upphävde beslutet. Den femte höll man i april efter att erbjudandet hade gått ut den 15 juni 2009. Nu säger bostadsrättsföreningen att de har muntligt löfte från Stockholms hem om att i alla fall få köpa, och det är där de har krävt ett svar. De har inte fått något svar från Stockholms hems ordförande som säger att frågorna kräver subtila svar som inte kan formuleras i skrift. Det låter lite oroväckande. Jag har det nedskrivet här.

Jag skulle vilja ha ett klart svar från Joakim Larsson, ja eller nej: Är det rimligt att de får ytterligare ett förlängt erbjudande, om det inte har tillkommit nya omständigheter?

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att regelverket är väldigt tydligt, och som sagt, de allra flesta tycks ju klara av detta.

Hela lagstiftningen är gjord för att det ska bli en så enkel och smidig process som det bara kan bli. Det faktum att man har den absoluta majoriteten som gräns är just för att det inte ska bli tveksamheter när det gäller hur många som är emot och för och så vidare. Det faktum att de flesta använder sig av tre plus tre månader har fungerat alldeles utmärkt.

När det gäller Skottet beskriver du en överklagandeprocess som jag inte känner till i detalj. Det finns någonting i detta fall som har gjort att det har förlängts ytterligare, men det rimliga är förstås att man håller sig inom de tidsramar som är uppställda. Det är självklart.

Låt mig säga att vi har observatörerna på plats sedan ett drygt år tillbaka, och de är ofta en väldigt bra tillgång både för dem som vill rösta ja och dem som vill rösta nej. Det viktiga är ju att hyresgästerna får som de önskar.

Anförande nr 42

A n n M a r i E n g e l (V): Ja, Joakim, men observatörerna har tyvärr inga möjligheter att gå in och titta på voteringarna eller så, utan deras enda uppgift är att vara där. Det har de deklarerat tydligt.

I det här fallet undrar jag om du ändå inte håller med om att de som är hyresgäster i Stockholms stad, i våra kommunala bolag, har rättigheten att någon gång få slut på den här cirkusen, att få veta och få ett besked när nu erbjudandet gick ut i juni 2009 och man har haft fem stämmor, varav den senaste var efter den tiden. På den

stämman anser bostadsrättsföreningen att det blev ja; alla andra anser att de blev nej. Är det då inte rimligt, till slut, att hyresgästerna meddelas att det inte blir några fler erbjudanden? Kan du hålla med om det? Har du något ansvar för de hyresgäster som staden ändå har och som vill vara hyresgäster i Stockholms stad?

Anförande nr 43

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att det är oerhört viktigt att det är glasklart vad som gäller. Det gäller naturligtvis även kvarteret Skottet. Även om jag nu inte känner till alla detaljer kring detta, tycker jag inte att det är rimligt att det skulle ges någon form av flera erbjudande på det sätt som Ann Mari Engel beskriver det. Man ska inte ge flera erbjudanden.

Vad som har förlängt den här processen vet jag inte i detalj. Jag återkommer gärna i det och tittar lite närmare på just det här enskilda fallet, men det rimliga är självklart att det är en tydlig process som har en början och ett slut som är rimligt för alla parter. Att lyckas övertyga varandra om det ena eller det andra i en sådan här process ska självklart pågå under den tidsaspekt som vi också har ett regelverk kring.

Men som sagt, jag återkommer gärna i frågan om kvarteret Skottet. Det bör ju rimligtvis finnas något skäl till att det här har förlängts och förlängts, men fler erbjudanden än ett är inte aktuellt.

Fråga nr 4. Mål och medel inom förskolan

Anförande nr 44

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Den här diskussionen hade vi lite grann under budgetdebatten, och jag skulle vilja utveckla och få lite klargöranden när det gäller förskolans mål och medel.

När det gäller själva förskoleverksamheten sägs i inledningen i budgeten att det är barnomsorgsgarantin som har uppfyllts. Det är det som är själva huvudbudskapet, men när vi läser i texten står ”mål” i pluralis. Här talar vi om tydliga mål i förskolan. Då kan man misstänka att det finns fler mål än att själva barnomsorgsgarantin ska uppfyllas.

Jag undrar hur de målen ser ut, om det är utbildad personal eller att det ska hålla gränsen för normen när det gäller antal barn i de olika barngrupperna.

Anförande nr 45

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande och Ewa Larsson! Självklart finns det mängder med mål för förskolan, därav de mål som fastslås i budgeten – det står ju en del där. Sedan finns naturligtvis också en förskoleplan i Stockholm. Stockholm är en av få kommuner i Sverige som faktiskt har en egen förskoleplan för våra skolor och som numera också omfattar de fristående skolorna. Där finns det också en rad mål.

Ewa tar upp några viktiga frågor. Dels handlar det naturligtvis om barnomsorgsgarantin och om barngruppernas storlek – 14 respektive 8 barn i våra olika grupper. Att öka andelen förskollärare är naturligtvis ett otroligt viktigt mål. Andelen förskollärare har ökat något i Stockholms förskolor men inte tillräckligt, kan man säga.

Sedan är det naturligtvis också så att stadsdelsnämnderna och alla de förskolor som drivs av enskilda har egna mål för sina förskolor. Ansvaret för förskolorna ligger ju på stadsdelsnämnderna i Stockholm. Ungefär 35 procent av våra förskolor drivs av föräldrakooperativ, företag, personalkooperativ och så vidare, och de har naturligtvis också egna mål för förskolan.

En innovation sedan tidigare är alltså att förskoleplanen numera också gäller de fristående förskolorna.

Anförande nr 46

E w a L a r s s o n (MP): Vi blir så klart glada för att också de omfattas av samma regler. Jag blir dock lite orolig när jag hör att det är *mängder* med mål, för det är ju så svårt att utvärdera mängder. Jag trodde att det var barnomsorgsgarantin som var majoritetens mål, eftersom det är den som så tydligt redovisas. Den inleder budgetavsnittet, och i den redogörelse som vi får i distriktet, alltså stadsdelsnämnderna, är det just om barnomsorgsgarantin kan hållas som man trycker på.

I budgeten kan vi också se att majoriteten säger att vi ska minska antalet barn i barngrupperna så att de ska uppnå de 14 som är stipulerade för yngre barn och att de ska minska till 18 barn i gruppen för 4-5-åringar. Men så ser det inte ut. Det är ju fler barn i barngrupperna, och då tänkte jag att om man bara skriver att gruppernas storlek ska minska och det kanske inte är ett sådant allvarligt mål, när ska de då minskas? Ska det vara klart och färdigminskat 2011?

Anförande nr 47

Borgarrådet E d h o l m (FP): Barnomsorgsgarantin är naturligtvis ett väldigt viktigt mål, både för att lagstiftningen ser ut som den gör men också för att föräldrar i Stockholm kräver barnomsorg på utsatt tid. Det är enormt viktigt. Föräldrar i Stockholm jobbar hårt och mycket och är helt beroende av att det finns förskoleplats när de behöver det. Ungefär 80 procent av barnen i Stockholms kommunala förskolor går i grupper som håller sig inom de här gränserna, 14 respektive 18 barn. Men sedan finns det också, om man tittar i budgeten och i stadsdelsnämndernas verksamhetsplaner, olika typer av mätbara mål som man arbetar med och som sedan ska redovisas till exempel i kvalitetsredovisningen.

Anförande nr 48

E w a L a r s s o n (MP): Det här är fortfarande inte tydligt för mig. Jag är ny i fullmäktige, och jag vill kunna mäta att målen uppnås. Jag vill kunna debattera om vi har nått mål eller inte, och när grupper ska minska för att nå de mål som är fastställda och det inte framgår *när* de ska vara färdigminskade. Om stadsdelsnämnderna kan ha egna mål, kan stadsdelsnämnden då bestämma att man ska ha fler barn i barngruppen

än vad vi säger här till exempel? Det är lättare att följa ett budgetarbete och vara i opposition om man kan få reda på när målet ska vara uppfyllt när det gäller antal barn i barngrupperna.

Alla stadsdelar ska säkerställa att det pedagogiska arbetet leds av medarbetare med pedagogisk högskoleutbildning. Jättebra, men när ska det vara uppfyllt?

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (FP): Med alla mål i budget och i andra typer av dokument är det så att de ska uppfyllas under det år som budgeten gäller för. Jag antar i och för sig att både Ewa Larsson och jag är medvetna om att man inte alltid lyckas med det.

När det gäller andelen förskollärare i våra stadsdelar kan vi till exempel se att det skiljer sig väldigt mycket, och en erfarenhet är att de stadsdelar som har en stor andel förskollärare också har lättare att rekrytera fler. Det blir så att säga en ond cirkel: Har man få från början blir det också svårare att rekrytera. Jag vet att stadsdelsnämnderna jobbar väldigt hårt med att öka andelen, men de senaste åren har det utbildats alldeles för få förskollärare i den här regionen. Nu ökar ju antalet unga människor som vill bli förskollärare, och det är klart att det kommer att öka möjligheten att faktiskt få fler förskollärare till våra förskolor.

Fråga nr 5. Boulton

Anförande nr 50

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Den frågan kommer du aldrig att slippa, Sten Nordin. Jag sade redan i budgetdebatten att det här är en av de största skandalerna i den här staden, och vi kommer inte att ge oss förrän vi har fått ordentliga svar.

Nu har det hänt en del sedan budgetdebatten. Vi har fått revisorernas rapport som inte var speciellt kul. Det har också varit en hel del information i medierna om Boultones dåliga ekonomiska situation, och nu vill jag faktiskt fråga Sten vad ni gör i det här läget? Kommer ni att satsa på förorterna? Vilken dialog har ni med alla företagare som nu inte kommer att få det stöd som de kanske hade ett litet hopp om när ni gick ut i medierna och sade att ni har pratat med Boulton?

Jag skulle alltså vilja veta hur ni hanterar det här nu. Hur hanterar ni revisorernas rapport? Vad säger ni till alla företagare som sitter ute i våra förorter och undrar vad som händer?

Anförande nr 51

Borgarrådet N o r d i n (M): Tack, Ann-Margarethe Livh, för frågan! Vi har i dag på koncernstyrelsen hanterat svaret till lekmannarevisorerna och de frågor som de har ställt till koncernledningen med anledning av processen kring Boultonaffären. Svaret på dessa frågor är nu överlämnat, så nu ligger ärendet återigen hos revisorerna. Den delen av revisionen har vi alltså hanterat på ett normalt sett, och vi

avvaktar det utlåtande eller den bedömning av situationen som revisorerna väljer att göra.

Vad vi gör i övrigt är det som jag också har sagt här och i medierna: Stadsdirektören arbetar nu på mitt uppdrag med diskussioner med Boulton som rör två huvudämnen. Dels handlar det om att delta i utvecklingen av inte minst förortscentra, där behoven av utveckling är stora. Detta var också med i diskussionerna vid själva försäljningen och i Boultones prospekt, men oaktat det är det någonting som måste och bör ske. Det förs diskussioner kring detta.

Dels har staden i sina samtal med Boulton tagit upp deras relationer med hyresgästerna. Vi kan ju inte gå in i enskilda tvister, men vi kan notera att Boulton har fått mycket kritik från hyresgästerna, bland annat i Svensk Handels förankring och annat. Det är också något som vi från stadens sida har tagit upp med Boulton, och vi menar att detta självklart är till skada både för småföretagarna och för Boulton. Det senare får möjligen vara deras huvudvärk, men det är också till skada för våra förortscentrum, och det är naturligtvis inte bra.

Staden driver nu alltså en mycket aktiv diskussion med Boulton kring dessa frågor.

Anförande nr 52

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Men det har ju staden gjort en längre tid, och det har inte hänt någonting. Hur är din bedömning? Kommer Boulton att göra någonting, och kommer ni att få några resultat? När kommer dessa resultat att visa sig? Vi har haft den här diskussionen oändligt mycket i den här salen. Någon gång måste det hända någonting.

Anförande nr 53

Borgarrådet N o r d i n (M): Det som vi och stadsdirektören som för de här diskussionerna nu upplever är att det finns ett betydligt bättre diskussionsklimat med Boulton kring de här frågorna än vad det gjorde tidigare. Jag har ju själv valt formuleringen i medierna att jag tycker att man från Boultones sida har varit minst sagt lomhörda, för att uttrycka det milt, när det gäller kritiken mot Boulton, både från hyresgäster och i den politiska debatten. Jag tycker att man borde vara mer uppmärksamma på det.

Jag har också sagt att jag tycker att Boulton borde lyssna på debatten här i fullmäktige och faktiskt bjuda in alla partier i fullmäktige till något slags information och dialog kring vad man verkligen gör och vill göra.

Från stadens sida upplever vi ändå ett annat gensvar hos Boulton som också har visat sig i att man nu har deltagit i möten kring bland annat Rinkeby centrum och erbjudit sig att aktivt delta och även finansiera vissa saker.

Anförande nr 54

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Men *vad* är det som de har erbjudit sig att finansiera? Det är flera företag som faktiskt håller på att gå i konkurs och försvinna.

Vad exakt är det Boulton har erbjudit sig att finansiera? Tycker du, Sten, att Stockholms stad, som ändå är skyldig till den här dåliga affären, har några som helst skyldigheter mot dem som har drabbats av till exempel i form av ekonomisk ersättning?

Anförande nr 55

Borgarrådet N o r d i n (M): Staden har gjort en försäljning. Jag vet att det finns politisk kritik mot den, men som jag bedömer det har det så här långt inte framkommit något annat än att den har skett som en normal försäljning.

Vi har alltid ett ansvar när det gäller utvecklingen av Stockholm och den utvecklingen av förortscentra som vi är mycket engagerade i. Det är bland annat därför vi har Järvalyftet och Vision Söderort. Vi har visat på många sätt att vi är beredda att ta en väldigt stor, aktiv del i detta, även ekonomiskt – dock inte i andras fastigheter. Där tänker jag inte sätta in några pengar, utan det är självklart så att det vi satsar pengar på är det som är vår del. Andra fastighetsägare ska satsa pengar i sina fastigheter.

Jag förutsätter som sagt att Boulton nu i likhet med andra fastighetsägare i staden som jag ju möter ett väldigt positivt gensvar hos, har en långsiktig insikt om att alla vinner på att vara med och utveckla staden.

Fråga nr 6. Boulton

Anförande nr 56

K a r i n E h l i n K o l k (S): Ordförande! Det ju lämpligt att komma med den här frågan nu.

Det är inte alltid man vill ha rätt, men tyvärr har många av de farhågor vi lyfte fram vid den här utförsäljningen blivit till verklighet. Den revisorsrapport som kom ger inte en helt smickrande bild vare sig av dokumentation eller av politisk styrning i den här affären. Jag undrar, finansborgarrådet, varför ni inte vill driva den avsiktsförklaring som Boulton gjorde som en del av försäljningsavtalet i en juridisk process från staden.

Anförande nr 57

Borgarrådet N o r d i n (M): Tack, Karin, för frågan! Att vi ”inte vill” driva den är kanske inte den riktiga beskrivningen av situationen som jag skulle vilja se den, utan det är en bedömning av vad man *kan* driva som en juridisk process och vad som är framgångsrikt att driva som en juridisk process.

Jag tycker att ni drar väldigt stora växlar på en revisionsrapport som heller inte är fullgången utan som har beskrivit en process. Där kan man naturligtvis ha synpunkter, men som sagt, revisionen är inte klar i den här delen än.

I svaret från Stockholms Stadshus AB som jurister har tittat på gör man bedömningen att man här inte har någon juridiskt framkomlig väg när det gäller avsiktsförklaringen. Man har också beskrivit varför man inte skrev in detta i avtalet när affären gjordes. Därför har jag så långt funnit att vi från stadens ska sida trycka på Boulton på annat sätt och föra en diskussion med Boulton kring det som jag tidigare svarade Ann-Margarethe Livh omkring: att man nu ska fullfölja det man själv beskrev i sitt prospekt om centrumutveckling och för den delen också att det är viktigt att man får ordning i sina relationer till hyresgästerna.

Det handlar inte om att jag av något slags principiella skäl eller några andra skäl inte vill driva någon juridisk process. Det gör staden nu och då. Vi bedriver absolut juridiska processer för att värna stadens och stockholmarnas intressen, men i det här fallet har vi inte bedömt det som kanske skulle bli en flerårig juridisk process som den mest framkomliga vägen, utan vi har bedömt andra metoder som bättre och mer sannolik verkningsfulla.

Anförande nr 58

Karin Ehlin Kolk (S): Men ni gör ju inte riktigt alltid samma bedömningar som jurister. I Svenska Dagbladet i veckan gick en docent i förvaltningsrätt, Olle Lundin, ut med att bindande avtal visst skulle ha kunnat träffas med Boulton i frågor som rör utveckling av förortscentrum. I den återremiss vi begärde förra gången den här frågan var uppe på behandling under rubriken *Utveckling köpcentrum* fick vi svaret: ”Som fastighetsägare har Boulton affärsmässiga incitament att utveckla dessa centrum för att öka deras attraktivitet och därmed förbättra kundflödet och lönsamheten för affärsidkarna i respektive centrum.”

Vi efterfrågade redan då skriftliga avtal. Det är ju ganska lätt att inse att staden och en privat fastighetsägare har lite olika intressen i ett centrum och vad det ska vara.

Anförande nr 59

Borgarrådet Nordin (M): Normalt sett skulle jag nog ändå vilja säga att staden och fastighetsägarna bör ha samma intresse av att utveckla ett förortscentrum eller vilket centrum som helst till ett bra centrum. Det ligger i bådass intresse, och det är därför vi har bra samverkan med många fastighetsägare i Stockholm kring utveckling av staden.

Jag tycker nog inte att intressena behöver stå emot varandra härvidlag. Det här handlar dels om finanskrisen som har påverkat Boultons finansiella förmåga. Det vet vi. Men vad det nu i övrigt kan vara som har gjort att man inte har fullföljt det man själv beskrev i prospektet, och det tycker jag är allvarligt, låt mig understryka det, det vet vi inte. Men om man har beskrivit någonting tydligt i ett prospekt, även om det inte står inskrivet i avtalet, tycker jag att det är rätt allvarligt att inte aktivt arbeta för vad man själv har beskrivit, och det är också det vi framför från stadens sida.

Anförande nr 60

K a r i n E h l i n K o l k (S): Finanskrisen är väl ett utmärkt exempel på att stadens och privata fastighetsägares intressen kan skilja sig åt. Det kom en finanskris, och då måste kanske ett privat bolag göra andra prioriteringar, medan staden hela tiden måste värna medborgarna i ytterstaden.

Jag tycker att det är synd att det här har blivit en sådan prestigefråga. Jag tycker att ni borde visa mer handlingskraft, för det här är en viktig fråga, både för småföretagarna och för de berörda personer som bor i närheten av dessa centrum

Anförande nr 61

Borgarrådet N o r d i n (M): För mig är det här verkligen inte någon prestigefråga, utan för mig är det här en fråga om att hitta lösningar och se till att vi får en fungerande verksamhet i de förortscentra som vi diskuterar. Det är därför vi också driver detta hårt. Järvalyftet och Vision Söderort som jag visade på tidigare är andra sätt som vi driver utvecklingsarbetet framåt.

Det är självklart att jag tycker att en stor aktör som nu äger tio centrumanläggningar är otroligt viktig i detta arbete men också har ett stort ansvar. Det budskap som möter varje fastighetsägare som är aktiv i Stockholm från mig och majoriteten är att vi ställer mer och mer förväntningar och krav på ett långsiktigt ansvar för att vara med och utveckla Stockholm, och det bottnar naturligtvis i att vi tror att vi, de och hela samhället tjänar på att man arbetar på det sättet.

Fråga nr 7. Nya grupper på härbärgen, vad tänker du göra?

Anförande nr 62

K a r i n R å g s j ö (V): Anna, den här frågan kanske hänger lite ihop med vad vi pratade om tidigare. Det har ju kommit väldigt kraftiga signaler från de organisationer vi har i Stockholm som arbetar med hemlösa, exempelvis Stadsmissionen, Ny gemenskap och Frälsningsarmén.

Så här säger de från Ny gemenskap på Kammakargatan: I dag har trycket ökat dramatiskt, och vi tar emot helt nya grupper som kommer till oss för att få ett mål mat, kläder eller en säng att vila i. Till Kammakargatan kommer i dag arbetskraftsinvandrare från Östeuropa sida vid sida med arbetslösa, människor som utförsäkras från sjukförsäkringen och psykiskt långtidssjuka med mycket låga pensioner. Många av dem har det gemensamt att de inte har råd med mat för dagen.

Det här är något som dessa organisationer har uppmärksammat under de senaste åren. Vi tycker att det är ett jättebekymmer när det finns människor på daghärbärgena som i regel skulle kunna bo hemma och äta mat vid sitt eget bord.

Vad tänker du göra åt det?

Anförande nr 63

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Tack, Karin Rågsjö, för frågan! Vi kan också föra en liknande debatt som den för en stund sedan om huruvida vår syn skiljer sig åt när det gäller vad som egentligen har skett med regeringens främlingar i socialförsäkringssystemet.

Men jag skulle ändå vilja beröra de signaler som du har fått. Vi har ju en nära kontakt med förvaltningen och med de frivilligorganisationer som finns för att se om man klarar beläggningen och hur behoven ser ut?

Vi har också frågat oss: Hur ser det ut med efterfrågan och beläggning när det rör EU-medborgare? Just i dagsläget är det ett mindre antal jämfört med förra året. Det är 53 personer som har skickats hem, jämfört med förra året då det var ungefär 60 rapporterade fall. Det här är EU-medborgare som kommer hit för att söka arbete men som inte har någonstans att bo och som givetvis har svårt att klara sin egen försörjning.

Det vi gör är att hjälpa människor att få komma hem, precis som Karin Rågsjö efterfrågade. De får komma hem till sina egna länder. Vi har också kontakt med ambassaderna, för det är huvudsakligen deras ansvar att ta ansvar för sina egna medborgare. Än så länge är det bara någon enstaka ambassad som har tagit sitt ansvar, men självklart ser vi till att hela tiden försöka hjälpa till på olika sätt, även om det inte är vårt huvudsakliga ansvar. Vi har alldeles nyligen bidragit med en extra miljon just för att Ny gemenskap, Stadsmissionen och andra ska kunna klara beläggningen, nu när vi ser att det blir väldigt kyligt väder. Vi har inte fått några signaler om att man inte klara tak-över-huvudet-garantin eller andra beläggningar, men vi vill verkligen säkerställa att vi ligger steget före och att man täcker upp för jul- och nyårshelgen.

Låt oss säga så här: Vi har en nära dialog. Vi följer utvecklingen med alla grupper som kommer till våra frivilligorganisationer och försöker att på olika sätt bistå framför allt våra egna medborgare, där vi har en skyldighet att hjälpa till tryggad försörjning på olika sätt.

Anförande nr 64

K a r i n R å g s j ö (V): Om vi lämnar EU-medborgarna pratar jag också om de andra som kanske bor i staden sedan generationer tillbaka. Vad jag är bekymrad över är att det är fler och fler människor som har utförsäkrats, är arbetslösa och har barn som kommer till daghärbergena. Pratar man med församlingarnas diakoner runt om i Stockholm säger de att det är ett väldigt tryck på deras verksamhet, och då handlar det inte om missbrukare som kommer dit eller människor som är helt off, utan det handlar om vanliga familjeförsörjare som inte kan få ihop till mat för dagen utan får hjälppaket. Det här handlar om människor som är fattiga i Sverige, och den gruppen har ökat.

När man ser att barnfamiljer går till kyrkan för att få matpaket i ett väldigt stort antal som ökar, då blir jag bekymrad och undrar: Vad ska du göra åt det?

Anförande nr 65

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Karin Rågsjös fråga är viktig, och det är därför som vi också försöker att på olika sätt förebygga att unga människor hamnar på härbärgen, att man jobbar aktivt med strategier mot vräkning, att vi säkerställer att det finns fler lägenheter för unga som inte vill bo hemma eller av någon anledning inte kan bo hemma. Det är sådana här förebyggande insatser som staden gör för att undvika att nya grupper hamnar på härbärgen, för där ska de inte vara.

Däremot vill jag ändå poängtera att om man ser till barn som växer upp med föräldrar som är beroende av ekonomiskt bistånd så ökar inte den gruppen i Stockholm jämfört med hur det ser ut på många andra håll i Sverige när vi har haft en sådan kris som vi har haft.

Vi följer det här. Vi kan se att ekonomiskt bistånd minskar. Det är färre hushåll som är beroende av bidrag. Det är färre barn som växer upp i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd. Det är glädjande, men det är självklart att vi också gör allt för familjer. De får ju möjlighet att bo på Stiftelsen Hotellhem om det är så att de av någon anledning inte har möjlighet att betala hyra, och vi gör många insatser för att förebygga att barn och unga hamnar på härbäрге.

Anförande nr 66

K a r i n R å g s j ö (V): Det här handlar inte om människor som är hemlösa, utan det här handlar om människor som kanske har sin bostad i Hässelby, Hökarängen eller var det nu är men inte får ihop till mat för dagen. Så är det.

Jag vill säga till dig, Anna, att det är ju så att social- och arbetsmarknadsnämnden gick med plus, som det heter. Man gick med 34 miljoner plus, vilket kanske kan tyckas märkligt eftersom en verksamhet som arbetar med de mest utsatta i Stockholm helst inte ska gå med plus. Det finns kanske orsaker till det som både du och jag känner till. Men med det i backspeglern blir det lite olustigt att tänka sig att problemen för de mest utsatta i staden ökar. Det säger alla. Det säger kyrkan, det säger organisationerna och det kan man se med blotta ögat. Men nämnden går med plus. Det ger en väldigt trist smak på något sätt. Det är ingen korvkiosk vi arbetar med, utan det handlar om utsatta människor. Jag är alltså väldigt bekymrad över att de här grupperna tilltar.

Anförande nr 67

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (V): Precis som Karin Rågsjö själv nämnde har vi gått igenom varför det föreligger ett överskott, och det är också så, om man ska sammanfatta det, att efterfrågar stadsdelarna stadens verksamhet, ja, då kommer det också att bli ett visst överskott. De finns alltså många olika anledningar till det, men självklart ska vi erbjuda våra stockholmare en god service och göra allt för att förebygga utsatthet.

Därför är det också glädjande att jobbtorg och andra insatser visar sig fungera, att vi kan se att det enda trygga som vi kan erbjuda, det är ett arbete, och vi jobbar aktivt för att fler människor ska få en egen inkomst och slippa vara beroende av ekonomiskt bistånd.

Självklart ser vi med oro på att många fortfarande i dag har det svårt ekonomiskt, men det är bara genom utbildning och fortsatta insatser för att få fler i arbete som vi faktiskt kan bidra till att stockholmarna får en ännu bättre försörjning och en ökad trygghet för många unga framöver. Det jobbar vi aktivt med.

Fråga nr 8. E18 överdäckningar

Anförande nr 68

A b e b e H a i l u (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Min fråga till finansborgarrådet Sten Nordin gäller överdäckningen av E18 vid Tensta-Rinkeby. Som finansborgarrådet vet har kommunfullmäktige 1999 och 2000 beslutat att den ska överdäckas i samband med byggandet av E18 vid Hjulstakorsningen och Kymplingelänken.

Min fråga är: I lokaltidningen *Mitt i Tensta-Rinkeby*, daterat den 9 november, säger en person från stadsbyggnadskontoret så här – han har ett namn egentligen, men jag citerar honom: Det kommer heller inte att bli något av de bostadshus, de så kallade pyramiderna, som var tänkta vid överdäckningen av E18. Vi träffade Länsstyrelsen förra månaden, och de säger nej på grund av riskerna med farliga transporter. Så säger denna person.

Anförande nr 69

Borgarrådet N o r d i n (M): Tack, Abebe, för frågan! Överdäckningen är jag väl förtrogen med från 1999 då vi beslutade om detta. Då var jag trafikborgarråd och gjorde upp med Socialdemokraterna om att de här överdäckningarna skulle göras.

De ska göras, och vår absoluta ambition är, som man också har visat i visionsbilder, är att kunna bebygga dessa. Jag känner inte till det här uttalandet från stadsbyggnadskontoret, men jag har från exploateringskontoret fått veta att det förts diskussioner omkring möjligheten att bygga bostäder på dessa överdäckningar. Där hade man inte, vill jag säga, kastat in handduken och sagt att det inte blir av, utan man arbetar fortfarande med att hitta lösningar på detta.

Jag vill ge ett klart och tydligt besked att bostäder eller inte, så ska det bli överdäckningar. Det ska vi inte backa ifrån. Överdäckningar ska göras, men jag tycker självklart att det skulle bli väldigt mycket bättre om vi också kan bygga bostäder, och det är också inriktningen från stadens sida.

Anförande nr 70

A b e b e H a i l u (S): Jag hoppas att kommunfullmäktiges beslut ska gälla och att de här pyramidbostäderna ska byggas. De är dessutom vackra. Jag hoppas också att majoriteten med finansborgarrådet Sten Nordin i spetsen inte ska svika Rinkeby- och Tenstaborna en gång till.

Anförande nr 71

Borgarrådet N o r d i n (M): Är det bara oss det kommer an på så kommer dessa hus absolut att byggas. Det tycker jag att det är bra om vi kan jobba gemensamt för.

Sedan finns det ju som vi alla vet andra saker, lagstiftning och sådant, som man måste arbeta med, men jag hoppas verkligen att man kan hitta lösningar och genomföra detta, för jag är precis lika angelägen om att dessa bostäder blir byggda.

Fråga nr 9. Sätra centrum bygglov

Anförande nr 72

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande! Jag vill ställa två frågor. Det är så att i Sätra centrum har man beviljats ett bygglov för någonting som egentligen var ett svartbygge från början. Nu har man alltså fattat beslut om att svartbygget ska få fortsätta och bli ett lagligt bygge.

Det här har pågått i flera år. Ägaren av centrum, Örnberget Fastighetsförvaltning AB som äger centrum, har utan bygglov och utan bygganmälan börjat bygga små butiker inne i centrumanläggningen. För er som inte har varit inne i centrumanläggningen kan jag säga att det är ett litet inomhuscentrum med en yta på 450 kvadratmeter. Där har man smackat upp plyfaskivor så att folk inte har kunnat komma runt och gå i centrum på ungefär ett års tid. Det var ett svartbygge. Man hade inte skickat in några tillstånd eller någonting sådant.

Sedan beslutar man helt enkelt på en delegation i stadsbyggnadsdelen att det här ska få fortsätta, bara han kommer in med planritningar – ett svartbygge som har blivit ett lagligt bygge i ett litet centrum! Jag är djupt upprörd!

Anförande nr 73

Borgarrådet K e v i u s (M): Det är klart att man inte ska få uppföra saker utan tillstånd. Stadsbyggnadsnämnden bestämde den 10 juni att fastighetsbolaget Örnberget skulle utdömas vite och riva det man hade uppfört utan tillstånd.

Därefter inkom de med önskemål om att bygga nya lokaler inne på inomhustorget. Då tog stadsbyggnadskontoret ställning till detta. Jag har själv ritningar på det som gjordes och som de tvingades riva. Det är klart att man inte ska föra upp något utan tillstånd, och de har också åkt på vite och på att riva detta.

Men de har också inkommit med nya ritningar. Det kommer att se annorlunda ut och bli betydligt bättre. Söker man lov ska man också kunna få tillstånd om det blir bra.

Anförande nr 74

M a l t e S i g e m a l m (S): Frågan är vad de som i dag är affärsidkare i den lilla centrumanläggningen i Sätra tycker om att bli instängda i de här gångarna, vilket man kommer att bli. Dessutom är det flera tusen personer som varje dag passerar i

tunnelbanan upp och ned, och jag skulle tro att det kommer att bli mycket trängre för dem att passera.

Problemet tycker jag fortfarande är att man här har en privat idkare av ett centrum som börjar med ett svartbygge. Egentligen skulle man ju riva alltihop och inte ge något tillstånd för detta. Läser man hans uttalande i lokalpressen därute om hur han själv uppfattar de organisationer som ska fatta beslut om sådana här saker som detaljplaner har han inte många goda ord för den här verksamheten.

Jag tycker att man borde ha följt stadsbyggnadskontorets förslag att avslå ansökan på nybyggnationen i Sätra centrum.

Anförande nr 75

Borgarrådet K e v i u s (S): Det som Malte glömmer här är det mänskliga perspektivet. Jag tror att de som bor i Sätra efterfrågar mer service. Det kommer att bli fler butiker, fler möjligheter att köpa saker, fler möjligheter att kanske lämna in tvätten. Service är bra.

Sedan är det ju också en liten näringsidkare som driver detta centrum. Om Örnberget som driver centrumet vill utöka sin service, vilket gynnar medborgarna, så tror vi att det kan bli bra. Självklart ska man söka lov, korrekt med ritningar. Självklart ska man inte uppföra något svartbygge utan tillstånd, och där har nämnden agerat tydligt. De har fått vitesföreläggande, och de har varit tvungna att riva det som de har byggt som är fruktansvärt fullt.

Anförande nr 76

M a l t e S i g e m a l m (S): Det här är en brist på agerande från majoritetens sida. Det här svartbygget stod nästan åtta nio månader innan man började reagera på att det skulle kunna tänkas vara ett svartbygge.

Jag tror också på att utveckla förortscentrum, men det kanske inte är med just nya butiker. Däremot tror jag att vad Sätra centrum och hela Sätraområdet skulle vara betjänta av är en bra samhällsservice. Allting har ju flyttat därifrån. Bank, apotek och sådana saker som fanns har flyttat därifrån. Jag hade varit jätteglad om man hade kunnat presentera en upprustning av Sätra centrum, där man sagt att nu ska vi återställa samhällsservicen för Sätras invånare.

Jag tror inte att man kan bygga ett apotek på 15 kvadratmeter. Jag tror inte att man kan bygga ett apotek på 20 kvadratmeter heller. Jag tror inte att man kan bygga funktionella samhällsserviceapparater på de små ytor som ni har fattat beslut om i bygglovet.

Anförande nr 77

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag blir lite fundersam. Här är det en centrumägare som vill bygga nya ytor och mer service, och Malte Sigemalm är samtidigt oroad för att servicen är dålig i Sätraområdet. Då är det väl jättebra att det kommer ny service till den här gallerian eller Sätra centrum! Det är väl jättebra att det händer någonting,

att det sker en uppfräschning. Det är bra att de söker lov som de ska göra, och vi har också tydligt agerat mot att svartbygge inte är okej.

Jag tror att de som bor i Sätra kommer att uppskatta att det finns mer möjlighet till service nu och framöver.

§ 23 Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inklusive taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin att gälla från och med den 1 januari 2011

Förslag från trafik- och renhållningsnämnden (utl. 2010:126)

Anförande nr 78

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Som finansborgarrådet konstaterade: Det här är ett riktigt rejält kommunalt ärende! Det handlar om hushållsavfallstaxa, bland annat. En viktig anledning till att Stockholms stad har blivit Europas första miljöhuvudstad är att vi under många, många år har varit duktiga på att omvandla avfall till energi. Det har vi också ambitiösa planer inför framtiden att fortsätta att göra. Det är en viktig fråga i dagens läge.

En annan sak som är viktig att se till, inte minst när man bränner hushållssopor som vi gör i ganska stor utsträckning och omvandlar till både el och fjärrvärme, är att hushållssoporna innehåller så lite farligt avfall som möjligt. Där har stockholmarna blivit duktiga. Det är bara 0,18 procent av hushållsavfallet som är farligt avfall. Vi jobbar vidare för att se till att denna procentandel ska bli ännu mindre. Precis i dagarna utvidgar vi den försöksverksamhet som har funnits på Kungsholmen med sms-tjänster för den mobila insamlingen till att gälla hela staden. Jag skulle vilja uppmana alla som inte har lättillgänglig farlig avfallshantering att gå in på stadens hemsida och titta på vilka sms-nummer man ska använda sig av för att få information om när bilen kommer i ens egen närhet.

Vi fortsätter att stimulera matavfallsinsamlingen. Under flera år nu har vi sett till att vi har en subventionering av denna del gentemot hushållen. Vi sänker nu också taxan från 210 kronor till 152 kronor per år för villadelen. När det gäller flerfamiljshusen är subventioneringen av taxan ungefär 40 procent.

En annan viktig del i arbetet med avfallshanteringen är att vi har en bra struktur för återvinningscentraler. Där är det viktigt att se till att vi får till stånd ett samarbete över kommungränserna, vilket vi också har drivit och driver inom ramen för KSL. Vi får inte stänga gränserna mellan kommuninvånare, utan man måste kunna åka till den närmaste återvinningscentralen.

Fru ordförande! I dag är det över 500 storhushåll och restauranger som lämnar matavfall i kärl. Vi har en växande andel kvarnar när det gäller restauranger och hushållsavfallet. Vi har också i den budget som vi fattade beslut om för ungefär en månad sedan gett ett tydligt uppdrag till trafikkontoret att jobba med en viktbaserad taxa. Det är naturligtvis ett viktigt komplement till den strategi som vi har på området.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 79

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Vi tycker att det är positivt att man i förslaget till ny taxa går mot ökad utsortering och hämtning av avfall. Majori-

teten har varit ganska ambivalent i frågorna om matavfallet och gjort rätt lite för att öka matinsamlingen från storhushåll och absolut ingenting när det gäller insamlingen från enskilda hushåll. I dag ligger insamlingen totalt sett på runt 6–7 procent, men det är i princip ytterst lite matavfall som insamlas från enskilda hushåll. Den andra sidan av detta mynt är hur tillgången till biogas till fordonsbränsle ser ut i staden, i alla fall vad gäller egenproduktion.

Varken produktion eller distribution av biogas fungerar i Stockholm, bland annat beroende på att kommunledningen av ideologiska skäl anser att staden inte får ta några kostnader för infrastrukturdistribution eller för insamling av matavfall. Det är trist att konstatera att det är ideologiska skäl som gör att vi inte har tillräckligt med biogas i Stockholm.

Vi borde satsa betydligt mer för att få in matavfall från storhushåll och restauranger i Stockholm. Vi har tidigare föreslagit att staden ska satsa resurser och genomföra kampanjer för att få de tusentals storhushåll som i dag inte samlar in matavfall att göra det. Men väldigt lite händer. Det vardagliga arbetet på renhållningsförvaltningen med att genom vänliga uppmaningar öka insamlingen tycker vi inte räcker, även om det har skett en mindre ökning.

Vi bör sätta upp mål för insamling av matavfall från enskilda hushåll. Man kan diskutera vad som är ett rimligt insamlingsmål, men att som de borgerliga gör i dag inte ha någon insamlingsindikator eller något uttryckligt mål för matinsamling för enskilda hushåll tycker jag visar på ett ganska stort ointresse, vilket vi beklagar.

Det är bra att som i detta ärende ändra taxan för att ändra incitamentet. Men det räcker inte. Det räcker inte heller att hänvisa till hushållskvarnar. De kan fungera som ett komplement, men dels blir energivärdet av samma mängd matavfall i kvarnar mycket lägre, dels finns det naturligtvis kostnader för installation i redan byggda fastigheter. De blir ganska betydande.

Vi vill skicka med som kommentar att vi hoppas att majoritetens ideologiska blockering i de frågor som handlar om biogasproduktionen upphör mycket snart.

Anförande nr 80

Borgarrådet Hamilton (M): Fru ordförande! För det första kan jag konstatera att ni inte har några pengar avsatta i Socialdemokraternas budget för att leva upp till det ni säger i denna del. För det andra kan jag konstatera att vi har en kampanj bland annat när det gäller skolorna för ökad matavfallsinsamling. För det tredje kan jag inte heller hitta någon indikator i det socialdemokratiska förslaget till budget när det gäller matavfallsinsamling. Det är helt tomt på den fronten. För det fjärde kan jag konstatera att när det gäller biogasfrågan har vi inte alls kapitulerat. Det är precis tvärtom. Om ni hade fått bestämma skulle vi inte ha haft någon marknad över huvud taget i Stockholm. Då hade ni varit kvar i ert envetna motstånd när det gäller naturgaskomplettering.

Vi har öppnat upp så att AGA kunde köpa den resterande biogas som SL hade kontrakterat helt och hållet. Den har kommit ut på marknaden. Vi har sett till att det har kommit fler aktörer på marknaden i Stockholm. Vi har också sett till att det har

kommit fler tankställen. Inom kort öppnar en proffstankstation för sopbilar. Det vi inte hade kunnat räkna med är det faktum att intresset för att köpa biogasbilar fullständigt har exploderat i Stockholmsregionen.

Anförande nr 81

J a n V a l e s k o g (S): Att efterfrågan på biogasbilar skulle explodera var liksom själva syftet med politiken att introducera biogas i större utsträckning och få ett system för detta. Men ni har bromsat alla investeringar från stadens sida för att hjälpa till med distribution och produktion av biogas. Vi har aldrig varit emot naturgas. Jag har ställt frågan förut till borgarrådet: Var kan du hitta den texten någonstans? Det har aldrig skett. Tvärtom har vi sagt att naturgas är ett nödvändigt komplement.

Men vi kan konstatera hur det ser ut vid våra bensinmackar. Det är kaos. Massor med företagare och andra som har köpt biogasbilar har inte en chans. Man kan tanka fem liter bensin. Man får ha bilarna stående i stor utsträckning. Det är ett exempel på detta jätteproblem.

Det har inte varit mycket till kampanjer att tala om, i alla fall inte för storhushållen. Det är fortfarande 6–7 procent som samlas in totalt sett. Det är låga siffror, och ingenting att skryta med. Indikatorer och hur de här frågorna hanteras har vi pratat om i både budgetfullmäktige och i ärendet till renhållningsnämnden och trafiknämnden. Det där stämmer inte.

Anförande nr 82

K a t a r i n a L u h r (MP): Fru ordförande! Min vän Per-Henrik, som för övrigt finns på riktigt, skaffade sig en biogasbil i somras. Han skojade då om att han hade hört om ett hemligt sällskap för biogasbilägare där alla kände varandra. Det visade sig ganska snart att sällskapet inte var så hemligt, utan att det bestod av alla dem som försöker tanka biogas och står utanför de tomma pumparna och diskuterar vilken mack som fortfarande har gas kvar. Per-Henrik har lärt känna dessa biogasbilägare ganska snabbt.

Själv bor jag i ett flerbostadshus inne i stan med åtta stycken lägenheter. Bara en familj har bil, men vi har en hel del matavfall. I huset har vi tre soptunnor där vi slänger alla våra blandade sopor. För att enkelt kunna skilja ut vårt matavfall skulle vi till exempel kunna ha en tunna för matavfall och två tunnor för osorterat avfall där tunnorna kan tömmas separat. Vi skulle också kunna använda oss av två olika sorters soppåsar som senare kunde sorteras optiskt.

För att vi i nuläget ska kunna börja sortera och lämna vårt matavfall krävs både engagemang, detektivarbete och tid – vilket leder fram till att vi kanske får vara med i ett försöksprojekt för matavfallsinsamling i flerbostadshus.

Kanske är detta krångel orsaken till att mindre än 1 procent av Stockholmsregionens matavfall samlades in under förra året. Då folkmängden i Stockholm innebär att vi har stort underlag för att kunna samla in matavfall är det förvånande att något allmänt system ännu inte är i gång. Att det nu blir billigare att sortera ut matavfall

hjälp förhoppningsvis både min vän Per-Henrik och de övriga i biogasbilsällskapet. Det är ett steg i rätt riktning.

Miljöpartiet har länge drivit införande av taxor som gynnar källsortering. Vi vill att staden ska samla in 70 procent av sitt matavfall till 2014. Matavfall är inte optimalt att förbränna, och det är ett slöseri med resurser. Dessutom betalar vi pengar till Fortum för att bränna vårt matavfall. Det är nu viktigt att alla får information om taxesänkningen och om att det går att sortera ut sitt matavfall för att insamlingen ska kunna öka. För att kunna minska mängden osorterat avfall vill vi även uppdra åt trafik- och renhållningsnämnden att ytterligare se över avfallstaxan för att kunna gynna dem som sorterar och för att minska berget av osorterade sopor.

Jag yrkar därmed bifall till Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 83

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag tycker att du ska informera dina kompisar om att om vi inte hade fått maktskifte i Stockholm 2006 hade dina partikamrater sett till att hela biogasmarknaden hade fullständigt ständött i Stockholm eftersom ni vägrade se till att komplettera med naturgas för att få en väl fungerande infrastruktur i staden. Detta är viktigt.

En annan sak som också är viktig är att det verkar som om många tror att bara för att man samlar in allt matavfall och omvandlar det till biogas i Stockholm kommer man att lösa alla problem med fordonsgasförsörjningen. Så är inte fallet. Det kommer inte att räcka även om vi samlar in 100 procent av matavfallet och omvandlar det till biogas. Det räcker ändå inte för att försörja marknaden i Stockholm. Det är en sådan utveckling på gång på området att det behöver kompletteras. Det är bland annat därför vi har sålt den anläggning som Stockholm Vatten hade till Scandinavian Biogas. De räknar med att de ska få en produktion som ökar med minst fem gånger under de kommande tio åren. Det är denna typ av tillgångar som behövs på Stockholmsmarknaden. Biogas från matavfall kan hjälpa till, men det är absolut ingen lösning på problemet.

Anförande nr 84

K a t a r i n a L u h r (MP): I Stockholm sorteras ungefär 1 procent av matavfallet från hushållen. Vi vill inte göra alla våra satsningar på att alla ska köra biogasbilar. Men om man kunde samla in allt matavfall, som är cirka 30 procent av avfallet, skulle man kunna öka tillgången på biogas i Stockholm. Det tycker vi är viktigt. Vi tycker också att det är hemskt viktigt att man minskar den allmänna mängden osorterat avfall.

Anförande nr 85

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! Vi tycker att taxan är ett steg framåt jämfört med hur det var förr. En del av oss satt i den gamla renhållningsnämnden och hade långa och hårda diskussioner om detta. Avfallsfrågorna är ett svårskött pastorat. Det är många aktörer, och det är inte lätt för personalen, inte minst för sogubbarna som kläms från många håll både bildligt och sakligt.

Det behövs fler återvinningscentraler. Vi ordnade nästan två när vi styrde, och det har inte tillkommit några sedan dess. Det behövs verkligen. Det behövs många fler för att stockholmarna ska kunna göra det de måste göra på ett enkelt och behändigt sätt. Detta är viktigt. Om man kan samordna det med andra kommuner är det jättebra, men staden måste också ta sitt eget ansvar. Det tycker jag inte att man gör nu.

Detta beror delvis på bristen på mark, som alla inser. Det beror i sin tur på att man inte kan fylla staden med hur många stockholmare som helst även om vi önskar det. När man planerar staden måste man avsätta mark även för sådana här saker, tycker vi. Vi måste ju också ha grönområden och annat. Vi tror att det finns en gräns för hur många stockholmare det verkligen kan finnas, som vi bör fundera över. Vi tror att 100 000 ligger närmare verkligheten.

Vi tycker att det är bra med insamling både av biologiskt avfall och med avfallskvarnar. Båda kategorierna funkade och passar säkert olika personer på lite olika sätt. Man får dessutom lite olika produkter, och det kanske kan vara bra det också. På sikt tycker vi att man borde kunna sänka taxan också för avfallskvarnar.

Det viktigaste är i alla fall att slippa springa till återvinningsstationerna – de gröna behållarna. Jag har tagit upp detta förut. Jag tycker att staden ska ta sitt ansvar för hela verksamheten och se till att industrin betalar kommunen för att kommunen tar hand om det. På så sätt kan vi också få en mycket mer fastighetsnära insamling. Nu har vi oftast fastighetsnära insamling för hushållsavfall men inte för förpackningar och tidningar. Det finns kommuner som har samordnat detta, och det borde också Stockholm kunna göra.

Ulla tar upp yrkesutförarnas avfallshantering. Jag är lite oklar över vad det är, måste jag säga. Men jag vet att en del aktörer vill samordna sin avfallshantering på egen hand. Det är viktigt att komma ihåg att det ligger både mycket pengar och mycket gifter i det här med avfall. Man bryter sig in och stjälar koppar och vi har problem med kyl, frys, IT-utrustning och så vidare. Det exporteras olagligt och det innehåller mycket gifter. Vi tror att det behövs mer samhällsansvar och kanske mindre vinstintressen, egentligen. Men låt gärna kommunen titta på det här tillsammans med industrin för att se om man inte kan hitta någon gemensam lösning där man låter industrin ta ett praktiskt ansvar för detta inom ramen för det ansvar som samhället också måste ha! Jag kan också se en del vinster i att företag som jobbar inom samma bransch samordnar sin egen avfallshantering, om det nu är det saken gäller.

Anförande nr 86

Borgarrådet Hamilton (M): Jag tänkte bara passa på att kommentera återvinningscentralerna och det markutrymme som behövs. Inom ramen för Norra Djurgårdsstaden tittar vi också på möjligheterna att få så kallade miniåtervinningscentraler eller återvinningsstationer – en blandning mellan de gröna behållarna och återvinningscentraler. Jag tror att vi behöver vara kreativa på detta område i staden just av anledningen att det inte finns så många stora markområden som man kan ha återvinningscentraler på. Här behövs det också en användning av tekniken och lite fiffighet på området.

Som jag sade inledningsvis tror jag framför allt att det är viktigt att vi inte bygger upp murar mellan kommunerna, utan man ska kunna åka till närmaste återvinningscentral oavsett var man är mantalsskriven någonstans.

Anförande nr 87

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag håller gärna med om det sista. Men förutom det här med flexibla lösningar, som jag också tror är bra, kan vi säkert ha mer mobila lösningar både till sjöss och på land som kan underlätta för allmänheten.

*§ 24 Upprustning och modernisering av Farsta sim- och idrottshall
Genomförandebeslut
Hemställan från idrottsnämnden (utl. 2010:127)*

Anförande nr 88

Borgarrådet K e v i u s (M): Ordförande, fullmäktige! Jag är glad över att vi i dag ska fatta beslut om en rejäl upprustning och modernisering av Farsta sim- och idrottshall. Upprustningen är en del av de sammanlagt 500 miljoner kronor som vi har beslutat att lägga på att renovera sim- och idrottshallar i Stockholm.

Jag har sedan jag blev idrottsborgarråd deltagit i världscupen i simning. Jag har alltså inte simmat själv, men jag har varit där. Jag har varit på kortbane-SM, och senast i lördags var jag på ungdomsmästerskapen. Jag har verkligen tagit intryck av detta och uppskattat det och även märkt hur uppskattat simning är som idrott. Det är viktigt att simhallarna är moderna, tillgängliga och uppskattade av stockholmare. Vi jobbar aktivt här i kommunen för att öka simkunnigheten och för att få fler stockholmare att besöka våra simhallar. Just därför krävs det också renoveringar. Om det kommer många besökare innebär det också ett slitage på våra anläggningar.

Det finns en bra symbolik i att Farsta är först ut av de fyra anläggningar som ska upprustas. Farsta har pekats ut i visionen för Söderort som en stadsdel där idrottsprofilen är en viktig del. Då är det rätt att vi också sätter kraft bakom orden genom att utveckla Farsta sim- och idrottshall till en modern och attraktiv anläggning. Upprustningen kommer också att innebära stora miljövinster. Vi ska se till att få en anläggning som är energieffektiv och som har en modern och miljösmart vattenrening.

Det är bra och angeläget att investera här. Men, fullmäktige, det är inte okomplicerat. Jag vill redan nu tydligt flagga för att vi är ganska bekymrade över hur pass mycket fördyringar som redovisas i projektet. Därför kommer vi att uppmana idrottsförvaltningen att noggrant gå igenom vad som kan göras för att komma till rätta med detta. Vi vill inte hamna i en situation där upprustningen av Farstahallen blir så dyr att vi måste sänka våra ambitioner genom att dra ned på nivån i upprustningen av de andra simhallarna. Tvärtom är vårt mål att samtliga av dessa fyra ska få en ordentlig renovering och modernisering.

Det är farligt när det blir för dyrt. Tro mig – jag har jobbat i byggbranschen! Det är farligt när vi inte kan se till att kostnaderna hålls. Men jag är stolt över att vi i dag fattar detta beslut som jag tror kommer att vara bra för Farsta. Det kommer att vara bra för många stockholmare som önskar simma.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 89

Borgarrådet J ä m t i n (S): Fru ordförande och Regina! Det är efterlängtad av många stockholmare, och inte bara av Farstaborna, att både idrottshallarna och simhallen upprustas. Det finns också gymanordningar och alla möjliga grejer där.

Man kan träna kampsporter och allt möjligt som folk håller på med. Farstahallen är en 35 år gammal idrottshall. Behoven av upprustning är jättestora, som jag har sagt tidigare från den här talarstolen. Behoven av upprustning av *både* simhallen och idrottshallarna är jättestora, och vi ser fram emot att detta blir gjort.

Just nu i dagarna – jag tror att det är i idrottsnämnden nu och i utbildningsnämnden förra veckan – behandlas det ärende som stadsbyggnadsborgarrådet hänvisade till om att utveckla Farsta till en idrottsprofilerad stadsdel. För att det ska ske måste Farsta sim- och idrottshall helt enkelt byggas om och upprustas. Förra mandatperioden revs Västbodaskolans idrottshall – och hela skolan, för den delen. Då försvann en skolidrottshall. För rätt länge sedan revs Larsbodaskolans idrottshall. Vi har faktiskt ont om idrottshallar även med fullt upprustade Farstahallar i Farsta stadsdelsnämndsområde. Vi har egentligen behov av fler idrottshallar i denna stadsdelsnämnd.

Jag är glad och nöjd över ärendet, men jag vill stryka under några punkter. En är det viktiga i det som miljöförvaltningen skriver i sitt utlåtande om spetsteknik i rening, värme och så vidare i arbetet. Det finns numera tekniker som minskar behovet av klor i simhallar. Det ger en bättre arbetsmiljö för dem som jobbar där, och det sparar också en hel del energi och därmed en hel del pengar. Använd någon modern teknik i alla delar av bygget, så kan vi spara pengar i förlängningen!

Visst måste vi hålla ned byggkostnaderna och upprustningskostnaderna. Men ett sätt att göra det är faktiskt att minska på driftskostnaderna i längden. Vi måste pröva kostnaderna hårt under själva upprustningstiden men också hålla ned driftskostnaderna i längden. Men när kostnaderna prövas får inte ambitionerna för tillgänglighet, rening, energieffektivisering och så vidare minskas. Det måste gå att simma i Farstahallen även om man är funktionsnedsatt. Det måste gå att komma in i lilla hallen eller på något annat ställe även om man är funktionsnedsatt. Så håll ned kostnaderna, men uppehåll ambitionerna på tillgänglighetsområdet!

Jag vill också stryka under att vi socialdemokrater alltid i upphandlingar kräver att det ska tas hänsyn till sociala och miljömässiga krav. Jag tror inte att det kommer att ske i den här upphandlingen heller, men det är en fråga som vi driver på detta område liksom på alla andra.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 90

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Vi har som sagt inte något emot att man rustar upp och renoverar Farsta sim- och idrottshall. Borgarrådet nämnde i sitt anförande att det har uppkommit ett besvärligt ekonomiskt läge och att det finns en differens mellan projekteringen och genomförandet. Man har kommit fram till att det diffar på 40 procent. Det har alltså blivit 40 procent dyrare från projektering till genomförandebeslut. Vi vill höja varningsflagg för att detta kan innebära att man gör avkall på de aspekter som både Regina och Carin nämnde. Man får inte göra avkall på tillgänglighet, energieffektivisering, skolidrott eller vattenrening.

Vi har i samband med upphandlingar reserverat oss mot genomförandebeslut där det har sänkts antiskrimineringsklausul, höga miljökrav samt kollektiva avtal.

Ordförande! Vi är helt övertygade om att om man använder upphandling som redskap för att vrida stadens utveckling i riktning mot ekologisk och social rättvisa är det positivt. Men hittills har detta inte skett.

Jag yrkar därmed bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 91

Å s a J e r n b e r g (MP): Jag tänkte börja med att säga att det ändå är roligt att vi är ganska överens, för en gångs skull!

Jag instämmer med vad flera andra partier har sagt om att det är beklagligt att kostnadsbilden i dag skiljer sig så mycket från den man hade när fullmäktige fattade sitt inriktningsbeslut. Det är totalt 50 miljoner kronor, och det är som sagt beklagligt. Samtidigt vill jag understryka det som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har pratat om tidigare; det är viktigt att vi inte sänker ambitionsnivån, inte minst gällande energiaspekterna och tillgänglighetsfrågorna.

Som blivande ledamot i idrottsnämnden ser jag fram emot att tillsammans med Regina få vara med och göra den noggranna prövning av olika åtgärder som Alliansen skriver om. Vi ska verkligen se till att vi inte minskar ambitionsnivån på dessa punkter.

Det är vidare positivt att Regina pekar på vikten av energieffektivisering. Där vill jag lyfta fram att simanläggningar har stora möjligheter att tillvarata solvärme och bergvärme för att värma badvattnet. Jag vill skicka med att vi i Miljöpartiet förutsätter att dessa möjligheter tas till vara.

Anförande nr 92

J a r i V i s s h e d (S): Ordförande, fullmäktige! Som flera har sagt är vi i princip överens om detta trevliga ärende – att vi ska rusta upp. I undersökningar där man frågar bland andra ungdomar vilken typ av idrottsanläggning de helst skulle vilja ha är det just bad, äventyrsbad och sådana saker som efterfrågas mest. Ärendet är jättekul också på det sättet.

Jag hade tänkt rikta mig lite till Lotta Edholm, men nu är inte hon här i salen. Samtidigt är hon ju företrädare för Folkpartiet, så jag får väl rikta mig till Folkpartiet i dess helhet i stället. Det fanns en artikel i Dagens Nyheter i helgen som gjorde mig lite bekymrad. Rubriken är: Farsta får vänta med hälsoprofil. Jag vet inte om det har bäring på detta ärende och om Folkpartiet har några planer för det. Precis som borgarrådet sade är visionen för ärendet det man har talat om i Vision 2030, där Farsta ska bli stadsdelen som har en idrottsprofil och en folkhälsoprofil. Men nu går Lotta ut och säger att man måste tona ned folkhälsoprofilen och visionen om Farsta. Hon har studsat när hon har läst formuleringar, och hon tycker att folk ska äta och motionera hur de vill. Jag är lite bekymrad, och jag hoppas att inte detta har bäring på den vision som finns långsiktigt om Farsta som idrottsstadsdel.

Bifall till det socialdemokratiska förslaget!

Anförande nr 93

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag vill bara lugna Jari Vissned med att vi inte har några som helst andra förslag när det gäller Farsta simhall. Vi tycker att det är ett bra förslag.

Du refererar till en tidningsartikel med Lotta. Utbildningsnämnden bordlade ärendet, inte för att människor inte ska leva ett nyttigt liv i Farsta precis som man ska göra på andra ställen i staden, utan för att man kanske ska se över några formuleringar. Det är lite väl mycket storebror som bestämmer vad man ska göra i ärendet, tycker vi. Det betyder inte att man inte ska jobba med idrottsfrågor, friluftsliv och sådant. Men hur mycket rätt har vi att bestämma över andra människor? Och ska vi göra det? Det är det som är grejen. Vi är för att man är frisk, att man är ute och att man motionerar och rör på sig. Men man måste få bestämma lite själv, också.

Anförande nr 94

J a r i V i s s n e d (S): Det där är den liberala låtgåattityden. Jag såg att en förskola ska få bestämma om man ska gå till biblioteket eller till en idrottsanläggning. Då kan de ju också bestämma att de inte ska gå till något av dem.

Det är ett faktum att våra ungdomar rör sig alltför lite. Var femte femteklassare är klassad som fet. Att då staden går ut och propagerar för folkhälsa, motionsvanor och ätvanor kan inte vara fel. Om det är dessa ambitioner man ska skruva ned är inte vi med på det.

Anförande nr 95

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande! Jag hade först inte tänkt gå upp i ärendet, men jag tycker ändå att det är värt att slå fast en sak. Vi har i den här fullmäktigeförsamlingen tidigare diskuterat sådana saker som energieffektivitet vid våra idrottsanläggningar.

Det finns i dag välutvecklade teknikområden för detta och hur man kan jobba med till exempel det som jag har skrivit en motion om och fått avslag på. Det handlar om ett balanserat energilager. Jag tror inte att det tidigare borgarrådet riktigt var insatt i frågan. Det handlar om att man har ett balanserat energilager så att man får värme som kyla och kyla som värme. Det innebär att man egentligen borde kunna få till ett samarbete här mellan Farsta IP och den ishall som finns där och ta till vara den värme som kommer från kylaggregaten. På samma sätt skulle den värme som kommer från Farstahallen mycket väl kunna göras om till kyla i ett balanserat energilager. Det innebär att man från energilagret plockar upp den mängd energi som man behöver för respektive sommar och vinter.

Jag tror att om man hade satt sig ned och gjort en sådan fundering från början och sedan funderat lite på hur man ska utveckla hallen i denna riktning skulle man också ha sagt att det behövs en investering för detta. Men på sikt, om man gör detta på ett bra sätt, skulle hela projektet också kunna leverera energi på olika sätt.

Det finns i norrortskommuner i dag flera olika idrottsanläggningar som man håller på att bygga om. Det första man sade när man projekterade dem var: Hur ska vi på sikt

minska energiförbrukningen? Och hur ska vi få ned kostnaderna? Då tittade man på detta med balanserat energilager precis som man har gjort i Katrineholm. Där har man en mönsteranläggning.

Jag förstår inte varför vi i Stockholm, landets huvudstad, har så svårt att ta till oss ny teknik. När jag tog upp frågan förra gången i en motion blev den avslagen så att det visslade om det från majoriteten. Om vi ska gå vidare och kunna få en energieffektivitet på stadens anläggningar handlar det om att vi måste ta till oss ny teknik där den också utvecklas. Vi måste se och tänka: Ska vi kunna göra det här i Stockholm eller inte? Varför funkar anläggningen i Katrineholm? Där kommer man inom ett år att stänga av och ta bort hela fjärrvärmesystemet. Man kommer att vara egenförsörjd i denna idrottsanläggning. Den ser ungefär likadan ut som Farstahallen på olika sätt.

Backa ett steg! Fundera på hur vi ska kunna utveckla detta så att det blir en spjutspets för hela Stockholmsområdet! Det vore jättekul att se ett sådant tjänsteutlåtande.

Anförande nr 96

Borgarrådet K e v i u s (M): Absolut! Om Katrineholm kan så borde Stockholm också kunna. Det är viktigt att vi jobbar med att minska energiförbrukningen. Framöver ska vi också givetvis jobba med att se hur vi kan dra nytta av den energi som alstras i andra anläggningar i närheten. Det är självklart att vi ska bejaka miljösmarta energialternativ.

Jag vill också vara tydlig med att det är klart att vi inte på något sätt ska tumma på tillgängligheten. Det är givetvis så att när vi bygger om en simhall som är så omtyckt ska den också vara öppen för alla. Funktionsnedsatta ska ha möjlighet att nyttja den. Alla ska vara välkomna. Vi ska inte tumma på kvaliteten.

Jag är glad att vi nu fattar beslut om att modernisera och rusta upp Farsta sim- och idrottshall.

Anförande nr 97

M a l t e S i g e m a l m (S): Med tanke på borgarrådets lovord i början av talet undrar jag om man kan ta det till intäkt för att det kommer att bli en ny teknisk innovation på Farsta idrottshall.

Anförande nr 98

Borgarrådet K e v i u s (M): Nej, så ska du nog inte tolka det. Men vi måste se över alla anläggningar som vi har i kommunen och hur vi jobbar med att minska energiförbrukningen. Jag kan inte stå här och lova något om Farsta idrottshall just nu i denna fråga. Men vi måste ta ett aktivt arbete med att minska energiförbrukningen i alla våra idrottshallar.

Anförande nr 99

M a l t e S i g e m a l m (S): Nu har vi faktiskt chansen att göra någonting positivt av detta, när vi ändå ska göra om hela hallen för ganska mycket pengar. Gör det nu, i stället för att komma i efterhand om några år och säga att det var dumt att vi inte gjorde det! Backa bandet lite grann, och fundera på hur vi ska kunna få ut mest energi av det som vi tillför i hallen! Då spar vi också pengar och kommer att få ned driftskostnaderna. Man skulle kunna använda dessa pengar för andra ändamål i staden.

Jag tycker inte att man bara kan säga: Någon gång kommer det. När då? Man måste sätta ned foten från majoritetens sida och säga: Nu gör vi så här! Det finns en bra teknik. Varför nyttjar vi inte den? Det kommer att bli ännu dyrare att göra sådana här investeringar i efterhand. Titta på vad som finns på området, och gör likadant i Stockholm! Vi skulle kunna bygga upp en anläggning i Stockholm som folk från andra delar av vår närhet kom och tittade på. De skulle säga: Så bra Stockholm är! Och ni är ju i alla fall miljöhuvudstad i år! Det är ju några veckor kvar på året. Vi skulle kunna nyttja den nya tekniken, men vi gör det inte. Jag förstår inte varför.

*§ 25 Detaljplan för Plankan 24 i stadsdelen Södermalm, Dp 2004-15720-54
Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 8 november 2010
(utl. 2010:128)*

Anförande nr 100

Borgarrådet K e v i u s (M): Ordförande, fullmäktige! Vi debatterade detta beslut för lite drygt en månad sedan. Jag tänker därför inte upprepa allt som jag sade då, utan jag koncentrerar mig främst på det som minoritetsåterremissen handlade om. Oppositionen har efterlyst tre saker: konsekvenser för barn, konsekvenser för personer med funktionsnedsättning samt samråd med de boende i området.

Jag vill först säga att jag håller med oppositionen om att det är viktiga frågor. Det gäller inte bara det här förslaget utan alla stadsbyggnadsbeslut. Vi vill bygga en stad som är attraktiv, trygg och tillgänglig för alla. Då är det naturligtvis viktigt att vi tänker på hur planerade hus påverkar miljön för våra barn och hur vi kan lösa tillgängligheten. Självfallet ska alla planförslag utarbetas i dialog med de boende och med andra. Det är också det som lagen kräver av oss.

När det gäller förslagets konsekvenser för barn kommer det att innebära en marginell minskning av grönytorna på gården. I framtiden kommer gården att bestå av cirka 3 000 kvadratmeter grönyta, varav 66 träd. Vi tar ansvar för Kristinehovsgatan genom att skapa en tio meter bred grönremsa med träd i mitten av gatan.

Jag vill vara tydlig med att lekytorna på gården inte kommer att minskas. De kommer att vara lika stora som i dag. Det kommer dessutom att bli bättre än i dag, för det kommer att rustas upp. Gården kommer att kompletteras med en ny lekplats och en ny plaskdamm i mitten av gården. Jag har själv varit på plats och kollat hur det ser ut i dag, och det kan bara bli bättre för barn.

Också tillgängligheten kommer att bli bra. Det har redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen, och det framgår också av stadsbyggnadsnämndens svar på återremissen. De planerade lägenheterna kommer att byggas med god tillgänglighet enligt gällande normer. Som jag nämnde förra gången har Boverket och även kommunen väldigt höga krav på tillgänglighet. Det kommer att finnas hissmöjligheter till garaget och även inom etagelägenheterna.

Vad gäller samråd har det inte varit brist på tillfällen att framföra synpunkter. Förslaget har utarbetats och även ändrats, vill jag tillägga, genom samrådsmöten och utställningar. Det har debatterats i medierna, och jag mottar varje dag många mejl.

Med dessa ord sagda tycker vi att vi har behandlat oppositionens frågor i ärendet. Men jag vill också vara tydlig med att vi inte kommer att komma överens. Jag vet att det finns kritik. Det är naturligt i en demokratisk process. Men det är också naturligt att vi här i dag vågar fatta beslut – att vi fattar beslut om att detta kommer att bli 119 hyresrätter varav 50 stycken studentlägenheter. Vi får ibland fatta obekväma beslut, men jag är övertygad om att vi fattar ett beslut som gynnar Stockholm. Det är stor bostadsbrist i Stockholm. Vi har många som står i bostadskön. Vi behöver bygga hyresrätter, inte minst mitt inne i City.

Vi ska också komma ihåg att det inte finns något nollalternativ. Gården måste byggas om oavsett vad som händer på grund av läckande tätskikt. Jag tror att gården kommer att bli väldigt fin. Jag tror att husen kommer att bli väldigt fina. Det blir alltså 119 lägenheter varav 50 stycken är studentlägenheter. Jag tror att City behöver det här, och jag tror att Södermalm behöver det här. Många vill flytta till Södermalm.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 101

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Miljöpartiet välkomnar också att det byggs nya bostäder i innerstaden. Det finns en stor efterfrågan på bostäder innanför tullarna. Det visar sig inte minst genom att vi har en lång, lång bostadskö och genom att vi får allt högre bostadspriser i Stockholm.

Det finns också många bra platser att bygga bostäder på i innerstaden, till exempel genom påbyggnad på befintliga hus eller på överstora trafikplatser och redan hårdgjorda ytor. Därför välkomnar vi också den del av detta projekt som handlar om att bygga på bostäder på de befintliga husen – särskilt de hus som är på taken på den östra, norra och västra sidan. På så sätt kan man få till nya lägenheter utan att man tar i anspråk nya ytor i staden eller minskar solinstrålningen till parken nedanför. Det är på så sätt som bostadsbebyggelse borde gå till i innerstaden. Vi skulle helst se att man gjorde dessa hyresrätter på taken till hyresrätter för studenter och ungdomar så att dessa får fler tillgängliga bostäder.

Däremot motsätter vi oss det föreslagna runda huset mitt i kvarteret. Vi vet att Plankanparken är en viktig oas för både de boende i kvarteret och för många andra människor runt om i närområdet. Det gäller inte minst många förskolebarn och skolbarn. Huset kommer att ta upp en stor del av parken och dominera parkmiljön totalt. Dessutom kommer byggnaderna att avskärma solljuset och lägga en stor del av parken i skugga. Huset som man nu planerar inne på gården kommer också att generera angöringstrafik som gör att det kommer att köra in bilar på den tidigare bilfria gården. Det försämrar också miljön, inte minst för de barn som har lekt på gården och som behöver ha en trygg och säker lekmiljö.

Projektet innebär också att man tar ned ett stort antal träd – över 1 000 träd. Det ska enligt förslaget planteras nya träd, men det är inte möjligt att kompensera befintliga redan uppvuxna träd genom att plantera nya på det sättet. Vi ser inte detta som någon regelrätt kompensation. Vi beklagar att man tar ned den grönska som stockholmarna så väl behöver.

Vi konstaterar helt enkelt att man inte har satt barnens behov i första rummet när man har planerat huset. Vi tycker att man borde göra det, till exempel enligt FN:s barnkonvention. Man ska ha barnen i fokus när man planerar ny bebyggelse. Det har man inte haft i det här fallet. Det är lite underligt att säga att lekytorna inte minskar. Det betyder att man räknar ytan under huset som en lekyta som är likvärdig med de befintliga. Det tycker inte vi är någonting annat än kreativ bokföring.

Av ren nyfikenhet vill jag ställa en fråga till borgarrådet Kevius. Moderaterna har använt sig av kreativ bokföring i valrörelsen när det gäller hur man har ansett att

olika partier har röstat angående bostadsbebyggelse. I alla de fall där Miljöpartiet har haft synpunkter på bebyggelsen har Moderaterna sagt att vi vill ha noll bostäder. I det här fallet, där vi faktiskt föreslår att man säger ja till byggande på takytor – hur kommer Moderaterna att tolka det? Kommer ni fortfarande i nästa valrörelse att säga att det innebär att Miljöpartiet säger nej till alla bostäder, som ni har gjort tidigare? Jag är nyfiken på svaret på den frågan.

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 102

Borgarrådet K e v i u s (M): Först och främst vill jag svara på påståendet om lektytor. Lekytorna rustas upp. Ni vet ju att efter samrådsförslaget har huset i mitten placerats på pelare, så det är klart att vi räknar med hela gården. Lekytorna förbättras och rustas upp. På kvällarna och helgerna kommer allmänheten att kunna nyttja lekytan som finns inom förskoleområdet.

Ni röstar nej nu. Ni är emot huset på gården. Jag tror att alla här inne hör att ni röstar nej till huset i mitten. Då är Miljöpartiet emot hyresrätter i Stockholm i det här projektet. Ni röstar ju nej.

Anförande nr 103

Borgarrådet B o l u n d (MP): Då får jag tyvärr tolka svaret som att Moderaterna fortsätter med sin kreativa bokföring. När vi har synpunkter på delar av ett förslag konstaterar ni att vi säger nej till hela förslaget. Så är det inte i det här fallet. Vi säger ju ja till en stor del av bebyggelsen, och det hoppas jag att man också tar hänsyn till. Då ska vi också av vänlighet ta hänsyn till er. När vi föreslår fler bostäder vore det lämpligt om ni kunde se att det är förslag till förändring av en plan som inte innebär färre utan fler bostäder. Det gäller till exempel ärendet Magneten som är på väg upp här i kväll i fullmäktige.

När det gäller lekytorna tycker jag att det är ett orimligt räknesätt att säga att en kvadratmeter är en kvadratmeter oavsett om det är en gräsmatta under ett lummigt träd eller under ett hus som man bygger. Att säga att det skulle vara lika mycket värt för ett barn att leka på en betongyta under en huskropp som att leka på en solig innergård tycker jag är ett konstigt sätt att se på barns behov och barns behov av rekreation och lek. Jag tycker att det är tydligt att man inte har tagit till sig barnkonventionens ord.

Anförande nr 104

T e r e s L i n d b e r g (S): Man kan inte säga att det här ärendet är annat än ett svek mot stockholmarna, ett svek mot de borgerliga vallöften och ett svek mot barnen.

I det ärende som vi i dag behandlar finns inte alla de synpunkter som inkommit med, men i stadsbyggnadsnämnden har vi haft alla de samråden och synpunkterna. Jag tänkte helt enkelt citera en av de boende, eftersom ingen av de närvarande bor i Plankan. Det är en boende vid namn Håkan Forsell. Han beskriver det så här:

Det är tufft att bo vid Hornsgatan. Det är även tufft att bo vid Varvsgatan med privatbilsgarage, taxigarage och bilprovning i fastigheten. Det är ständiga varutransporter och tung trafik. Trafiken känns hela tiden. Varje gång jag och mina barn kliver av 4:ans stambuss, står och väntar vid trafikljuset och sedan går över Hornsgatan har jag hjärtklappning av den aggressivitet som alltid finns där, av bilarna, av avgaserna och av oljudet. Över kvarteret Plankan ligger flygplanen på rad, på låg höjd, fram och tillbaka mot Bromma flygplats. När jag skriver detta känner jag samtidigt tunnelbanans skakningar som skickar små darrningar genom stolen. Utan tvekan är detta en urban, tät, väl använd och infrastrukturellt fullmatad del av Stockholm. Du kommer inte undan staden någonstans på gatorna runt omkring. Men förutom Hornsgatstrafikens nedbrytande effekter kan jag tycka att det är okej. Det är okej för att städer är så här, eller det är så här städer slutligen gestaltar sig till vardags. Det ska vara tätt och använt men också kontrastrikt därför att en stad lever av kontraster. Den avgörande kontrasten i detta område är kvarteret Plankans innergård. Detta vore nämligen en omänsklig miljö om gården eller parken inte fanns. Parken är det livgivande rummet med sin grönska, sina ytor och med stråket där alla som inte vill röra sig bland avgaserna och motorbullret på de omkringliggande gatorna kan gå eller cykla. Inga bilar kommer in. Parken är kvarterets genius loci. Parken är själva idén med att kvarteret ser ut som det gör. Det är den värdefullaste ytan i boendet miljömässigt, socialt och rekreativt.

Sedan fortsätter han: Jag vill att ni ska veta att det ni gör genom att anta den här detaljplanen är att förstöra livsmiljön för oändligt många stockholmare. Ni förstör den trygga promenadvägen för dagens unga stockholmare och för framtida generationer Södermalmsbor som i dag har en trygg skolväg.

Jag yrkar avslag på förslaget om detaljplanen i enlighet med vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 105

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och åhörare! Plankan är ett av de ärenden som kanske diskuteras allra mest just nu, inte bara i den här salen utan också utanför.

Jag vill lite grann tala om vad det betyder att vi får en stor diskussion bland medborgarna i ett ärende, om det är någonting positivt och vad det kan leda till i framtiden om man inte lyssnar. Jag tycker nämligen att det finns ett stort mått av lomhårdhet – som Sten Nordin kallat det – från Reginas sida.

Det är tydligt att det här ärendet upprör många, inte bara boende i Plankan. Många runt om i Stockholm har engagerat sig i frågan, på hela Södermalm och även långt ut i ytterstadsområdena. Vi har fått in svar, reaktioner, i en omfattning som skiljer sig från många andra ärenden. Det är många kloka synpunkter som har lämnats in, välskrivna och väl argumenterande. Det har också kommit in många vittnesmål om att man har svårt att få svar från majoriteten när man ställer frågor, att det man för fram inte tas på allvar och att brevsvaren många gånger är lite halvdant utformade, att man inte riktigt vill gå i klinch med dem som debatterar.

Jag tycker att det är ett demokratiproblem. Om staden går ut och för en argumentation som handlar om att bygga fler bostäder och förtäta må vara hänt, men om man möter ett stort motstånd och argumenten är kloka då måste man också lyssna till de argumenten, för att få en tillit för framtiden. I det här fallet har vi ett ärende där massor av medborgare – Södermalmsparkens vänner, Barns Rätt Till Lek, nätverket Söder glöder och så vidare – har reagerat samfällt, hela oppositionen har reagerat och mängder med andra har fört fram argument för att bygga på taken men bevara parken.

Alltså har vi en positiv opinion för att bygga bostäder. Varför köra över den positiva opinionen? En enhällig stadsdelsnämnd, alltså inklusive de borgerliga partierna, har fört fram samma argument. Stadsbyggnadskontoret har pekat på att det dessutom, utifrån ett historiskt perspektiv, förstör den arkitektoniska miljö som en gång i tiden belönades för att den var så väl utformad på platsen. Vi har expertisen emot oss, om vi gör detta, medborgarna är emot det, organiserade intressen är emot det, hela oppositionen och hela stadsdelsnämnden på Södermalm är emot det, och ändå står Regina i denna talarstol och säger att hon har lyssnat. Det är, med förlov sagt, lomhördhet, som Sten Nordin skulle ha kallat det.

Anförande nr 106

Borgarrådet K e v i u s (M): Ibland tycker vi olika i kommunfullmäktige. Vi tycker att det är viktigt att det byggs 119 hyresrätter. Ibland får man göra avvägningar, och här har vi gjort avvägningar mot de synpunkter som kommit in. De flesta synpunkter handlar om att stoppa, stoppa, stoppa. Jag tycker att det är viktigt att man får svar på sina frågor, och jag är ledsen att en del upplever att de inte fått det. Vi kommer att bli bättre på att svara på frågor. De flesta synpunkter har dock varit: Stoppa projektet, stoppa projektet.

Efter samrådet har huset på gården ändrats. Det har placerats på pelare. Man har omarbetat projektet efter konstruktiva synpunkter. Men vi tycker olika här. Vi i Alliansen gick till val på att vi skulle bygga hyresrätter i city. Vi lovade inte före valet att stoppa detta. Vi tycker att det är viktigt att fler hyresrätter byggs, att fler får möjlighet att bo i centrala Stockholm. Och därför tycker vi att det här är ett bra projekt.

Anförande nr 107

Borgarrådet R u d i n (S): Jag tror att du, Regina, begår ett av din politiska karriärs största misstag i kväll. Med det sättet att hantera frågan visar du inte bara för de boende i Plankan hur du resonerar i bygnadsfrågor, utan du visar också den breda opinion som finns i Stockholm för att på ett förnuftigt sätt bygga vidare på staden att du inte behöver lyssna på dem som för fram argument som är för bostadsbyggnation.

Jag har med mig ett flertal skrivningar som kommit från olika intressenter där man just förordar att det gärna kan byggas på taken men inte på gården. Det är det den här argumentationen handlar om. Då kan man inte som du säga att det handlar om bostadsbyggande eller inte. Det handlar om lämpligheten i den plan som förts fram, om den i alla stycken är god eller inte. Det är en konstruktiv opinion vi har att hantera. Du borde lyssna till den och låta det komma fram, det vill säga att bygga på

taken men undvika att bygga i parken. Det vore dessutom förenligt med de löften ni ställde ut i valrörelsen.

Anförande nr 108

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande, fullmäktige, stockholmare! 119 – sammanlagt – så många hyresrätter och studentbostäder kan vi i dag säga ja till. En miljon i invånarantal förväntas Stockholm passera fram till 2030. Det är oerhört positivt. Det vittnar om hur många som ser Stockholm som en föregångsstad, som en stad där man vill bo, leva och studera i, som en stad där man vill förverkliga sina mål. Jag tror inte att någon i vare sig Socialdemokraterna, Vänsterpartiet eller Miljöpartiet har någon annan statistik. Det vore intressant att se den i så fall.

Jag tror att vi alla känner till att allt fler människor vill bo i Stockholm, och här går den första skiljelinjen. Vi kan antingen ta ansvar för det stora intresset, bejaka det stora intresset, eller så kan vi ignorera det. Men det går inte att göra både och. Det går inte att tycka jättebra om nya bostäder på papperet, intill dess att det ska landa i ett beslut.

Sedan finns det alltid invändningar. Det går aldrig att göra allting perfekt. Det tycker jag att man ska komma ihåg och vara ödmjuk inför. Det viktigaste måste dock vara att se till helheten. Då säger vissa: Bygg i ytterstaden. Självklart, det sker redan. Det ska fortsätta att byggas där. Bygg på höjden, säger andra. Det sker också. Detaljplanen för Plankan innehåller två nya våningsplan på den befintliga byggnaden, den som i dag finns runt gården. Bygg gärna, men värna också grönområden, säger många. Självklart! 15 000 nya lägenheter under den här mandatperioden betyder samtidigt 15 000 nya planterade träd.

Visionen om att ingen stockholmare ska ha längre än 300 meter till sin närmaste park ligger fast, och framför allt kommer Plankans gård att få en rejäl upprustning. Bygg hyresrätter! Det är precis vad som planeras för Plankan. Bygg studentlägenheter! Plankans nya hus innebär 50 nya studentbostäder.

Generellt tror jag att förslag om nya bostäder också handlar om vilken inställning man har till utveckling. Det är fritt fram att säga att vi enbart ska bygga i ytterstaden och i princip stänga ned innerstadens utveckling. I spåren av att säga nej till nya bostäder kommer inte bara bostadsbrist. Det kanske är den första och mest uppenbara konsekvensen, men allt det andra då, allt som hade kunnat vara men som då inte blir av? Det förloras också. Människor som flyttar in i ett område är inte bara siffror i statistiken. De för med sig kreativitet, entreprenörskap, ännu mer liv. Många av dem som flyttar in i ett nytt område kommer säkert att exempelvis gå på kaféerna i det området. En av dem som flyttar in kanske bestämmer sig för att starta sitt eget kafé.

En växande stad är en stad som tar till vara människor. Att ta till vara det stora intresse som finns för Stockholm är att ta till vara Stockholms framtid.

Anförande nr 109

M a r i a H a n n ä s (V): Jo, vi har en annan statistik. Vi har en statistik som handlar om hur många hyresrätter som har försvunnit. Här handlar det om att bygga

hyresrätter, och vi har värnat om dessa hyresrätter i alla år och i alla tider. Ni omvandlar i stället och tar bort hyresrätter.

Du tar upp detta med parker, att det ska finnas fler parker, att ni har det i ert program och så vidare, men i praktiken gör ni i stadsbyggnadsnämnden och i ditt parti precis tvärtom. Ni bygger i flera parker. Det finns förslag på påbyggnad och bebyggelse bland annat i Högalidsparken, alltså förutom Plankanparken. Det är ett förslag som gått ganska långt, och det är bedrövligt på alla sätt och vis. Det finns fler exempel där man bygger i parker, bland annat Lilla Blecktornsparken. Det snacket håller helt enkelt inte.

Anförande nr 110

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Tack, Maria, för frågorna! Du nämnde hyresrätter. Jag tror att vi är överens om att det ska finnas en blandning av boendeformer just för att kunna erbjuda olika alternativ eftersom människor är olika och befinner sig i olika skeden i livet. Plankan innebär hyresrätter, och det behöver byggas hyresrätter. Det står många i kö, och många vill bo i Stockholm, inte minst på Södermalm.

Att ensidigt ropa på hyresrätter kan ofta leda fel. Det är omöjligt för en liten grupp, oavsett om den består av politiker eller inte och oavsett hur smarta de tror sig vara, att veta bättre än människorna själva. Jag tror inte att det är en korrekt bild att säga att alla människor vill bo i hyresrätt.

En blandning av boendeformer är fortfarande den bästa, och ja, vi ska även bygga hyresrätter.

Anförande nr 111

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande! Jag förstår inte Markus resonemang. Skulle man vara mindre kreativ om man byggde nya lägenheter på taket? Din utgångspunkt för kreativitet är att det byggs på pelare inne på gården, såsom du resonerar. Jag har suttit i fullmäktige i många år, och jag kommer ihåg den period då Moderaterna och andra borgerliga partier i denna sal förbjöd allmännyttan att bygga – förbjöd allmännyttan att bygga! Det pågick i ungefär tre år. Då talade ni inte om hyresrätter. Ni förbjöd allmännyttan att bygga.

22 000 hyresrätter har försvunnit under förra mandatperioden. 4 000 har tillkommit. Och sedan säger ni: Vi satsar på hyresrätter. Vad är det för politik ni driver?

Anförande nr 112

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Jag tycker att det tecknas en bild som inte är riktigt rättvis. Det befintliga huset runt gården kompletteras med två nya våningsplan. Det runda huset på gården kommer att stå på sex meter höga pelare just för att tillmötesgå synpunkter, för att maximera gårdsytan, en gårdsyta som för övrigt kommer att rustas upp rejält.

Anförande nr 113

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Markus ägnar sig med glädje åt klassisk moderat retorik när han säger att antingen säger ni ja till alla våra projekt, oavsett hur tokiga de är, eller också är ni emot bostäder, mot inflyttning. Mot liv är vi uppenbarligen! Det är självklart en helt falsk bild. Det är ju inte fråga om antingen ert sätt eller inget sätt alls. Det verkar vara svårt för Moderaterna att acceptera att även vi skulle bygga bostäder, men vi skulle bygga dem på ett annat sätt. Vi skulle föreslå andra projekt än de som Moderaterna och de övriga borgerliga partierna lägger fram för fullmäktige.

Från Miljöpartiets sida har vi till exempel tagit fram ett program som heter 15 000 bostäder i Stockholm. Jag ska med varm hand lämna över det till Markus när vi debatterat färdigt. Där föreslår vi mycket detaljerat var i Stockholm man ska bygga nya bostäder. Vi kommer i det förslaget fram till 15 190, och sedan har vi många fler på längre sikt. Det handlar bland annat om 1 600 bostäder på Södermalm, 650 på Norrmalm, 250 på Kungsholmen, men det är andra typer av projekt än de som ni föreslår.

Anförande nr 114

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Jag tror att vårt grundläggande uppdrag som folkvalda är att ta hänsyn till var människor vill bo. Man måste komma ihåg att det här är en central plats i Stockholm, en central plats på Södermalm, där många människor vill bo. Det är en plats där det går att rusta upp. Det är en plats där det går att bygga nytt. Det låter här som att ett hus ska byggas och ingen som helst hänsyn ska tas till den omkringliggande miljön. Det är inte sant. Det stämmer inte.

De gröna partier som finns på gården kommer att bli större och sammanhängande. Det kommer att finnas en damm i mitten. Förskolegården kommer att rustas upp. Den kan dessutom utnyttjas kvällar och helger. Kristinehovsgatan, som ligger i direkt anslutning, kommer att bli mer promenadvänlig, även den med planterade träd. Alla som varit på gården vet att den är i behov av upprustning. Bostäder och miljö tillsammans alltså!

Anförande nr 115

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag representerar Socialdemokraterna på Södermalm. För att anknyta till den tidigare debatten är det uppenbart att Stockholm växer snabbt. Vi behöver fler bostäder, och det är viktigt att bygga. Vi hade en diskussion, jag tror att det var vid förra fullmäktige, om hundratalet lägenheter. Vi från minoriteten ville uppvakta regeringen för att kunna omförhandla avtalet om Bromma flygplats. Då hade vi kunnat bygga där, och i förlängningen hade det handlat om tusentals bostäder. Det är viktigt att bygga, men det måste göras med omdöme så att nya byggnader tillför något i stället för förvärrar. Byggnation ska göra staden bättre, inte sämre.

Stockholm, framför allt Södermalm, har under de senaste åren fått många fler barnfamiljer och därmed många fler barn. Det ställer krav på förskolor och skolor, men det ställer också krav på lekplatser, gröna ytor, bilfria och säkra lektytor. Ju mer staden växer, i det här fallet Södermalm, desto mer kommer sådana ytor att behövas.

För att åter anknyta till den tidigare debatten är det inte säkert att kreativiteten i alla delar skadas av gröna ytor, oaser och parker.

Den här debatten och det här ärendet rör, som sagt, Plankan. Det är en del av Södermalm som är mycket hårt trafikerad. Där finns en ostörd plats. Det är ett stråk som i dag är bilfritt. Det kommer att brytas av att biltrafik kommer att ledas in på den gården. Det ligger minst fem förskolor och två skolor i det område som nu utnyttjar det bilfria, obrutna stråket. Det kommer att skäras av, vilket är olyckligt och onödigt.

Ett annat problem är beskuggningen. En stor del av gården kommer i fortsättningen att vila i skugga. Solstudierna som stadsbyggnadskontoret låtit göra visar att så kommer att ske. Mest påtagligt blir det under vår- och hösteftermiddagar. Stadsbyggnadskontoret skriver: På förskolans gård bedöms totaleffekten avseende direkt sol att bli negativ.

Många på Södermalm är upprörda över planerna. Det gäller inte bara de boende utan också många runt om som utnyttjar området. Vi har hört Tomas räkna upp en lång rad organisationer som är motståndare till detta och kommit med bra invändningar.

Det var, som sagt, en enig stadsdelsnämnd på Södermalm som var emot bygget. Det finns alltså ett brett motstånd mot dessa planer. Det finns sakliga, goda skäl att stoppa dem. Jag hoppas fortfarande att det finns några på den borgerliga sidan som faktiskt kan följa sitt samvete och åter rösta med oss socialdemokrater. Då skulle vi kunna rädda en fin bit Södermalm.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 116

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Någon månad före valet presenterade Socialdemokraterna i Stockholmsregionen en gemensam rapport med namnet *50 000 nya bostäder under nästa mandatperiod*. En av slutsatserna i rapporten var extra intressant, och, om jag får säga det, riktigt bra. Den handlar om att det måste byggas fler hyresrätter och studentbostäder i Stockholm. Socialdemokraterna konstaterar att den politiska ambitionsnivån måste höjas. Och vet ni vad? Jag håller med. Därför är jag och Centerpartiet för till exempel att bygga nya hyresrätter och studentbostäder på innergården i kvarteret Plankan.

Vi kan konstatera att bland annat närheten till tre fantastiska parker gör att dessa bostäder, tillsammans med redan befintliga bostäder i området, har enorma fördelar för dem som väljer att bo där.

Jag förstår inte vad som hänt med Socialdemokraterna. En av de första saker de gör efter valet är att säga nej till nya hyresrätter och studentbostäder trots alla fina ord i tidigare nämnda rapport.

Vi i Centerpartiet tycker att bostadsfrågan är avgörande för stockholmarna och för Stockholmsregionen. Vi behöver studentbostäder, vi behöver hyresrätter, och vi behöver politisk handlingskraft.

Härmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 117

T e r e s L i n d b e r g (S): Jag förstod inte riktigt vad det var Stina Bengtsson inte förstod. Det här är ett ganska gammalt ärende. Det var uppe första gången redan 2002. När vi satt i majoritet mellan 2002 och 2006 var det här ärendet uppe, det diskuterades, det var ute på samråd, och vi kom fram till att det är en riktigt, riktigt dålig plats att bygga på. Det ni har gjort är att damma av det pågående arbetet och fortsätta att bygga på det. Det är en riktigt dålig plats. Det har ingenting att göra med vår inställning till hyresrätter. Det är väl snarare ni som stöttar en fortsatt ombildning och därmed en minskning av hyresrätter i Stockholm. Det är alltså precis tvärtom. Vi är starkt för hyresrätter men på bra ställen, inte på dåliga.

Anförande nr 118

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag kan inte se att det finns så många andra alternativ till att rusta upp en gård som är sliten, dålig och till mesta delen innehåller grus och betong än att bygga 119 lägenheter, varav 50 studentbostäder, när vi vet att Stockholms studentkårer skriker efter studentbostäder. Jag tycker att det är ett alldeles utmärkt alternativ. Det är dessutom ett alternativ som ger de boende närhet till grönområden och parker.

Anförande nr 119

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Ja, borgarrådet Bolund, du ska få äran av att jag börjar med att vända mig till dig i det här ärendet. Jag har räknat till 125 tättskrivna sidor kommunfullmäktigehandlingar. Hur många sidor, hur många rader, hur många siffror tror ni behandlar antalet lägenheter som Miljöpartiet vill bygga i det här projektet? Jag förstår att ni är tysta, för det rätta svaret är noll. Det finns, mina damer och herrar, fullmäktige, åhörare och presidium, ingenstans i dessa 125 sidor en enda rad om hur många lägenheter Miljöpartiet egentligen vill bygga. Jag tror mig kunna fundera ut att det är 27. Då ligger du bara på minus 92 i dag, Per. Det är lite bättre än minus 119, det medger jag.

När det gäller Socialdemokraterna tror jag inte att jag behöver vara så bekymrad, för jag litar på er uppriktighet att ni verkligen vill bygga och att ni vill bygga även i fortsättningen. Jag tror att det här är ett litet vänstersteg som ni tagit, lite grann vrickat till. Jag tror att vi i fortsättningen kommer att kunna samarbeta om många av de nödvändiga nybyggnadsprojekt vi behöver i den här staden. Därför behöver jag inte ägna mig åt Socialdemokraternas argumentation utan bara konstatera att det handlar om ytterligare 119 bostäder.

En bostad som går från hyresrätt till bostadsrätt kan man fortfarande bo i. Jag lovar att det är så. Här handlar det alltså om 119 nya bostäder i innerstaden. Det är mycket bra att vi nu kan få fram dem.

En liten sak vill jag dock säga till en av de socialdemokratiska ledamöterna som yttrat sig. Jag vädjar till några av er på den borgerliga kanten att följa ert samvete, sades det. Mitt samvete säger mig att jag inte ska rösta på det sätt som

Socialdemokraterna föreslår. Vi har nämligen aktivt gått till val på och mycket ärligt och öppen redovisat att vi vill bygga i kvarteret Plankan. Jag kan berätta att jag så sent som vid lunchtid valdagen fick telefonsamtal om den här planprocessen där man frågade hur vi ställde oss till den. Jag svarade helt ärligt att vi är för det nya, omarbetade förslaget.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 120

Borgarrådet B o l u n d (MP): Björn Ljung ger exempel på den konstiga retoriken att när man inte har så många ord att säga kan man i stället höja rösten. Det är kanske effektivt, men jag vet inte om det riktigt biter när man läser protokollet i efterhand. Björn Ljung ägnar sig åter åt det som kallas för kreativ bokföring, det vill säga att man utmålar en bild som inte behöver finnas.

Majoriteten har i det här fallet, när det gäller det här projektet, valt att lägga de små lägenheterna och studentbostäderna i det runda huset på gården. Sedan har man valt att lägga stora lägenheter i två etager på taken. Gör man på det viset blir det förstås färre lägenheter. Det kanske vore intressantare att fokusera på ytan i det här fallet. Björn Ljung får väl göra en ny kalkyl och komma tillbaka och så kan vi ha en ny debatt om den frågan. Självklart skulle man lika gärna kunnat utnyttja ytan till att bygga små lägenheter och studentbostäder även på taken. Det har majoriteten inte valt att göra. Vi tar oss friheten att kunna göra det valet och skulle ha gjort det om vi fått planera det här projektet.

Anförande nr 121

B j ö r n L j u n g (FP): Tack, borgarrådet Bolund! Då ska jag använda ett annat retoriskt knep, nämligen sänka rösten och konstatera att borgarrådet Bolund har använt ett tredje retoriskt knep. Vet ni vilket? Att inte svara på min fråga, att ge ett icke-svar. Det finns alltså inte något antal lägenheter som ni kan tänka er att bygga på dessa tak eftersom du inte ens försökte ge ett enda litet svar. Tills vidare ligger ni alltså på minus 92 i detta projekt.

Anförande nr 122

Borgarrådet J ä m t i n (S): Jag kanske inte borde påminna om det, men ni började på minus 18 000. Det tycker jag är lite mer problematiskt.

Vi har aktivt gått till val på att bygga lägenheter, och vi ska samverka till att bygga 15 000. Vi har samma mål som ni. Det gläder oss, och jag tror att det också gläder dig. Vi har också gått till val på att lyssna på stockholmarna så att de kan ha ett ökat inflytande över sitt närområde. En annan sak som vi gick till val på var att förstärka demokratin i Stockholm, inte att förminska den. Det syns i en massa punkter både i vårt valprogram och i vår budgetreservation.

Vi kommer att samarbeta med er för att bygga i Stockholm, i hela staden, både innerstaden och ytterstaden, men vi kommer inte att medverka till att man gång efter

annan struntar i många och kloka åsikter från stockholmarna. Vi kommer att bygga så att staden blir bättre, inte så att den blir sämre.

Anförande nr 123

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är kloka ord från Carin Jämtin, och det brukar det vara. Som jag sade inledningsvis är jag helt övertygad om att vi kommer att hamna på samma linje i många av de här frågorna i fortsättningen.

När det gäller demokratiaspekten vill jag säga att vi även kommer att göra olika bedömningar. Vi gjorde bedömningen att vi efter bearbetningen av planförslaget kunde ställa oss bakom det. Jag tror inte att någon vill mena att det graderar oss vare sig som bättre eller sämre, varken dig eller mig, vad beträffar synen på stockholmarnas åsikter eller demokratin i dess helhet. Där tror jag att vi är helt överens.

Anförande nr 124

M a r i a H a n n ä s (V): Hej Björn! Vi ska ju bli nämndkamrater för första gången. Vad trevligt!

Du sade att en bostad som går från hyresrätt till bostadsrätt kan man fortfarande bo i. Då tänkte jag: Nej, Björn, alla kan inte bo. Alla vill inte bo. Alla våra ungdomar och unga vuxna vill inte, kan inte, har inte lust att köpa. Alla 57-åringar vill inte heller bo i bostadsrätt. Det handlar alltså inte om att man fortfarande kan bo i den om den går över till att bli bostadsrätt. Vissa kan faktiskt inte och vissa vill faktiskt inte göra det.

Anförande nr 125

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande! Det har alltid varit trevligt att samtala och debattera med Maria Hannäs, ända sedan vi träffades utanför nämndsammanhang någon gång i slutet av 80-talet. Så är livet!

Jag valde nu att ta debatten med Per Bolund, men den gäller er också. På dessa 125 sidor har ni inte med ett enda ord nämnt hur många lägenheter ni skulle vilja bygga i det här projektet. Vi har naturligtvis helt olika syn på omvandling av hyresrätter till bostadsrätter i allmännyttans regi. Det gäller särskilt ytterstaden där vi vill fortsätta att jobba på det sättet.

Det jag sade i mitt inlägg var att det handlar om 119 nya hyresrätter varav 50 är studentlägenheter. Vi vill bygga dem, och det innebär 119 extra lägenheter i Stockholms bostadsbestånd.

Anförande nr 126

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Björn Ljung reagerar på att jag vädjar till borgerliga ledamöters samvete. Han behöver inte vara orolig, det var inte honom jag syftade på. Sedan sade han en sak som var lite intressant. Du betecknade det som en tillfällig vänstersväng från Socialdemokraternas sida för att vi är emot den cirkulära byggnaden inne på gården. Margareta Björk, som var ordförande i stadsdelsnämnden

på den tiden och också var emot den cirkulära byggnaden, kanske inte skulle beteckna det på samma sätt, inte heller Christoffer Järkeborn, som jag såg här tidigare.

För att göra det lättare för en del borgerliga ledamöter att rösta rätt ska jag säga att vid voteringen kommer vi på den socialdemokratiska sidan att rösta för Miljöpartiets två första att-satser i reservationen – att avslå detaljplanen i den del som rör den cirkulära byggnaden och bifalla påbyggnad på de befintliga husens tak.

Anförande nr 127

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag blir lite fundersam över hur jag ska tolka dig, Mikael Magnusson, för din gruppledare, borgarrådet Carin Jämtin, säger en sak och du säger en annan – om man nu ska tolka nyanserna i det ni säger. Jag föredrar att lyssna till det som Carin Jämtin säger, nämligen att vi kommer att bli överens i de allra flesta bostadsbyggnadsprojekt framöver, under den kommande perioden. Jag säger att detta säkerligen är en tillfällighet då vi inte är överens. Vi brukar bli överens i de stora tagen.

Sedan är det beklagligt att ni säger nej till 119 nya hyresrätter på Södermalm. Det beklagar jag uppriktigt. Men ibland gör vi, som sagt, olika bedömningar och drar olika slutsatser utifrån de fakta som vi kan ha i målet.

Anförande nr 128

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, medborgare, fullmäktige! Vi är tillbaka och diskuterar ärendet Plankan. Mycket har redan sagts under kvällen. Jag vill börja med att säga att vi i Vänsterpartiet är för att bygga bostäder, men vi är också för att bygga bra bostäder och vi är för att bygga dem på rätt plats. Vi har många förslag på vad vi kan bygga, och dem har vi redovisat. Vi föreslår 20 000 nya bostäder under den här mandatperioden. Vi har ett program för detta. Vi kan också säga var vi skulle kunna bygga de 119 lägenheterna, i stället för att bygga dem på den föreslagna platsen. Vi tycker att den är olämplig och därför föreslår vi avslag.

Vi tycker inte att tillgängligheten har belysts på ett bra sätt i återremissen. Biltrafiken tvingas fortfarande in på gården. Portarna kommer att gå inåt, vilket gör att det blir ännu fler transporter. Det är mycket negativt för tillgängligheten. Det är dessutom negativt för barnen. Parkmarken förändras. Regina Kevius sade att det kommer att finnas kvar lika mycket parkmark. Men det föreslås att man också ska använda parkmarken på Kristinehovsgatan. Det är ingen lämplig plats för barn att leka på. Skuggningen blir sämre.

Det finns en mängd olika skäl, men det största skälet tycker jag är att så många människor vänt sig mot förslaget, inklusive stadsdelsnämnden – 4 000 namn. Det har kommit mejl. Många äldre damer och herrar har inte mejl. Vad har de gjort i stället? Jo, de har ringt. Det har inte funnits något ärende i Stockholms stad under de år jag suttit i stadsbyggnadsnämnden, sammanlagt åtta år, där det ringt så många människor som i detta fall. Damer och herrar som inte har tillgång till Internet har hört av sig med brev och kort.

Under processens gång har jag blivit fullkomligt övertygad om att det inte är ett bra projekt. Det är obegripligt att ni vill bygga i en park. Det är en park. Argumentet är att det inte är någon bra gård nu, att den ska rustas upp för den är i ett bedrövligt skick. Rusta upp kan man faktiskt göra ändå. Det är det som de boende vill. De vill ha en bra gård. De tycker att de har en lugn och fin gård, och den kan bara bli bättre, men inte med ett hus mitt i som tar massor med yta.

Det mest oroväckande är att ni går till val på – ett populärt uttryck i kväll – att bevara och utveckla parkerna. I det här fallet finns en park där människor vistas, ligger och solar, har det skönt. Ni vill även bygga i den park som ligger precis intill, Högalidsparken. Tidigare nämnde jag också lilla Bleckhusparken som ett exempel. Jag tycker att ni visar ett förakt för medborgarnas åsikter och synpunkter.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 129

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Det finns några saker vi är eniga om, nämligen att Stockholm växer och att vi behöver fler bostäder. Därför är det viktigt att vi runtom i vår stad letar efter mark där vi ska kunna bygga. När det gäller ärendet Plankan har det stötts och blötts under många år. Det har förändrats, lite här och lite där, och vi tycker att det blivit bättre. Det är en mycket stor gård som nu kan bebyggas och ge nya hyreslägenheter av vilka ett antal är studentlägenheter. Gården blir ibland kallad ”park” i debatten. Den är i stort behov av upprustning, och det kan ske i samband med att byggnationen sätts i gång.

Från vår sida har vi vid ett flertal tillfällen och vid olika tider åkt till Plankan för att lite grann se hur ofta och hur mycket gården utnyttjas. Vi är ledsna att behöva säga att vi inte har sett alla dessa mängder av människor som ständigt skulle vara på gården, vilket ofta sägs i debatten.

När vi talar om mark till bostäder generellt sett tar oppositionen ofta upp Bromma flygplats. Det intressanta är att man bara tar upp den när man är i minoritet. I majoritet under 2002–2006 hörde vi inget om att man skulle tillskriva regeringen för att Bromma flygplats skulle bebyggas. Man visste att regeringen inte var intresserad av att ta bort Bromma flygplats utan den skulle få vara kvar.

Någon sade att vi skulle rösta enligt vårt samvete. Tiotusentals människor står i bostadskö. Mitt samvete säger att jag måste lyssna på dessa människors behov av en bostad. Det har vi ansvar för att tillgodose. Vi vet genom historien att när det är mest protester finns det de som i efterhand vågar säga att det har blivit väldigt bra. Rösta rätt är för mig i detta ärende att säga: Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag vill bara säga att det är fel att jämföra med Bromma eftersom vi avvaktade att avtalet skulle gå ut. Tyvärr skedde det när ni tagit makten och såg till att på det mest odemokratiska sätt förlänga det i 25 år. Det är alltså inte en vettig jämförelse.

Anförande nr 131

E w a S a m u e l s s o n (KD): Under årens lopp har det varit majoritetsbyte vartannat val. Ni har i så fall haft många tillfällen att tillskriva regeringen om ni verkligen har velat bygga på Bromma flygfält.

Anförande nr 132

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande! Jag vill börja med att justera vårt yrkande. Från Socialdemokraternas sida kommer vi att ansluta oss till Miljöpartiets första två att-satser och därutöver framföra resten i vår text i reservationen, vår eventuella reservation. Skälet till det har med demokrati att göra. Jag tycker att det är bra att det finns en livlig debatt. Jag tycker att det är bra att vi som parlamentariker är ute och för diskussioner med medborgarna, särskilt när medborgarna är engagerade. Det är de i mycket stor utsträckning vad gäller byggnationsfrågor, och kanske särskilt på Södermalm.

Före valet lovade Moderaterna att man skulle ha en ny parkpolitik där skötseln skulle uppdateras och fler skulle få närmare till en park. Nu står vi i begrepp att bygga sönder en av Södermalms få parker. Vi har fler ärenden på gång, som ni vet. Tobaksmonopolet är också en grönyta på väg att tas i anspråk för byggnation. Det är om detta den politiska diskussionen handlar, inte om mängden hyreslägenheter eller bostäder, för vi är alla överens om att bygga mer. Det handlar om det lämpliga i att välja den här platsen och att göra det på det sätt som det har föreslagits. Nu tror jag att de argumenten är avklarade i den här salen. Däremot är det ett demokratiskt problem att de flesta boende på Södermalm uppfattat att Moderaterna var emot förslaget eftersom de på Södermalm fört den rakt motsatta politiken, nämligen att vara emot den cirkulära byggnaden inne på gården.

Därmed närmar vi oss en diskussion som blir väldigt intressant. Kan en och samma person tycka olika saker i olika församlingar samtidigt? Jag tycker att demokratin ska ha sin gång, och jag tycker att alla ska ha möjlighet att få sin röst hörd även i den här salen. Därför ställer vi inom oppositionen oss så att vi ansluter oss till Miljöpartiets första två att-satser. Sedan får var och en rösta efter eget samvete och utifrån det tidigare ställningstagandet gentemot medborgarna. Det ska bli intressant att se eftersom åtminstone tre borgerliga ledamöter i stadsdelsnämnden på Söderman i denna församling agerat för att ta bort den cirkulära byggnaden.

Anförande nr 133

T ü n d e K o v a c h (M): I Södermalms stadsdelsnämnd tog vi ställning till en annan byggnad. Den som finns i dag har ändrats. Den byggnad som vi yttrade oss om stod inte på pelare.

Anförande nr 134

Borgarrådet R u d i n (S): Låt mig bara kort säga att jag tror att den här frågan handlar om hur man på Södermalm har uppfattat ert agerande i olika sammanhang. Man har nog uppfattat det som att ni har velat bevara parken, dels utifrån det vallöfte ni hade om att utveckla Stockholms parker, dels utifrån er reservation om att inte bygga den cirkulära byggnaden i parken.

Anförande nr 135

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag tror att det finns ganska många människor i vår stad och även i denna sal som är väldigt intresserade av hur det går i den här frågan. Därför ska det bli intressant att se hur de personer som suttit, eller sitter, i Södermalms stadsdelsnämnd röstar i frågan. Vänsterpartiet kommer att stödja Miljöpartiets första att-sats i reservationen, som alltså handlar om den cirkulära byggnaden.

*§ 26 Detaljplan för del av Växthusvägen m.m. i stadsdelen Hässelby Villastad,
Dp 2001-17301-54 (utl. 2010:129)*

Anförande nr 136

Borgarrådet K e v i u s (M): Ordförande, fullmäktige! Det talas ofta om att planprocesser kan vara långa. Men ärendet om Växthusvägens förlängning tar nog priset, tyvärr. Växthusvägens förlängning har diskuterats och processats i över 20 år. Därför tycker jag att det verkligen är glädjande att vi i dag kan sätta punkt för processen och se till att spaden äntligen kan sättas i jorden.

Ärendet är ett tydligt exempel på hur viktigt det är att vi samarbetar och har en dialog med länets kommuner. Det krävs ett aktivt och fortlöpande arbete för att stärka samarbetet mellan kommunerna. När Stockholmsregionen växer i en historisk omfattning räcker det inte att varje kommun för sig planerar bostäder, utan vi måste göra det tillsammans. Detta är något som lyfts fram inte minst i regionplaneringen och rimmar väl med hur vi själva resonerar i den nya översiktsplanen.

Om Stockholmsregionen ska växa på ett bra och hållbart sätt krävs det att vi utgår från människors önskemål och behov. En kommungräns är naturligtvis viktig, men för de flesta är den förmodligen oftast ett streck på kartan som har mycket lite att göra med det vardagliga livet. Det är ett perspektiv som vi måste ha med oss, och öka samarbetet med andra kommuner. Jag vill då lägga till att detta inte innebär att vi ska äga i andra kommuner.

Vår planering får som sagt inte stanna vid kommungränsen, utan vi ska samarbeta. Människor rör sig över kommungränsen. Förlängningen av Växthusvägen och sammankopplingen av Stockholms och Järfällas vägnät är ett bra exempel på hur vi kan samarbeta och skapa möjligheter för nya bostäder i Ormbäcka i Järfälla. Parallellt med Växthusvägen kommer en gång- och cykelväg att dras. På så sätt förbättrar vi kraftigt möjligheten för människor att kunna gå och cykla mellan Stockholm och Järfälla – något som i dag är rätt svårt i det här området. Vägsträckningen har ändrats något från tidigare för att ta hänsyn till djurlivet. Grodtunnlar ska anläggas och bullerskärmar byggs för att skydda befintlig bebyggelse mot trafikbuller.

Som helhet är detta ett bra förslag med genomtänkt balans mellan behovet av bra transportlösningar, att kunna ta sig från Järfälla till Stockholm och från Stockholm till Järfälla med cykel, till fots eller med bil, och fler bostäder på sikt. Man behåller en bra och god livsmiljö.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 137

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande och fullmäktige! Under de 20 år som ärendet har pågått har synen på stadsplanering och trafikplanering ändrats ganska mycket hos de flesta. Det gäller till och med Moderaterna, som jag tror har fått en lite annan syn på betydelsen av grönområden.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation, för där understryker vi att förslaget innebär ökad biltrafik och förstör ett grönområde.

När det gäller trafiken är det bara att läsa innantill i ärendet. Trafiken antas öka från dagens 8 500 fordon per dygn till 12 000 fordon per dygn. Hela ökningen beror på tillkomsten av den nya vägen. På en annan sträcka, Skälbyvägen-Blomsterkungsvägen, ska trafiken öka från 6 000 till 11 000 fordon per dygn. Också här beror ökningen på den nya vägen. Vi tycker inte att det är en framtidsinriktad och bra stadsplanering att planera för en ökad trafik med privatbilar.

Man tar bort ett stort och viktigt grönområde. Den grönkompensation som man är överens om att man ska föreslå anser man i det här fallet vara ett bullerplank. Det är faktiskt lite skrattretande. Grönkompensation innebär att man ska anlägga motsvarande grön yta, helst i närheten av den bit man har tagit. Men här är det alltså ett bullerplank, som i och för sig kommer att bli en barriär.

Vi tycker att detta är ett exempel på en omodern trafikpolitik som ökar antalet bilar. Vi önskar att ni i stället siktade in er på framtidens smarta lösningar och slog vakt om det som gör vår stad så attraktiv: vatten och grönska och att vi inte har bullrande biltrafik överallt. Dessutom tycker vi att om man ska bygga en väg i detta område skulle man åtminstone kunna bygga en ekodukt, som är en ganska rolig lösning som finns till exempel i Hammarby Sjöstad. Det är en möjlighet för djurlivet att ta sig fram.

Bifall till Vänsterpartiets reservation, som i första hand innebär avslag på förslaget!

Anförande nr 138

C h r i s t i a n V a l t e r s s o n (MP): Herr ordförande! Vi konstaterade under ett tidigare ärende att det tog lång tid, och vi konstaterade även i debatten att det berodde på att det var ett dåligt förslag och att det fanns många invändningar redan från början. Det gällde då kvarteret Plankan. Nu började Regina Kevius med att konstatera att det har tagit 20 år att få fram det här förslaget. Jag tror att det finns goda anledningar till det.

Stockholm har värdefulla områden som är viktiga för våra medborgare. De är viktiga för människors välbefinnande och hälsa. Om man ska bebygga dessa grönområden är det viktigt att man gör det enligt vissa principer. Några av dem är att man inte ska stycka upp grönområdena. Man ska inte skapa barriärer mellan olika grönområden om det går att undvika.

Om man ändå ska bebygga är det viktigt att man kompenserar. Det verkar som om den styrande majoriteten i den här salen inte har förstått konceptet grönkompensation. Normalt sett är det så att om man tar bort några ekar planterar man lika många ekar någon annanstans. Om man tar bort en våtmark kompenserar man det genom att anlägga en våtmark någon annanstans. I det här fallet bygger man en stor väg över ett grönområde. Sedan bygger man ett bullerplank och kallar det för grönkompensation. Jag får inte riktigt logiken att gå ihop. Det verkar helt enkelt som att man inte har förstått konceptet grönkompensation.

2006 sade Fredrik Reinfeldt att miljön inte är en prioriterad fråga. Det verkar som det fortfarande är melodin för den styrande majoriteten i den här salen.

Avslag till detaljplanen! Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 139

Borgarrådet K e v i u s (M): Hej Christian! Jag vill bara säga att vägsträckningen har ändrats något med hänsyn till natur och djurliv. Grodtunnlar ska anläggas.

Mina frågor till dig handlar om barriäreffekter. Tycker du att Järfällabor ska kunna ta sig till Stockholm på ett smidigt sätt genom att gå, cykla eller åka bil? Tycker du att stockholmarna ska kunna ta sig till Järfälla på ett smidigt sätt? Tycker du att det är okej att Järfälla bygger bostäder? Tycker du att det är okej att vi helt enkelt skapar möjlighet att åka, gå eller cykla från Stockholm till Järfälla?

Anförande nr 140

C h r i s t i a n V a l t e r s s o n (MP): Som jag sade i mitt anförande är vi inte emot byggande. Det kan finnas vissa tillfällen då man kommer att nagga grönområdena i kanten. Men då är det viktigt att hålla på principerna att inte stycka upp grönområden. Det gör man i det här fallet. Därför vidhåller jag att detta är ett dåligt förslag.

§ 27 Detaljplan för del av kv. Magneten m.m. i stadsdelen Ulvsunda Industriområde (depå till tvärbanan), Dp 2008-17117-54 (utl. 2010:130)

Anförande nr 141

Borgarrådet K e v i u s (M): Ordförande, fullmäktige! Stockholm växer, och det ställer krav på stora investeringar i infrastruktur och kollektivtrafik. De närmaste tio åren kommer 100 miljarder kronor att investeras i nya spår och vägar för att förbättra framkomligheten i vår region. Vi har en bra och uppskattad kollektivtrafik. Jag åker själv alltid med kollektivtrafik numera. Jag åker förresten aldrig bil.

Dagens system bygger i alltför stor utsträckning på att man måste ta sig in i City. Problemet är att man måste ta sig dit. Vi behöver fler tvärförbindelser som länkar samman olika delar av länet. Tvärbanan är en del i detta. Tvärbana Norr kommer att knyta samman Stockholm, Solna och Sundbyberg. Det kommer att bli mer attraktivt att resa kollektivt. Spårvagnen kommer att bidra positivt till stadsmiljön på samma sätt som den gör i till exempel Gröndal och Hammarby Sjöstad.

För att kunna bygga ut spårvägar räcker det inte att bara lägga ut spår. Det behövs också kringutrymmen, bland annat depåer. Jag vet att många tycker att det är trist när man ska planera in depåer, men det krävs när man ska bygga ut spårvägen. För Tvärbana Norr har vi bedömt att en ny depå ska läggas på den plats som nu föreslås i kvarteret Magneten.

Jag vill vara ärlig mot er i fullmäktige och öppet säga att vi är väl medvetna om den kritik som finns mot denna placering. Vi har sökt efter alternativa platser, men det finns inget annat alternativ som håller tidsmässigt och ekonomiskt. Då återstår det för oss att utforma depån i det här läget på ett så bra sätt som möjligt. Därför har det gjorts en rad förändringar under resans gång tillsammans med SL och de boende.

Som förslaget ser ut nu uppförs ett bullerplank mot spårområdet i enlighet med vad boende har önskat. Detaljplanen möjliggör också att man bygger in spårområdet om det skulle finnas önskemål om det. En grönkompensationskarta har tagits fram. Den återfinns ni på sidan 37 i ärendet. Träd och klätterväxter ska planteras utmed bullerskärmen längs med Johannesfredsvägen. Detta kommer både att leda till bättre absorption av ljud och en trevligare miljö. Det ska även utföras landskapsåtgärder så att depån inte syns i siktlinjen för de boende på Tallbacksvägen 2–4 och 10–16 samt Björkbacksvägen 33–39.

Efter stadsbyggnadsnämndens beslut har SL även utrett en vajersågning av berget. Det skulle innebära att bergväggen mot depån blir helt vertikal och att mellan tre och fyra meter sparas av berget. Vad gäller utformningen av själva depån ska både uppställningshallen och stadhallen förses med sedumtak – ni vet så där grönt och trevligt – för att minska intrånget i miljön. En rad åtgärder har alltså vidtagits.

Det är många boende som har synpunkter. Det har utretts alternativa placeringar. Jag har förståelse för de närboende, och jag har förståelse för att en del fortfarande inte är nöjda. Men jag tror att vi tillsammans med SL har kommit fram till en bra lösning och att vi också framöver kan göra vissa lösningar.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 142

T e r e s L i n d b e r g (S): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag säga att vi välkomnar tvärbanor. Till borgarrådet kan jag bara säga att taxi tydligen inte räknas som bil, för jag har sett borgarrådet kliva in i en taxi många gånger.

Det låter på borgarrådet som att detta är ett tråkigt beslut. Jag skulle vilja säga att anledningen till att vi står med det här ärendet i dag är att det är så illa skött av den politiska majoriteten. Vi har sett mejlväxlingar från flera borgarråd som säger: Tyvärr, vi har inte kunnat ändra det här! Men det har handlat om att viljan faktiskt inte har funnits förrän i slutet. Sent ska syndaren vakna, och då står man med faktum: Kostnaderna drar i väg alltför mycket. Jag tycker att det är tragiskt.

Det blir jättestora problem för dem som bor där. Vi pratar om att bygga en depå för tvärbanevagnarna, som är väldigt bullriga. Den kommer att ligga 25 meter från närmaste bostadshus. Det är på mindre än ett stenkasts avstånd som människor kommer att få denna depå. Det handlar om 8 000 kvadratmeter grönmark som finns där i dag och som man helt enkelt bara tar bort.

De utredningar och alternativ som borgarrådet hänvisar till när det gäller SL:s utredningar har inte varit seriösa för fem öre. När vi krävde att man skulle belysa alternativa placeringar kommer SL tillsammans med stadsbyggnadskontoret och redovisar en utskrift från Eniro med platser inringade med runda ringar där man säger: Det här är inga bra alternativ. Det enda alternativet var att bygga längs med hela Ulvsunda industriområde, där vi i framtiden vill bygga bostäder. Det var inget bra alternativ; det insåg vi väl alla.

När det gäller Alviksdepån har man inte tittat på några som helst seriösa alternativ. Man har inte gjort några kostnadsberäkningar av vad det skulle betyda att behålla den depå som finns i dag. Det finns ju en depå! I stället skulle man kunna tidigarelägga utbyggnaden av Kistagrenen, för där finns det mängder av mark som inte går att använda till någonting vettigt över huvud taget eftersom ni har förlängt avtalet med Brommaflyget i 30 år, eller ytterligare 25 år det väl nu.

Bristen på seriösa alternativ är det ni och den det dåliga politiska ledarskapet från majoriteten som är ansvariga för, och ingen annan. Det är beklämmande att höra hur ni försöker skylla ifrån er när det är ni själva som är ansvariga för att vi står här och det egentligen inte finns några seriösa alternativ. Ni har inte några sådana i majoriteten.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 143

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag medger inför hela fullmäktige att jag åker taxi ibland. Men jag kör aldrig bil. Så blev det rätt också.

Teres! Har du pratat med dina vänner i landstinget och i SL:s styrelse? Vad tycker Socialdemokraterna i landstinget och i SL:s styrelse?

Anförande nr 144

T e r e s L i n d b e r g (S): Jag har pratat med dem, och jag har gjort det flera gånger. Det stora dilemma är att vi har varit i opposition och ni har varit i majoritet i såväl SL:s styrelse som landstinget, landstingsstyrelsen, kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och stadsbyggnadsnämnden. Det är ni som inte har skött era kort. Det är därför vi står med det här förslaget.

Anförande nr 145

M a r i a H a n n ä s (V): Ordförande, fullmäktige! Det var trevligt att höra Teres, tycker jag. Vänsterpartiet är självfallet positivt till Tvärbanan. För väldigt länge sedan var det faktiskt vår partikamrat Janne Strömdahl i landstinget som initierade snabbspårvägen, som vi kallade den då. Det är jättekul att vi har kommit så långt med en tvärbana i Stockholm och att vi nu fortsätter att bygga ut den.

Detta ärende, som handlar om kvarteret Magneterna, har visat sig bli väldigt negativt för de boende i Johannesfred och i Björkbacksområdet. Även om Regina nu sade att några meter ska sparas är det en stor del naturmark som tas bort. Den är i dag ett naturligt bullerskydd för området. Problemet med området är också att det går så många flygplan där, och de går väldigt lågt. Det var ganska länge sedan jag var därute och tittade på området. Jag tror att det var förra våren, alltså för snart två år sedan. Just då var det sen eftermiddag, och planen gick lika tätt som en morgon i Björkhagen, med fem minuters mellanrum ungefär. Dessutom gick de extremt lågt. Det var så pass nära att man nästan kunde se vilka passagerare som satt där genom fönstren. De boende i området är alltså väldigt utsatta redan i dag.

Ärendet är inte heller bra skött. I det samarbete med landstinget och SL som skedde i stadsbyggnadsnämnden och som ni borgerliga partier, främst Moderaterna, hade gjorde ni sken av att ni skulle försöka påverka det hela på något sätt. Men jag tycker inte att ni gjorde det. Jag tycker att det här blev väldigt dåligt. Det fanns ett förslag på det område som ligger norr om Norrbyvägen som vi alla var och tittade på från många partier. Det skulle ha kunnat fungera med en depå där om man hade gjort detta i ett tidigt skede. Det är beklagligt att det har blivit på det här sättet. Staden har faktiskt planmonopol. Det är inte SL eller landstinget som har det, utan det är Stockholms stad.

Bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 146

E m i l i a H a g b e r g (MP): Herr ordförande, fullmäktige! Miljöpartiet har varit starkt pådrivande för att få fler och längre spårvagnslinjer i Stockholm. Vi välkomnar därför självfallet Tvärbana Norr, precis som de flesta andra här. Den förlängda Tvärbanan ställer så klart krav på nya depåer och spårvagnshallar. Däremot tycker vi inte att den här platsen är väl vald för en sådan anläggning. Eller för att använda Alliansens egna ord: inte en optimal plats.

Det här är ett typiskt sådant ärende som beslutas om av någon annan någon annanstans någon annan gång. Frågan är om det är någon som har överblicken. För ungefär ett och ett halvt år sedan fattades i salen beslutet om exploateringsavtalet med SL om att upplåta marken och om att detaljplanen skulle genomföras. Det enda parti som då hade en reservation och som sade att man ville ha en annan plats för depån var Miljöpartiet. Den linjen kvarstår vi vid. Vi tycker inte att det här är en bra lokalisering.

I det ärende som vi i dag har uppe till beslut hänvisas ständigt och återkommande till SL och till att SL:s tidsplan och budget inte kan hållas. Det är det beslut vi fattade för ett och ett halvt år sedan. Då bestämde vi grunden för beslutet. Ingenstans i det här ärendet kan man utläsa vad tidplanen och budgeten handlar om. Det är ett tydligt tecken på hur svårt det är att fatta beslut och hur svårt det är för fullmäktiges ledamöter att fatta rättvisande beslut.

Jag tycker att ärendet borde utredas vidare så att vi kan hitta en annan plats. Det finns flera andra platser som är föreslagna längre norrut i Ulvsunda industriområde eller i anslutning till Norrbyvägen. Dessa platser skulle skada mycket mindre, och den plats som nu tas i anspråk, med parken och naturmiljön, som har ett stort värde skulle kunna bevaras.

Med det yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 147

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är ett beslut som inte är ett av de allra lättaste att fatta över huvud taget i sådana här sammanhang. Vi vet sedan många tillfällen när det gäller infrastrukturinvesteringar att man måste ha lite is i magen nu för att se framtiden an. Man måste fatta beslut som i dag kanske inte ser helt bra ut men som ändå kommer att bli bra i framtiden.

Man kan möjligen beklaga att SL inte hittar bättre tekniska lösningar på det här. Visst har vi i Stockholms stad ett planmonopol. Samtidigt är det så att vi måste samverka med dem som i det här fallet har vad vi kan kalla för ett spårvägsmonopol – SL som ska beställa trafiken. Vi kan inte placera en depå på ett ställe som de som ska planera och så småningom kanske handla upp eller själva köra trafiken sedan konstaterar inte funkade något vidare. Det är ett bekymmer i sig.

Från Folkpartiets sida har vi försökt se om det går att finna andra lösningar. Men när man ska väga det mot att riskera att fördröja utbyggnaden tidsmässigt fattar vi det som vi anser vara det minst dåliga beslutet genom att godkänna att depån placeras i det som heter kvarteret Magnetet.

Därigenom yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 148

M a r i a H a n n ä s (V): Jag tänkte bara säga att det under hela processen kändes som att SL redan hade bestämt sig. De var inte ett dugg intresserade av att över huvud taget diskutera detta med Stockholms stad. Jag vet att det pågick diskussioner

mellan Christer Wennerholm och Kristina Alvendal, till exempel. Men SL hade på något sätt bestämt sig för detta, och de struntade fullkomligt i vad Stockholms stad, trots att vi har planmonopolet, tycker.

Det var för ganska länge sedan det här pågick. Nu har det dessutom gått snart två år. Jag tycker att det är bedrövligt att SL inte kunde vara villiga att titta ordentligt på det förslag som fanns. I dag finns det ganska många stormarknader och sådant på dessa platser. Vi tittade ju ut bra förslag som skulle kunna vara lämpliga.

Anförande nr 149

B j ö r n L j u n g (FP): Maria Hannäs, fullmäktige och åhörare! Det som jag kan konstatera i detta är att det är svårt för oss att ha insyn i den tekniska planeringen hos SL. Visst kan man ha synpunkter på att SL inte anstränger sig mer för att hitta bättre och i det här fallet kanske mer lämpliga lösningar. Det jag tycker att vi, som har planmonopolet, kan göra är att också använda det men inte missbruka det.

I sådana här fall är det viktigt att kommunerna i Sverige har planmonopolet. På så sätt kan man få beslut i frågor som kanske annars aldrig får något beslut. De kanske aldrig kommer till. Detta är svåra frågor, och det är naturligtvis ännu svårare för oss som finns här och som inte är de tekniska experter som SL i det här fallet ska stå för. Därför är detta kanske det minst dåliga alternativet i dagens läge.

Anförande nr 150

T e r e s L i n d b e r g (S): Jag förstår din vända. Men försöka duger inte! Det är två politiskt ansvariga instanser som är ansvariga för Tvärbanan och för det som är innebörden av detaljplanen. I båda har ni haft inflytande. Vi har haft en borgerlig majoritet både i staden och i landstinget. Jag förstår alltså att du vändas.

De som blir drabbade är de boende i Johannesfred. Det enda de har velat är att läka det sår som ni nu förevigar i denna stadsdel och det område som går däremellan. Det har varit dels ett grönområde, dels ett industriområde som man har jobbat och slitit för att få bort. Det ni gör är att ni tar grönområdet och lägger en depå där. Jag förstår din vända, men jag gillar den inte.

Anförande nr 151

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Eftersom det är Teres Lindberg som yttrar sig kan jag nog inte låta bli att konstatera att du själv, Teres, har varit borgarråd och ansvarig för olika delar av politiken i den här staden. Du har också haft kompisar som har suttit i regeringen på andra sidan vattnet. Ni har aldrig hittat fram till samma lösningar. Det är sanningen när det gäller infrastrukturfrågorna i den här regionen.

När det gäller det här specifika fallet kan jag konstatera, precis som jag har sagt förut och som vi har uttalat i stadsbyggnadsnämnden, att detta kanske inte är det mest optimala läget och den optimala lösningen. Men det är den lösning vi kan fatta beslut om här och nu utan att äventyra projektet.

Anförande nr 152

E m i l i a H a g b e r g (MP): Ordförande! Jag måste ändå ställa en fråga till dig, Björn Ljung. Du säger att det här är det bästa alternativet utifrån SL:s krav. Kan du då inte berätta vad SL:s krav är och vilka utredningar som har gjorts?

När vi i Miljöpartiet har försökt ta del av SL:s utredningar och de tekniska undersökningar som har gjorts för att få veta vad som ligger till grund för detta och vad som sätter begränsningarna har vi inte fått ta del av dem. Det går inte att ta ställning. Därför är det svårt att ta ställning till om detta verkligen är det bästa. Det går inte om man inte har ett vettigt underlag. Men om du har fått detta underlag kan du väl delge oss det.

Anförande nr 153

B j ö r n L j u n g (FP): Emilia Hagberg, ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var precis det jag sade att jag inte hade. Jag har inte något underlag av teknisk natur, och om jag hade det skulle jag inte kunna ta ställning till det eftersom jag inte begriper det.

Det är skälet till att vi måste förlita oss på att de samarbetspartner som vi har till exempel för att bygga Tvärbanan gör sina bedömningar. Sedan kan vi hjälpa till genom att använda vårt planmonopol för att ge förutsättningar för att byggnationsbesluten sedan kan genomföras så bra som möjligt.

Det är det vi kan göra i den här församlingen. Vi kan bara se till de underlag som finns och sedan förlita oss på dem. Vi kan precis som du har gjort ställa frågor om dem och sedan se att det tyvärr kanske var detta vi måste göra. Härtill här jag nödd och tvungen, sade biskop Brask en gång och lade in sin brasklapp i sigillet.

Anförande nr 154

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, fullmäktigevänner och åhörare! Spårvägens utbyggnad är viktig för stadens infrastruktur, för människor och för företag. Att vi nu binder ihop Stockholm med Sundbyberg och Solna är positivt för den täta, gröna, växande staden. Jag vet att depåprocessen är och har varit smärtsam för de boende. De går in med stort engagemang och nätverkande i detta. Jag förstår att arbetet som pågår och kommer att påbörjas blir irriterande och störande för de boende. Alla typer av nybyggnationer medför sådant här. De boende säger generellt ja till spårvägen, men vill inte ha någon depå inpå sin bostad. Men jag vet också att tomten är en industritomt som finns med i översiktsplanen 1999 som stadsutvecklingsområde.

Tack vare Centerpartiet har man ytterligare utrett frågan om en ny plats för depån. Vi har stridit i stadsbyggnadsnämnden för att förlägga depån till en annan plats. Vi har tyvärr inte nått ända fram i arbetet. Vi nådde en bit på väg genom att andra platser utreddes. Detta redogörs det för på sidan 85 i ärendet. Men det visade sig tyvärr att varken den ekonomiska eller den tidsmässiga planen skulle hålla. Vi har kunnat förbättra det ursprungliga förslaget med upprustning, nyplanteringar och grönkompensation. Det blir ett grönt tak, eller gult om man väljer gul fetknopp av sedumarterna. Det blir en slänt med buskar och perenner. Fler träd planteras. Vi har påverkat

så långt det går. När vi har arbetat för vår linje följer vi den uppgörelse som har gjorts. Det vet alla vi som sitter härinne i salen. Så går konstruktiv politik till.

Politik sker i förhandlingar innan vi sätter oss i fullmäktigesalen. Därför har vi fokuserat på förbättringar. Jag vet att vadersågningen av berget, som Regina berättade om, kan spara några meter i östlig riktning och att det hela ska gå vertikalt. SL ska vidareutreda om fler ekar ska kunna räddas. SL ska vidareutreda plantering av ekar med 60–70 centimeter i stamomfång samt med en höjd på sex meter. Jag kan hoppas att den upplevda kvaliteten i parken blir högre än i dagens dunge. Depån kommer att vara viktig i infrastrukturen i västra Stockholm.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 155

E m i l i a H a g b e r g (MP): Ordförande! Centerpartiet har tidigare när frågorna har diskuterats haft ett ganska högt tonläge när det gäller depåns placering. Jag har visserligen all respekt för att man i ett samarbete måste jämkas sig ibland. Men i det här fallet verkar ni inte ha lyckats särskilt bra med placeringen eftersom den helt ligger kvar. Det är ytterst små justeringar vad gäller grönkompensation.

Jag tycker att ni ska ta chansen att rösta med oss i vårt andrahandsyrkande. Om inte vårt förslag om att lokalisera depån på en annan plats går igenom föreslår vi en grönkompensation som innebär att man anlägger en park ovanpå depån så att det blir en vistelseyta där. Då har ni i alla fall kommit någon bit på vägen.

Anförande nr 156

H e l e n T ö r n q v i s t (FP): Tack för erbjudandet, Emilia! Men vi tackar nej. Det handlar också om de boende, som har valt just ett sedumtak.

Vi tycker inte att platsen är optimal. Vi har kämpat för en annan placering. Vi har inte nått ända fram. Vi tror på fortsatt samarbete i Alliansen såväl lokalt som centralt. Vi har fokuserat på förbättringarna. Vi har lyckats få till gröna åtgärder i samråd. Gångstigens dragning har förändrats. Klätterväxter planteras längsmed bullerskärmen. Hundrastgården införs med enbart markeringar. Man planterar fler träd. Man planterar en slänt med buskar och perenner. Man upprustar strandpromenaden och vidtar landskapsåtgärder så att depån ej syns. Dessutom kommer SL att vidareutreda möjligheten att rädda fler hundraåriga ekar på något sätt och att plantera ekar med större stamomfång.

§ 31 Revidering av ramavtal - Micasa Fastigheter i Stockholm AB (utl. 2010:134)

Anförande nr 157

Ann Mari Engel (V): Ordförande, fullmäktige! Vänsterpartiet vill återremittera förslaget. Det beror huvudsakligen på att vi tycker att det här är en viktig fråga för pensionärer och funktionshindrade i staden. Vi tycker att kommunstyrelsens pensionärsråd och handikappråd borde få yttra sig. Om man nu har dessa råd undrar vi i vilka frågor man ska använda dem om inte just i en sådan här fråga.

Vi tycker inte att vård- och omsorgsboenden ska vara vinstdrivande. De ska sätta de äldres och funktionsnedsattas bästa först. Vi är kritiska till denna hyressättningsmodell. Det blir en indelning i geografiska värdeområden som innebär stora hyresskillnader mellan den högsta och lägsta kategorin. Det innebär stor begränsning i hur man ska kunna välja vård- och omsorgsboende. Det blir en individuell hyressättning. Det innebär att två hyresgäster i samma hus kan ha olika hyror.

När det gäller gruppboendestäder enligt LSS tycker vi att merkostnaderna inte ska belasta hyran för den enskilde. Vi tror att det har varit några sådana mål uppe, som staden har förlorat. Alla kringkostnader beror ju inte på den enskilde utan är en följd av funktionsnedsättningen. Det bör man föra in i ramavtalet.

För övrigt anser Vänsterpartiet att vi ska ha hyresstopp 2011 i allmännyttan. Vi tycker att det kan gälla även boende i Micasa. Vi vet att Micasa inte har denna ekonomi just nu, men den finns i koncernen. Det förutsätter alltså ett visst koncernbidrag. Vi tycker att hyrorna är höga för pensionärer och funktionshindrade. Det ingår ju inte i ramavtalet, men vi vill betona det.

Det finns många frågor i det här. Hyrorna rör många människor djupt, och vi tycker att dessa människor måste få yttra sig innan förslaget läggs fram. Vi förstår inte heller riktigt en del saker som står i förslaget. Till exempel kan inte och ska inte de förändringar som uppstår för enskilda med anledning av Micasas och Hyresgästföreningens överenskommelse blandas samman med ramavtalets effekter. Sedan finns det visserligen enskilda bidrag, men det är klart att resultatet för den enskilde beror på vad det står i ramavtalet.

För övrigt anser vi att servicehusen ska finnas kvar som boendeform. Det kommer vi att upprepa istadigt, och det kan vi lägga till.

Men det viktigaste är att vi yrkar att ärendet ska återremitteras för behandling av våra viktiga råd i staden.

Anförande nr 158

Borgarrådet Larsson (M): Herr ordförande! Jag börjar med att säga att orsaken till ärendet var just att i budget inför 2010 gavs uppdraget att revidera avtalet. Jag ser att Ann Mari Engel redan trycker på knappen för replik. Tryck du – jag säger säkert

någoting snart som retar upp dig! Det var viktigt att man reviderade detta avtal därför att det påvisades ett antal styrningseffekter som var oönskade.

Likväl är detta just ett ramavtal mellan Micasa fastigheter i Stockholm AB och Stockholms stad. Det finns därmed anledning att ändå säga, när man pratar om hyresgästernas relation till avtalet och om de förhandlingar som ska ske om hyrorna, att det är just Hyresgästföreningen som är den ena parten och Micasa den andra.

Det som kommer att ske nu är att man utifrån ramavtalet kommer att se över vad det blir för konsekvenser för de enskilda hyresgästerna efter dessa förhandlingar. I det steget anar vi att med detta avtal kommer vi i praktiken få sänkta hyror för de allra flesta hyresgäster. I det allra flesta fall kommer det alltså att bli sänkta, möjligen oförändrade, hyror. I några fall anar vi att det kan bli just de förändringar som du talar om, men det är i några få fall. Man har i ärendet både från SLK:s och föredragande borgarråds sida påpekat att det är viktigt att följa detta och revidera det om det behövs.

Anledningen till att ärendet inte har gått på den remissrunda som du har eftersträvat är just att detta är ett ramavtal mellan Micasa och staden. Det finns ingen anledning att göra en remissrunda nu, utan hyresgästerna företräds av Hyresgästföreningen. Vi kommer inte att gå in och ha en diskussion om hyresnivåerna. Det är inte politikernas sak. Ni får gärna ha hyresstopp i den allmänna argumentationen, men för oss är det viktigt att vi håller på den partsöverenskommelse som här gäller.

Anförande nr 159

A n n M a r i E n g e l (V): Förlåt, jag trodde att Joakim hade begärt replik på mig, men det var alltså ett anförande! Jag tycker att man ofta undandrar sig ansvaret som hyresvärd när man säger att det inte är politikernas sak att ha synpunkter på hyresnivån. Det är faktiskt vi som är den ena parten i förhandlingarna, och man förhandlar sedan med ett kollektiv som Hyresgästföreningen.

Jag tycker fortfarande inte att jag fick något bra svar på varför detta inte har remitterats till de organ som vi har i staden som berörs i allra högsta grad av avtalet. Sedan ska de naturligtvis inte uttala sig om varje enskild hyra. Jag hoppas att du har rätt i din förmodan att de flesta kommer att få sänkta hyror, för det skulle de verkligen behöva.

Anförande nr 160

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag börjar med det sista. Det är viktigt att det inte är en politisk inblandning i hyressättningen. Där är vi överens, de allra flesta i salen. Man ska ändå ha klart för sig att i den del där vi nu skulle få förändringar, till exempel sänkta hyror, är det i praktiken någon annan hyresgäst som får betala för detta.

Det kan vara känsligt att politiskt ge sig in i detta. Vi har sett en del försök genom åren där politiker har gett sig in, bland annat i St Eriksområdet. Där har det blivit en väldig hallabaloo efter hand. Det är inget som rekommenderas ens av dina kamrater på den där sidan, tror jag.

Jag kan bara konstatera att detta avtal är ett ramavtal mellan staden och bolaget. Det som ligger framför oss är en förhandling med Hyresgästföreningen och Micasa. Då kommer hyresgästernas intressen in i diskussionen.

Anförande nr 161

B e r i t K r u s e (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Vi är i stort sett överens om ärendet. Vi tycker att det är bra att man ser över hyrorna så att de blir rättvisa över staden.

Vi vill anmäla ett särskilt uttalande till protokollet, som jag läser upp nu, där vi säger vår mening: Det är viktigt att hyran för boende i de här fastigheterna är oberoende av om det är Micasa, fastighetsnämnden eller en privat hyresvärd som staden hyr av i första hand. Vidare är det positivt att detta ramavtal har arbetats fram mot bakgrund av de domar som har fastslagits gällande bruksvärde och gemensamhetsytor. Den överhyra som tidigare har tagits ut för gemensamhetsytor var inte rimlig. Sammantaget bedömer vi att detta nya avtal leder till ett mer enhetligt och likvärdigt hyressättningsystem.

För övrigt tycker vi att det är anmärkningsvärt att detta ärende inte har remitterats till kommunstyrelsens handikappråd samt till kommunstyrelsens pensionärsråd. Det är bara att trycka på att vi jobbar mer med dessa råd i den fortsatta hanteringen av liknande ärenden.

Därmed lämnar jag över det särskilda yttrandet till presidiet och vill få det fört till protokollet.

Anförande nr 162

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! I detta ärende ska vi utveckla styrmodeller som leder till en högre måluppfyllelse och kostnadseffektivitet. Det är ord och inga visor. Det gäller Micasa fastigheter i Stockholm AB. Det gillar Miljöpartiet. Vi gillar måluppfyllelse och kostnadseffektivitet, så vi är helt med på banan.

Vi gillar också demokrati. Det är därför många av oss har blivit politiker. Vi vill föra in folkrösten i besluten. Jag hörde tidigare vad borgarrådet sade när han förklarade varför inte kommunens pensionärsråd och kommunens handikappråd har fått vara med. Han delar inte uppfattningen att de ska vara med på det här stadiet. Vi tycker att det är bra att de är med på ett tidigt stadium. När regler för hyressättning ska fastställas för äldre med speciella behov och människor med funktionsnedsättning tycker vi att det är viktigt att organisationerna är med initialt. Men här har vi alltså olika uppfattningar; det är helt tydligt.

Jag tänkte titta på en annan sak som vi inte riktigt förstår från Miljöpartiets sida. Vi understryker i vårt särskilda yttrande att gemensamhetsutrymmen inte ska belasta enskilda hyresgäster. Denna uppfattning tycks också delas av Svea hovrätt. Men nu undrar jag lite grann över en sak. Det står i texten som definierar hyressättningen att bruksvärde inklusive nyttan av tillgångar till gemensam area med mera ska ingå när man gör beräkningarna. Hur stämmer det överens med Svea hovrätts domar och med vad Miljöpartiet tycker? Det undrar jag.

Jag förstår inte heller hur det här kan leda till sänkt hyra, om nu biutrymmena ska ingå. Har borgarrådet uppfattat det på något annat sätt? Det har han tydligen. Så bra – då kan jag få reda på det!

Anförande nr 163

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ewa Larsson! De hovrättsdomar som vi har haft att ta ställning till leder fram till detta ärende. Huruvida det exakt stämmer överens med vad Miljöpartiet önskar låter jag vara osagt. Men jag kan konstatera att staden följer de domar som kommer. Det innebär i det här fallet att man har tagit hänsyn till det när ärendet har tagits fram.

Pensionärsråd och handikappråd är otroligt viktiga i processen att ta fram ärenden. Men det jag säger är att i just det här fallet, när det är fråga om ett ramavtal mellan ett av stadens bolag och staden centralt för att sedan sätta ramen för den kommande hyresförhandlingen, är det fel tillfälle att gå in och ta den ärendehantering som är vanlig när man sedan skickar ut ärendet till pensionärsråd och handikappråd.

Anförande nr 164

E w a L a r s s o n (MP): Det var lite klargörande. Vi tycker att organisationer ska vara med initialt. Vi har noterat detta i andra ärenden också; man slänger in jästen efter degen. Vi tycker att jästen ska vara med från början. Vi tycker att hela kompetensen och intresseorganisationerna ska vara med från början. Där tycker vi alltså olika. Då var det klarlagt.

När det gäller Svea hovrätts dom undrar vi hur den relaterar till att man skriver att bruksvärde inklusive nyttan av tillgång till gemensam area förhandlas mellan Micasa och Hyresgästföreningen. Man har lagt till detta om inklusive nyttan av tillgång till gemensamma utrymmen. Det var just det som Svea hovrätt inte tyckte skulle räknas in, vilket inte heller Miljöpartiet tycker. Det står i vårt särskilda yttrande, som jag vill hänvisa till.

*§ 32 Gasverksområdesavtal med AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, tilläggsavtal till ramavtal rörande Hjorthagen
Hemställan från exploateringsnämnden
Villkorat av kommunfullmäktiges godkännande senast 31 december 2010
(utl. 2010:135)*

Anförande nr 165

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag hade en fråga till Sten Nordin eftersom han är föredragande borgarråd i ärendet, men han är tydligen inte i salen. Det borde han kanske vara, men Larsson klarar väl detta.

Jag vill ta upp det uppenbara risktagande som finns i projektet, nämligen miljöskulden. Staden ska sanera området, och för det får vi i förhandlingarna 250 miljoner kronor. Frågan är om det kommer att räcka. Erfarenheten är ofta den att det blir dyrare att sanera sådana här områden än vad man har räknat med. Dessutom är det här ett förhandlingsspel som har ägt rum. Vi får väl se. Men självfallet kan inte detta stoppa projektet; det är alldeles för viktigt för det.

Apropå Sten Nordin tycker jag att det finns en oklarhet i slutklämmen i ärendet, där han säger att exploateringsnämnden ska teckna avtal om dessa faller under exploateringsnämndens avtal. Det är förvånande att inte stadens jurister, som har varit inkopplade, har kunnat bedöma den saken i förväg. Ska det bedömas efteråt? Avtalsförslagen finns ju i fullmäktiges handlingar. Jag undrar varför man inte har gjort den juridiska bedömningen tidigare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 166

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, så att jag inte glömmer det.

Jag känner mig som ett avtalsborgarråd, men det här är ju ett avtal mellan Fortum Värme, som är samägt och där Stockholms stad som ni vet är inblandad, och Stockholm. Det rör Hjorthagen. Det är ett spännande område, liksom hela Norra Djurgårdsstaden. Just detta, gasverksområdet, är kanske något av det mest spännande. Vi har Ferdinand Bobergs fantastiska byggnader som verkligen är historiska avtryck och industrikultur. Detta ska användas, och det är bra att vi nu har avtalet på plats och ser till att vi kan börja använda området på det sätt som vi på olika vis har presenterat.

Om jag uppfattade Åke Askenstens fråga rätt tycker han att det är otydligt huruvida exploateringsnämnden nu hade fått ett utökat mandat på något sätt. Det var så jag tolkade frågan. Jag vet inte om det var korrekt, men du får väl begära replik annars. Exploateringsnämnden kan inom de ramar som reglementen styr också gå vidare i enlighet gå vidare med det förslag som ligger på bordet. Det torde egentligen inte vara så konstigt, utan vi följer de reglementen som gäller i de olika nämnderna och styrelserna.

Detta är ett spännande projekt som nu kommer att kunna komma till stånd när Fortum Värme lämnar området.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 167

Å k e A s k e n s t e n (MP): Detta står på sidan 222. Där skriver Nordin, än en gång, att förutsatt att dessa naturligen faller under exploateringsnämndens uppdrag ska exploateringsnämnden nog kunna teckna avtal. Det nämndes att om så inte skulle vara fallet ska avtalen bli föremål för kommunfullmäktiges beslut. Men vi håller ju redan på att besluta nu. Jag har inget emot att det kommer tillbaka hit, men varför har man inte juridiskt granskat avtalet tidigare? Varför ska man göra det efteråt? Det var min fråga.

Anförande nr 168

Borgarrådet L a r s s o n (M): Åke Askensten! Vi tar ställning till det som står på sidan 220 när det gäller att-satserna. Där är det tydligt vad som gäller. Du pratar om sidan 222, men det är en fråga om borgarrådsberedningens beslut. Nu blir det lite otydligt. Om du bläddrar till sidan 220 och tittar på vad som fullmäktige har föreslagit att fatta beslut om är det tydligt att nämnden bemyndigas inom sitt område teckna avtal rörande avvecklingen av resterande delar av gasverksområdet.

*§ 33 Ändrade reglementen till följd av organisationsförändringar i budget 2011
(utl. 2010:136)*

Anförande nr 169

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Vilken underbar känsla att få prata om reglemente under sista kommunfullmäktige före jul! Vi har inget förslag till beslut i ärendet men ett särskilt uttalande där vi resonerar kring att det kanske i vissa saker går lite för fort.

Låt mig börja med att säga att det faktum att man bildar arbetsmarknadsnämnden och inkluderar där integrationsärenden är väldigt bra. Det blir en tydlig organisation för de frågorna. Men jag saknar några ansvarsområden som har legat på kommunstyrelsens integrationsberedning och som jag inte hittar i ärendet, Sten, och jag vill ha svar på det. Vem är det som ska svara för minoritetsfrågorna? Är det arbetsmarknadsnämnd eller någon annan nämnd? Det går inte att läsa i ärendet.

Det särskilda ansvaret för hedersfrågor som också har legat på integrationsberedningen hittar jag inte heller. Jag blir lite rädd när jag inte hittar någonting i ärendet, för då är det inte fullödigt. Då blir det ostrukturerat. Jag skulle gärna vilja ha ett svar från dig.

Anförande nr 170

Borgarrådet N o r d i n (M): De områden som inte finns definierade i reglementet ligger under kommunstyrelsens ansvar.

Anförande nr 171

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Då blir jag riktigt orolig. I fyra år har vi från oppositionen jagat majoriteten när det gäller de här frågorna. Integrationsberedningen har varit ett skämt, rent ut sagt, som inte har fullgjort de plikter som har den haft enligt reglementet och kommunstyrelsens instruktioner. De två frågor som jag tog upp är bland de viktigaste som integrationsberedningen, kommunstyrelsens beredning, skulle ha hållit på med, men som vi över huvud taget inte har jobbat med.

Vi har inte heller tagit fram integrationspolicy för staden, som också under fyra år har legat på integrationsberedningen. Då är jag väldigt orolig.

Hur tänker du göra? Nu har du sagt var, men hur? Jag tror aldrig i livet att de här frågorna får någon som helst tyngd om inte de finns anvisade någonstans eller det finns människor som är intresserade. Jag vet inte om det räcker med kommunstyrelsen, det måste jag säga, Sten.

Anförande nr 172

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag tycker väl ändå att det är en ganska tydlig tyngd på en fråga om det är kommunstyrelsen som har ansvaret som efter fullmäktige är

stadens högsta beslutande organ. De här frågorna ligger kvar på kommunstyrelsen, som de gjort tidigare. Vi har haft en beredning som ansvarat för frågorna.

Jag vet att det har funnits kritik mot hur integrationsberedningen har fungerat. Det är dock inget nytt, skulle jag vilja säga. Man skulle tyvärr kunna säga att integrationsberedningen alltid varit en vällovlig idé men aldrig som organisationsform riktigt fungerat så. Nu försöker vi hitta en annan bra form. Jag har ingen prestige i detta. Skulle vi tycka att de här frågorna hamnar vid sidan av när de ligger på kommunstyrelsen är jag fullt beredd att diskutera en annan organisationsform. Det finns ingen prestige där, utan nu försöker vi göra med en lösning med arbetsmarknadsnämnden för att få en tydlighet som vi inte haft tidigare.

Anförande nr 173

Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP): Ordförande, fullmäktige! Vi i Miljöpartiet har ett särskilt uttalande när det gäller reglementet. Det är som sagt spännande att debattera reglementen. Här gäller det några frågor som vi har tagit upp i vårt särskilda uttalande. Jag ska ta upp några av dem.

Det finns någonting som heter livslångt lärande – det har vi väl alla hört talas om. Det är någonting som det läggs miljarder på inom EU för att stimulera på olika sätt till lärande. Det är väl väldigt bra om Stockholm också tänker göra det.

Det handlar om människor som inte går den vanliga vägen utan går en annan väg, de människor som kommer hit när de redan har gått i skolan. Det gäller också unga människor som inte går gymnasiet. De människorna kommer att finnas inom sfi och inom vuxenutbildningen. Att bara se det här som en arbetsmarknadsåtgärd är ett ganska snävt sätt att tänka på.

Därför vill vi peka på att det är viktigt att se till att ta hand om de människorna så att även de har chansen att gå vidare i sitt liv. En del av dem kanske inte vill eller kan gå ut och jobba direkt utan behöver gå vidare. Det här är någonting som gäller även lärare som arbetar med dessa människor. Det är viktigt att se till att de faktiskt får en chans att jobba tillsammans med andra pedagoger.

*§ 34 Hållbar stadsutveckling – komplettering till miljöprogrammet
(utl. 2010:137)*

Anförande nr 174

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Miljöpartiet har i Stockholm och i den här salen under mycket lång tid kämpat för en hållbar stadsutveckling, mer specifikt just för höga krav på energieffektivitet i nybebyggelse här i staden. Längre har det varit, kan jag säga, en kamp i hård motvind. När vi har ställt krav på att vi ska använda den senaste tekniken i nybyggnation har vi fått svaret från den borgerliga majoriteten att det skulle öka boendekostnaderna, och det skulle göra att inga byggherrar vill bygga hus i Stockholm längre och så vidare, argument som har visat sig vara helt felaktiga men som allvarligt har försenat en snabb övergång till Stockholm som en hållbar stad.

Från Miljöpartiets sida har vi aldrig förstått varför just Stockholm inte ska ställa krav på att använda den modernaste byggtekniken i våra hus utan skulle nöja sig med en mycket högre energianvändning än vad som är tekniskt nödvändigt. Det vi bygger i dag kommer att stå i årtionden eller århundraden. Hur mycket energi de kommer att använda per kvadratmeter kommer att avgöra stadens energianvändning under lång tid framöver. Därför är det viktigt att ställa hårda krav redan i dag.

Därför välkomnar vi inriktningen på det här förslaget, som ju innebär en skärpning av energikraven i nya bostäder och lokaler.

Tyvärr finns det ett par oklarheter i programmet som vi gärna skulle se rätas ut före beslut, och jag hoppas att borgarrådet Ankersjö kan ge besked här innan vi fattar beslut i ärendet.

Den första oklarheten rör titeln Hållbar stadsutveckling. För oss är hållbar stadsutveckling betydligt mer än bara energikrav i byggnader, och det handlar inte bara om husen. Det handlar om vilka trafiklösningar vi ska använda oss av i framtiden, att se till att husen inte innehåller kemikalier som gör våra hus sjuka, se till att de boende ska ha tillgång till grönområden av god kvalitet och så vidare.

Min första fråga är: När kommer det förslag på övergång som gör att Stockholm verkligen får en hållbar stadsutveckling och inte bara det som ingår i det här programmet om energieffektiva hus? Det är dock kanske ett första steg.

Den andra frågan rör tidsaspekten i programmet, som är minst sagt oklar. I förslaget står att energianvändningen ska komma att motsvara energianvändningen i passivhus. På snar sikt ska det bli även plushusstandard. Längre ned i programmet står det att på sikt ska energisystemet vara klimatpositivt. Men borgarrådet Ankersjö: Vad innebär de här vaga tidsangivelserna i praktiken? När är det som bebyggelsen kommer att motsvara standarden i passivhus? Är det nu när fullmäktiges ordförandes klubba slås i bordet efter debatten, eller ska målet nås nästa år när det övriga miljöprogrammet ska vara genomfört? Eller när är det som kraven ska uppfyllas egentligen? Det är lätt att ställa upp mål som ska uppfyllas på sikt, men det är betydligt svårare att sätta upp mål som ska gälla nu.

Därför är det mycket viktigt att vi får det bestämt. När är det som de här kraven ska vara genomförda?

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 175

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Ordförande, fullmäktige! Det känns väldigt roligt att vara med och lägga fram det här ärendet. Miljöprogrammets kommande kapitel om hållbar stadsutveckling understryker på ett mycket tydligt sätt att miljöpolitiken är och ska vara en del av all verksamhet i staden. Och just att bygga bostäder, lokaler och nya stadsdelar är en stor, viktig och traditionell del av verksamheten i en stad. Ordet hållbar, som alltmer bara används i sammanhang som rör miljö, innefattar ju de tre dimensionerna ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Men nu är det ändå ett nytt kapitel i stadens miljöprogram det handlar om, och då står förstas miljön i fokus.

Det är ett ambitiöst tillägg vi gör till dagens och morgondagens miljöprogram. Målet om att byggandet ska vara anpassat till kommande klimatförändringar kan låta självklart för många, men det står för ett nytt sätt att planera, inte minst när det gäller dagvattensystem eller att planera miljöer som hjälper till att utjämna klimateffekter som kommer. Men huvudsyftet är förstas att förhindra vidare klimateffekter.

Vi sätter ett tufft mål om att energianvändningen för nybyggda lokaler och bostäder ska komma att motsvara energianvändningen hos passivhus och på snar sikt även plushus. Målet har förstas sin utgångspunkt i att staden senast 2050 ska vara en fossilbränslefri stad. Här skriver vi också att energisystemet i Stockholm ska vara energieffektivt och på sikt klimatpositivt. Särskilt spännande tycker jag att det är med utvecklingen av de smarta energinät som planeras till Norra Djurgårdsstaden men som också finns med här. Det öppnar möjligheter för småskalig handel och utbyte mellan nätet och producenter av förnybar energi.

Det är och ska vara tekniken som står i centrum. Ny miljöteknik är vad som räddar klimatet och miljön. Vi ska inte ändra *vad* vi gör utan *hur* vi gör det. Det är vad jag brukar kalla för miljöpolitik 2.0.

Samtidigt är det viktigt att underlätta för stockholmarna att vara miljövänliga i sina val. Det handlar om att kunskap i hur man gör miljövänliga val alltid ska vara lättillgänglig, och det är detta som målet 7.3 handlar om.

Jag skulle också vilja slå ett slag för mål 7.5 som är smått revolutionerande med införandet av en livscykelkostnad men som också uttryckligen gör klart att Stockholms bebyggelseutveckling ska bidra till innovation, utveckling och marknadsföring av svensk miljöteknik och kunnande. Här kommer konkurrensen framöver att vara stenhård, och det är bra då miljön är vinnaren av en sådan konkurrens. Genom att staden profilerar sig som en stad av världsklass när det gäller miljövänligt byggande ger vi automatiskt svenska innovationer och entreprenörskap en mycket värdefull hjälp och skjuts när dom ska ut och rädda världen. För det är ju, som ni säkert innerst

inne känner, svenska miljöföretag snarare än svenska politiker som kommer att rädda världen en gång. Och de har redan börjat.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 176

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Tack, borgarrådet Ankersjö, för ett engagerat anförande! Däremot saknade jag svar på de frågor som jag ställde, så jag ställer dem en gång till.

Titeln är ju Hållbar stadsutveckling. Anser borgarrådet Ankersjö att man kan tala om hållbar stadsutveckling när man ställer krav på energieffektivitet i husen, vilket är bra, men inte ställer krav på att vi ska använda de mest effektiva transportslagen i staden? Om man bygger energieffektiva hus men bygger Förbifart Stockholm som kommer att öka energianvändningen i staden, är det en hållbar stadsutveckling?

Det andra som jag vill fråga om gäller tiden. Innebär det här förslaget att när en byggherre i morgon kommer med en ansökan om att bygga fastigheter, ska de använda passivhusstandard i energianvändningen? Eller innebär det här inte det, utan att det är mål som ska nås på sikt?

Anförande nr 177

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag misstänkte att frågorna skulle komma, så jag var mentalt föreberedd för att få dem. Jag hann inte ta upp dem i mitt huvudanförande.

Frågan är om det handlar om hållbar stadsutveckling eller hållbart stadsbyggande. Jag tycker att det är samma sak. Jag gör inte exakt samma definition som du gör. Jag tycker att rätt sak vara på rätt plats. När det gäller trafik mer specifikt finns det dokument där det finns reglerat, till exempel budgeten där vi har väldigt kraftiga skrivningar om möjligheten till cykelparkering, cykelbanor och kollektivtrafik i områden där vi avdramatiserar P-normen, som ni i Miljöpartiet så gärna och ofta diskuterar, med viss rätta förstås.

Svar på frågan är att kapitlet förstås omfattar det som står i målen. Det är mitt svar på frågan.

När händer det här med energikraven? Jag ska ärligt säga att jag ska be att få återkomma till den diskussionen. Det här är ett kapitel till de rådande miljöprogrammen och kommande miljöprogram, och jag ser fram emot att du och jag och många andra kommer att diskutera tidsperspektivet när det är dags att ta det nya miljöprogrammet.

Anförande nr 178

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga, och jag vill ställa den om själva programmet. Som många av er vet har det pågått något slags omvänd kaninjakt i de här frågorna. Det har inte varit moderater som jagat kaniner

utan kaniner som har jagat moderater. Skolan har varit ett område där kaninen har jagat moderater. Det står så här: Vid inflyttning i nya områden ska alla hyresgäster och bostadsrättsägare erbjudas boskola och ett introduktionsprogram om hållbart boende och livsstil samt erbjudas att utforma personliga resplaner och smarta resalternativ till och från arbete och bostad.

Jag tänkte höra med Sten Nordin, även om jag inte vet om han har blivit jagad av kaninen i frågan: Att få utbildning om smarta resalternativ, innebär det att folk kommer att få en utbildning om hur man miljömässigt åker på bästa sättet, eller är det en utbildning om hur man snabbast tar sig till och från arbetet och bostaden, eller är det en kombination av miljötänkande och snabbt resande som den här boskolan kommer att ta upp? Det skulle jag vilja höra föredragande borgarrådet berätta om.

Anförande nr 179

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag är ett fan av det humoristiska programmet och tycker att det är lite under fullmäktiges värdighet att diskutera just det här programmet och utnyttja det felaktigt när man är ute efter att argumentera i den här viktiga frågan. Med det sagt tycker jag att det som står där i grunden är det jag sade i mitt anförande om programmet 7.3. Kunskap om hur man lever ett bra och miljövänligt och ett ur miljösynpunkt smart liv ska vara lättillgänglig. Det är det vad det handlar om. Sedan kan man dra vilka växlar man vill om man tycker att det är kul med humorprogram. Men det är vad det handlar om.

Anförande nr 180

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det här fanns med i det stora program som vi antog i bred enighet här i fullmäktige. Jag tänker verkligen inte lägga mig i hur man gör detta. Det är någonting som man ska överlåta till andra och inte ha någon politisk reglering över. Vad det handlar om är förstas att man ska ägna sig åt kunskap om vilka miljövänliga alternativ som det finns för resande, och det kan vara många alternativ. Det kan vara tunnelbana, spårvagn, cykel eller att man går. Det tänker jag inte lägga mig i. Om det var det Jan Valeskog efterlyste, att höra hur min personliga mix är i detta, tänker jag passa i den frågan. Jag överlåter det till andra att jobba med.

Anförande nr 181

J a n V a l e s k o g (S): Det var egentligen därför, för det har tolkats på väldigt olika sätt vad en boskola skulle stå för. Vi har i och för sig hört miljöborgarrådets syn på det, men eftersom det har varit lite kontroversiellt i en del personers ögon, inte minst moderaters, att man ska placera folk i boskola tänkte jag att jag skulle hjälpa Moderaterna internt genom att vi skulle få en programförklaring från finansborgarrådet hur han såg på boskolan och vilka uppgifter den ska ha när det gäller att lära folk att resa på rätt sätt. Vi har fått en liten vink, men jag hoppas naturligtvis att finansborgarrådet utvecklar det ytterligare.

Anförande nr 182

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Jag hade inte tänkt fortsätta den här debatten, men jag måste säga att jag blev både förvånad och ganska djupt bekymrad av svaret som jag fick av borgarrådet Ankersjö. Jag trodde att bristen på tidsramar för de här målen var en lapsus och att det fanns ett förslag och en idé om när målen skulle vara uppnådda ifrån majoritetens sida. Enligt min uppfattning gör det faktum att man inte tidsätter målen programmet betydligt mindre värdefullt än det skulle ha varit annars. I stället för att ta ett stort kliv framåt får vi säga att det möjligtvis blev ett myrsteg. Det är inte myrsteg som den här staden behöver för att få en hållbar situation.

Jag befarar att vi i stället får en situation där vi slåss om vilka mål som ska uppnås när vi ska slåss om när målen ska vara uppnådda egentligen. Jag måste ställa frågan till borgarrådet Ankersjö: Vad är det som hindrar att vi redan när nästa byggherre kommer med ett förslag att bygga hus i Stockholm ska ställa krav på att man använder den modernaste möjliga tekniken och att vi faktiskt uppnår passivhusstandard i Stockholm redan nu? Finns det något skäl att vänta och avvakta?

Som jag var inne på i mitt anförande vet vi att de hus som byggs nu kommer att stå kvar i decennier och förhoppningsvis århundraden som de tidigare hus vi ser från fönstret har gjort. Att då ha så låga energikrav som vi har i dag i staden gör att vi kommer att slösa med energi och spilla värme helt i onödan. Vad är det som hindrar att man tidsätter det här och säger att det gäller från och med nu så att när nästa projekt kommer ska det vara höga energikrav, passivhusstandard, som gäller i Stockholm?

Anförande nr 183

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag märker att det är lite dramatiskt för er i Miljöpartiet att se sina frågor springa i väg när vi i majoriteten väldigt mycket för den politik som ni har ägnat er åt att driva. Det är klart att vi kan dividera om tidsperspektiv fram och tillbaka. Jag ser framför mig att vi kommer att göra det, men inte just här och nu, utan när vi ska anta miljöprogrammet. Mitt besked tidigare till dig är beskedet nu, även om du försöker locka fram mer på den banan.

Jag kan väl säga rent generellt att vi inte ska vänta mer än nödvändigt, absolut inte, men jag ser fram emot en diskussion om det nya miljöprogrammet, som kommer att påbörja inom kort.

Anförande nr 184

Borgarrådet B o l u n d (MP): Vi kan ha en förhoppning att det ska bli så fort som möjligt, men det är fortfarande inget svar på frågan vad det är som hindrar att vi redan i morgon ställer krav på högsta möjliga energistandard som faktiskt används i hus som byggs runt om i Sverige och i många länder runt om i världen? Ska vi inte se till att använda den modernaste möjliga tekniken och inte bygga hus som kommer att fortsätta att slösa energi under lång tid framöver här i Stockholm? När andra kommuner klarar av, vad är det som hindrar att även Stockholm uppfyller kraven och gör det redan nu?

Jag är inte nöjd med att vi ska vänta och hantera det i miljöprogrammet. Det måste väl finnas ett skäl till att majoriteten har valt att hantera just programmet om hållbar stadsutveckling vid sidan av miljöprogrammet. Varför inte tidsätta förslagen så att det verkligen blir allvar och verklighet redan nu i Stockholm där det byggs bostäder hela tiden?

Tydligen finns det någon anledning för majoriteten att hålla på planen och vänta med att införa de här kraven. För mig är det en gåta. Jag hoppas att vi får återkomma till den diskussionen framöver.